

ROSAMUNDE PILCHER

KTHIM NË SHTËPI

ROMAN

BOTIMET TOENA

ROSAMUNDE PILCHER

KTHIM NË SHTËPI

roman

Përktheu nga origjinali anglisht
Shpresa Osmeni

BOTIMET TOENA
Tiranë, 2021

Autori: Rosamunde Pilcher (Rozamunde Pilçër)

Titulli në origjinal: Coming home

Botuese: Irena Toçi

Kryeredaktore: Sonila Kapo

Redaktore: Besa Vila

Korrektore letrare: Petrina Ago

Përkujdesja grafike dhe kopertina: Elsa Hajderaj

ISBN 978-9928-348-26-5

© 1995 by Robin Pilcher, Fiona Pilcher, Mark Pilcher, and the Trustees of Rosamunde Pilcher's 1988 Trust.

All rights reserved.

© në shqip Botimet Toena

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me asnjë lloj mjeti apo forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollështa", K. Postare 1420, Tiranë

Tel.: + 355 4 22 40 116

Email: botimet.toena@gmail.com

toena.porosionline@gmail.com

www.toena.al

*Këtë libër ia kushtoj burrit tim Graham,
i cili shërbeu në Divizionin e Veriut.*

*Libri është edhe për Gordonin, Xhudithin dhe për të gjithë
ne që kaluam rininë së bashku në të njëjtën kohë.*

Pjesa e parë

1935

Shkolla në Portkerris ndodhej mbi faqen e një kodre të pjerrët dhe në gjysmën e rrugës, që të çonte nga qendra e qytetit të vogël drejt saj, në një vend të zhveshur pa shkurre. Ishte një ndërtesë e vjetër, e qëndrueshme, viktoriane, e ndërtuar me blloqe graniti, kishte tri hyrje, që quheshin: Djemtë, Vajzat dhe Fëmijët; kishte mbetur si traditë që nga kohët e vjetra kur ndarja e sekseve ishte e detyrueshme. Ajo ishte e rrethuar nga një shesh lodrash, shtruar me guriçka të vogla dhe rrethuar nga një gardh i gjatë prej hekuri të farkëtuar, që i tregonte botës fytyrën e saj të harruar nga bota.

Por, në atë pasdite të vonë dhjetori, ajo ndriçohej nga dritat e bukura. Nga dyert e saj të hapura vërshonin grupe fëmijësh të gëzuar, që mbanin çantat e librave, balonat e lidhura me spango, si edhe qeskat e vogla të mbushura me karamеле dhe ëmbëlsira.

Ata dilnin jashtë dyerve të saj në grupe të vogla, duke u shtyrë përpara, duke lëshuar britma e duke u gajatur së qeshuri me njëri-tjetrin, përpara se të shpërndaheshin dhe të shkonin nëpër shtëpitë e tyre.

Arsyeja e këtyre emocioneve ishte e dyfishtë: e para, ishte fundi i semestrit dimëror dhe, e dyta, ishte mbrëmja e madhe e Krishtlindjeve, organizuar nga shkolla. Kishin kënduar këngë, kishin fituar garat e vrapimit në sallën e madhe të Bashkisë së qytetit, si dhe lojërat me çantat që ia pasonin njëri-tjetrit në skuadrat e tyre. Fëmijët kishin vallëzuar me muzikën e Roxher de Koverlejit, i cili i binte shumë bukur pianos së vjetër të shkollës.

Tashmë, kishin ngrënë kuleçë shafrani me marmelatë dhe kishin pirë limonada.

Më në fund ishin rreshtuar një nga një dhe kishin përshëndetur zotin Tomas, drejtorin e shkollës, duke i uruar atij Krishtlindjet, ndërsa vetë ai, u kishte dhuruar atyre qeskat me ëmbëlsira.

Ishte një rutinë e përvitshme, por gjithmonë pritej me gëzim, sepse të gjithë argëtoheshin në mënyrat e tyre.

Pak e nga pak fluksi i zhurmshëm i fëmijëve po rrallohej, ata më të vonuarit kërkonin dorashkat dhe këpucët që u mungonin.

Më në fund, zilja e shkollës tingëlloi, ishte pesë pa një çerek; nga dera e hapur dolën dy vajzat katërmbëdhjetëvjeçare, Xhudith Dunbar dhe Hedhër Uorren. Kishin veshur pallto bojë qielli dhe këpucë gome. Kapelat e tyre të leshta ua kishin mbuluar jo vetëm kokat, por edhe veshët. Por ngjashmëria midis tyre shkonte deri këtu. Xhudithi ishte bionde, me dy gërsheta si fije kashte dhe sy bojë qielli të çelët, ndërsa Hedhëri kishte trashëguar ngjyrën nga babai i saj dhe nëpërmjet tij ishte kthyer në gjeneratat e paraardhësve nga disa marinarë spanjollë të nxjerrë në bregdetin e Kornuellit pas shkatërrimit të Armadës. Dhe kështu lëkura e saj ishte ngjyrë ulliri, flokët e saj ishin korb të zinj dhe sytë e saj të zinj sterrë, si dy kokrra rrushi të zinj të shndritshëm.

Këto ishin dy nga festimet e saj që la pas, sepse Xhudithi po largohej përgjithmonë nga shkolla e Portkerrisit; duhet t'i linte përshëndetjen jo vetëm zotit Tomas, por edhe të gjithë mësuesve të tjerë, zonjës Trevarte, kuzhinieres së shkollës, si dhe të moshuarit, Xhimi Riçards, i cili kishte për detyrë ngrohjen e kaldajës dhe pastrimin e banjave.

Por, së fundi, nuk kishte më se kë të përshëndeste, sepse ata të gjithë kishin dalë nga portat e tyre. Dita e vrenjtur shumë shpejt ishte errësuar dhe sapo kishte filluar të vesonte një shi i imët, që vezullonte nga shkëlqimi i dritave të rrugës. Rruga zbriste me pjerrësi nga kodra e zezë dhe e lagësht, dhe reflektonte dritën e grumbulluar. Të dyja ecnin për të zbritur në qytet. Për momentin asnjëra nuk foli. Më pas, Xhudithi rënkoi:

- Mirë, më në fund, kaq ishte.

- Mund të duket pak si e çuditshme, kur e di se nuk do të kthehesh më përsëri.

- Po, ashtu është në të vërtetë. Por gjëja më e çuditshme është të ndihesh e trishtuar. Kurrë nuk e kisha menduar se do të ndihesha kaq e trishtuar, kur të largohesha nga shkolla, por tani kjo ndodhi.

- E njëjta gjë edhe pa ty, - tha Hedhëri.

- Edhe pa ty e njëjta gjë, - tha edhe Xhudithi. - Por, ti je me fat, sepse së paku ende ke Elenën dhe Kristinën shoqe. Mua më duhet që t'ia filloj nga e para, të përpiqem të gjej dikë që më pëlqen te "Seint Ursula" dhe duhet ta vesh atë uniformë shkolle.

Të vinte keq për qetësinë e Hedhërit. Uniforma ishte më e keqja e të gjithave. Në Portkerris çdo njeri vishte rrobat e tij dhe të gjithë dukeshin gazmorë me trikot shumëngjyrëshe dhe vajzat me fjongot e bukura te flokët e tyre. Por “Seint Ursula” ishte shkollë private. Vajzat vishnin pallto stofi, ngjyrë jeshile të errët dhe çorape të gjata, të trasha, ngjyrëkafe, kapelat jeshile të errëta me siguri do t’i bënin edhe vajzat më të bukura të dukeshin të shëmtuara. Shkolla e “Seint Ursulës” kishte pranuar vajza, nxënës të jashtëm, jokonviktore, por edhe konviktore në të njëjtën kohë dhe, këto krijesa të pafata ishin përçmuar nga Xhudithi dhe Hedhëri, si edhe nga moshatarët e tyre në Portkerris, duke i konsideruar ato si karrema për t’u tallur. Ato do ta ndienin veten pa fat nëse do të udhëtonin në të njëjtin autobus. Ishte stresuese që të mendoje Xhudithin të bashkohej me ato krijesa qullace dhe të shtira, që e konsideronin veten e tyre fisnike.

Por, e keqja më e madhe ishte perspektiva e konviktit. Uorrensat ishin një familje jashtëzakonisht e mbyllur dhe Hedhëri as nuk mund ta imagjinonte një fat më të keq, sesa të largohej nga prindërit e saj dhe nga dy vëllezërit më të mëdhenj, që të dy po kaq simpatikë dhe me flokë korb të zinj si babai i tyre. Në shkollën e Portkerrisit, ata kishin qenë të dëgjuar për punë të mbrapshta dhe djallëzira, por që kur ishin larguar për në shkollën e zonës në Penzancë, kishte pasur diçka që e kishte qetësuar situatën. Një drejtor shkollë i tmerrshëm i kishte detyruar vëllezërit që t’u ktheheshin librave dhe të përmirësonin sjelljen e tyre, por, megjithatë ata ishin shakaxhinjtë më të mirë dhe ishin pikërisht ata që e kishin mësuar Hedhërin të notonte dhe të ngiste biçikletën, të zinte peshk me grepa nga barka e tyre e drunjtë. Dhe, çfarë kënaqësie tjetër do të kishe ti me vajzat? Nuk kishte problem se “Seint Ursula” ishte në Penzancë dhe ishte vetëm dhjetë milje larg. Dhjetë milje larg do të ishte gjithmonë në qoftë se ju do të jetonit larg nga mamaja, babai dhe Pedi e Xhoi.

Megjithatë, dukej se e gjora Xhudith nuk kishte zgjidhje. Babai i saj punonte në Kolombo, në Cejlon dhe, për katër vite, Xhudithi, nëna e saj dhe motra e saj e vogël, kishin jetuar larg tij. Tani zonja Dunbar dhe Xhesi ishin kthyer në Cejlon, ndërsa Xhudithin e kishin lënë pas me atë idenë e tmerrshme se kur do ta shihte ajo përsëri nënën e saj.

Por, ishte zonja Uorren, së cilës i ishte bërë zakon të thoshte: “Nuk ia vlen të qash për qumështin që është derdhur”. Hedhëri po mendohej të thoshte diçka të gëzueshme.

- Do të kemi pushimet.

- Me hallë Luizën.

- Oh, eja, mos u mërzit! Së paku, ti ende do të jesh këtu. Duke jetuar në Penmarrou. Vetëm mendo, halla jote mund të jetojë në një vend të shpifur, në ndonjë fshat, apo në ndonjë qytezë. Dhe ti nuk do të njohësh asnjëri. Meqenëse është kështu ne do të vazhdojmë ta takojmë njëra-tjetrën. Ti do të vish tek unë dhe ne së bashku do të shkojmë në plazh. Ose do të shkojmë në kinema.

- A je e sigurt?

Hedhëri ishte si e shushatur.

- E sigurt, për çfarë?

- E po, unë desha të them... e sigurt nëse ti do të vish të më takosh mua dhe do të jesh shoqja ime. Do të shkojmë në “Seint Ursula” dhe do të bëjmë gjithçka tjetër. Ti nuk beson që unë jam snobe dhe e keqe?

- Oh, ti! - dhe Hedhëri e goditi atë me dashuri te vithet me çantën e saj.

- Çfarë mendon ti se jam unë?

- Do të jetë një lloj shpëtimi.

- Ti po bën sikur do të shkosh në burg.

- Ti e di se çfarë dua të them unë.

- Si është shtëpia e hallës sate?

- Është mjaft e madhe dhe gjendet në krye të fushës së golfit. Është e mbushur plot me tabaka tunxhi, lëkurë tigrash dhe këmbë elefantësh.

- Këmbë elefantësh? O Zot i madh, për çfarë i përdor ajo ato?

- Për mbajtëse çadre.

- Mua nuk do të më pëlqente. Por unë mendoj se ti nuk ke përse e sheh atë aq shumë. Merr dhomën tënde, a ke dhomë ti?

- Po, unë e kam një dhomë. Ishte dhoma e saj më e mirë dhe ajo ka edhe lavamanin e vet, po kështu ka vend edhe për tavolinën time.

- Mua më duket shumë mirë. Nuk e di pse bën kaq shumë zhurmë.

- Unë nuk po ankojem. Por ajo nuk është shtëpi. Dhe është shumë ftohtë, fryn erë, është zymtësi. Shtëpia quhet Uindërixh dhe mos u habit, edhe kur është qetësi e madhe kudo, në dritaret e hallë Luizës duket sikur fryn furtunë. Frikë që të kall datën. Por, problem tjetër është largësia nga çdo vend, nuk mund të marr trenin për të shkuar atje, sepse stacioni më i afërt i autobusit është dy milje larg. Dhe hallë Luiza nuk do të ketë kohë të merret me mua, sepse ajo gjithmonë luan golf.

- Ndoshta ajo do të të mësojë edhe ty të luash. Oh, ha-ha! Mua më duket se ty të nevojitet një biçikletë, kështu ti mund të lëvizësh dhe të shkosh ku të duash. Është vetëm tri milje deri në Portkerris.

- Ti je e shkëlqyer. Kurrë nuk më kishte shkuar mendja te biçikleta.

- Unë nuk e di pse ti kurrë nuk ke pasur biçikletë. Babai ma ka blerë mua timen që kur isha dhjetë vjeçe. Jo vetëm që është e mirë në këtë vend të rrethuar me kodra, por do të jetë gjëja e duhur për ty.

- A janë të shtrenjta biçikletat?

- Rreth pesë sterlina bën një biçikletë e re. Por, ti mund të gjesh edhe një të përdorur.

- Mamaja ime nuk është e kujdesshme për gjëra të tilla.

- Por, as ti mos mendo se të gjitha mamatë janë aq të kujdesshme. Nuk është shumë e vështirë për të shkuar te dyqani i biçikletave. Thuaji mamasë që të ta blejë atë për Krishtlindje.

- Unë tashmë i kam kërkuar asaj një bluzë “Xhersi” me jakë “Polo”.

- Po mirë, kërkoi edhe një biçikletë.

- Nuk mundem.

- Sigurisht që mundesh. Ajo nuk mund të të thotë jo. Ajo tashmë është larg dhe as nuk e di se kur do të të shohë përsëri, kështu që do të të japë ty çdo gjë që do t’i kërkosh. Ashtu si do të thoshte zonja Uorren, me shprehjen e saj të preferuar: “Duhet ta rrahësh hekurin sa është i nxehtë”.

Por, Xhudithi vetëm tha:

- Do ta shoh.

Ato ecën të heshtura për pak kohë, hapat e tyre dëgjoreshin në trotuarin e lagur. Kaluan dyqanin e peshkut dhe të patateve të tiganisura, që shndriste nga dritat dhe ishte i mbushur me aromën e ngrohtë të ushqimeve dhe uthullës, që dilte nga dera e hapur dhe goja të shkonte lëng.

- Halla jote, zonja Forister. A është motra e mamasë, apo jo?

- Jo, është motra e babait. Ajo është shumë më e madhe. Rreth të pesëdhjetave. Jetonte në Indi. Prej andej i ka sjellë këmbët e elefantit.

- Po, xhaxhai yt?

- Ai ka vdekur. Ajo është e ve.

- A ka fëmijë?

- Jo, nuk besoj se kanë pasur fëmijë.

- E çuditshme, apo jo?! A mendon se nuk kanë dashur fëmijë, apo sepse... diçka... nuk shkante? Halla ime Mey, nuk ka fëmijë dhe kam dëgjuar

babanë tim të thoshte se xhaxha Fredi nuk e kishte atë. Si mendon ti: çfarë nënkuptonte babai me “atë”?

- Nuk e di.

- A mendon se kjo ka të bëjë me çka na ka treguar Nora Elioti? Ti e di, atë ditë prapa skarës së biçikletës...

- Ajo ka shpikur gjithçka.

- Nga e di ti?

- Sepse ishte shumë e pakëndshme për të qenë e vërtetë. Vetëm Nora Elioti mund të ketë menduar diçka kaq të neveritshme.

- Kështu mendoj edhe unë.

Ishte një temë magjepsëse, së cilës dy vajzat i shmangeshin herë pas here, pa arritur kurrë në konkluzionin e dobishëm, përveç faktit që Nora Elioti kishte nuhatur edhe se bluzat e saj të shkollës ishin gjithmonë të pista. Megjithatë, nuk ishte koha për të zgjidhur problemin, sepse biseda mes tyre i kishte përcjellë deri në fund të kodrës, në qendër të qytetit, te biblioteka publike ku edhe rrugët e tyre u ndanë. Hedhëri do të vazhdonte rrugën në drejtim të portit, poshtë në rrugët e ngushta me trotualet e shtruara me kalldrëm, në sheshin me shtëpi graniti, ku familja Uorren jetonte mbi dyqanin e ushqimeve të zotit Uorren, ndërsa Xhudithi do t'i ngjitej edhe një kodre tjetër dhe pastaj do të drejtohej për te stacioni i trenit.

Ato qëndruan përballë njëra-tjetrës në shiun e imtë nën dritat e rrugës.

- Ja, erdhi koha që të ndahemi, - tha Hedhëri.

- Po, edhe unë kështu mendoj.

- Mund të më shkruash. Ti e ke adresën time. Dhe në qoftë se dëshiron, telefono në dyqan, në qoftë se do të bësh ndonjë mesazh. Unë desha të them... nëse dëshiron të vish kur të kemi pushimet.

- Po, po, do të vij.

- Mendoj që shkolla nuk do të jetë shumë e keqe.

- Ndërsa unë nuk mendoj kështu.

- Mirupafshim, atëherë!

- Mirupafshim!

Por asnjëra nuk lëvizi, as nuk u kthye. Ato kishin qenë shoqe për katër vite dhe ky ishte një moment prekës. Hedhëri tha:

- Kalofshi Krishtlindje të gëzuara!

Bëri një pauzë tjetër dhe papritmas u përkul përpara dhe i dha Xhudithit një të puthur në faqen e lagur nga shiu. Më pas, pa thënë asnjë fjalë më tepër,

Hedhëri u kthye dhe ia mbathi me vrap poshtë rrugës. Tingujt e hapave të saj u bënë të zbehtë, gjithmonë e më të zbehtë derisa Xhudithi nuk i dëgjoi më. Vetëm atëherë, e mërzhitur dhe e vetmuar, ajo vazhdoi rrugën e saj, duke u ngjitur nëpër trotualet e ngushta mes dyqaneve të ndriçuara, dritaret e të cilave ishin zbukuruar për Krishtlindje me shirita varaku, kuti me mandarina, si dhe me kavanoza të mbushur me asortimente të bukura, të lidhura me fjongo. Madje edhe tregtari i hekurishteve kishte bërë pjesën e vet. “Dhurata të dobishme dhe të pranueshme”, shkruhej në një kartolinë, që ishte vendosur te një çekiç i çarë, i cili ishte varur në një degëz pishe. Ajo kaloi dyqanin e fundit në majë të kodrës, ku ndodhej dega lokale e Uith Smithit dhe ku mamaja e Xhudithit blinte revistën mujore “Vog”. Ajo vinte çdo të shtunë për t’i këmbyer librat e leximit në bibliotekë.

Më pas rrugët ishin të niveluara dhe nuk shihje më shtëpi pa strehë, Era vinte me furi, e ngarkuar me lagështi, duke fryrë perden e mjegullës së lagët në fytyrën e saj. Në errësirë, era kishte një ndjesi të veçantë dhe sillte me vete tingujt e dallgëve, që kumbonin poshtë në plazh.

Pas pak, ajo ndaloi dhe vendosi bërrylat mbi një mur të lartë graniti, për të pushuar pas ngjitjes së vështirë dhe për të marrë frymë. Pa rrëmujën e shtëpive, që zbrisnin poshtë në errësirën e portit, dhe rrugën e portit që dukej si një zinxhir i harkuar prej dritave të rrugës. Dritat jeshile dhe të kuqe të varkave të peshkimit zhyteshin dhe dërgonin reflekse vezulluese poshtë në ujin e zi. Horizonti i largët kishte humbur në errësirë, por gulçimi, që s’pushonte kurrë, ishte larguar përgjithmonë. Diku, tutje, larg, fanari jepte alarmin. Një traversë dhe më pas dy traversa të gjata. Xhudithi imagjinonte dallgët, që përplaseshin mbi shkëmbinj të mizorë.

Ajo u rrëqeth. Ishte shumë ftohtë për të qëndruar në erën e lagësht të errësirës.

Treni mund të largohej për 5 minuta. Ajo filloi të vraponte, çanta e saj e godiste në njërën anë, arriti te shkallët prej mermeri, që zbrisnin te stacioni i trenit, dhe u lëshua si shigjetë poshtë, me besimin e shkujdesur të viteve të shpenguara.

Treni i vogël i linjës po priste në platformë. Lokomotiva, dy vagonë të klasit të tretë, një vagon i klasit të parë dhe vagoni i makinistit. Ajo s’kishte për të blerë biletë, sepse ishte sezoni i shkollës dhe sido që të ishte makinisti, zoti Uilliams, e njihte Xhudithin si të ishte vajza e tij dhe, në qoftë se ajo do të ishte vonë për në shkollë, ai e ndalonte trenin në Penmarron dhe i frynte bilbilit kur ajo nxitonte te kopshti i shtëpisë në Rivervju.

Udhëtimi me trenin e vogël vajtje-ardhje ishte një nga gjërat për të cilat me të vërtetë do ta merrte malli, sepse linja për tri milje përshkonte një pjesë spektakolare të bregdetit duke përfshirë gjithçka që njeriu do të dëshironte të shihte. Ishte errësirë, ajo nuk mund ta shihte atë pamje, ndërkohë që treni trokëllinte, por e dinte se gjithçka ishte aty: shkëmbinjtë dhe gurët e çarë, platforma hekurudhore, rrugët dhe fushat e vogla, që në pranverë do të mbusheshin plot me lule të verdha. Dhe, më pas, dunat e rërës dhe plazhi i vetëm më i madh, të cilin ajo e kishte menduar si të sajën.

Kishte raste kur njerëzit, që kishin dëgjuar se Xhudithi nuk kishte baba, sepse ai ishte në anën tjetër të botës duke punuar për një kompani detare prestigjioze, e quajtur “Uillson Mekkinon”, ndienin keqardhje për të. Sa keq të jesh pa babanë. A e merrte vallë malli Xhudithin për të? Si ndihej ajo kur nuk ka një burrë në shtëpi, madje as në fundjavë? Kur do ta shihte përsëri? Kur do të kthehej babai në shtëpi? Gjithmonë iu përgjigjej në një mënyrë të paqartë, pjesërisht se nuk dëshironte që ta diskutonte këtë çështje dhe se as ajo vetë nuk e dinte sesi ndihej saktësisht. E vetmja gjë, që gjithmonë e kishte ditur, ishte se jeta e tillë do të ishte, sepse për çdo familje britanike-indiane kështu ishte jeta dhe fëmijët e tyre e përtypnin dhe e pranonin këtë fakt, që nga moshat fare të vogla; ndarjet dhe largimet e gjata do të ishin të pashmangshme.

Xhudithi kishte lindur në Kolombo dhe kishte jetuar atje derisa mbushi dhjetë vjeçe, pra dy vjet më shumë sesa shumica e fëmijëve anglezë, që lejoheshin të qëndronin në tropik. Gjatë kësaj kohe, Dunbarët kishin udhëtuar për në shtëpinë e tyre njëherë me një leje të gjatë, por Xhudithi kishte qenë vetëm katër vjeçe në atë kohë dhe kujtimet e qëndrimit në Angli ishin të turbullta me kalimin e viteve. Ajo kurrë nuk do ta ndiente se Anglia ishte vendi i saj, shtëpia e saj. Kolombo po. Një shtëpi e madhe njëkatëshe në rrugën “Geil”, me një kopsht të gjelbëruar, që ndahej nga Oqeani Indian nga një linjë hekurudhore, që shkonte deri në fund të “Geil”-it. Meqenëse shtëpia ishte fare pranë detit, kurrë nuk e kuptoje se sa nxehtë ishte, sepse gjithmonë frynte një erë e lehtë së bashku me dallgët dhe brenda në shtëpi kishte ventilatorë për të freskuar ajrin.

Por, në mënyrë të pashmangshme, do të vinte dita kur ato duhej ta linin atë nga pas. Ata do t’i thoshin “mirupafshim” shtëpisë dhe kopshtit, Amaliut dhe Jozefit, shërbëtorit dhe Tamilit, kujdestarit të kopshtit. Do t’i linin mirupafshim babait. “Përse duhet të largohemi?” - Xhudithi pyeste,

ndërsa babai po i çonte me makinë deri te porti ku anija P dhe O ishte e ankoruar. “Sepse ka ardhur koha për të shkuar, - kishte thënë ai. - Çdo gjë ka kohën e vet.” Asnjëri nga prindërit nuk i tha se mamaja e saj ishte shtatzënë, madje edhe pas tri javësh udhëtimit, kur ata u kthyen në Anglinë gri, me shi dhe të ftohtë, Xhudithit iu mbajti i fshehtë fakti se një bebe e vogël kishte për të lindur.

Meqenëse ata nuk kishin një vend të tyrin, ku të qëndronin, hallë Luiza, e ndihmuar nga vëllai i saj, Brusi, e kishte marrë çështjen në duar. Ishin vendosur me qira në shtëpinë Rivervju, pasi ajo ishte mobiluar më parë. Shpejt, pasi morën shtetësinë, lindi Xhesi në spitalin e Portkerrisit. Dhe tashmë kishte ardhur koha që Molli Dunbar të kthehej në Kolombo, Xhesi do të shkonte me të, ndërsa Xhudithi mbeti pas. Ajo i kishte ato shumë zili.

Për katër vjet ato kishin jetuar në Kormuell. Pothuajse një të tretën e jetesës së saj, por në tërësinë e tyre kishin qenë vite të mira. Shtëpia ishte e rehatshme, me hapësirë për të gjithë. Shtëpia gjithashtu kishte edhe një kopsht të madh, të hallakatur, që e ndante kodrën në disa tarraca, lëndina, shkallë me gurë, kishte dhe një kopsht me mollë.

Por, më e mira e të gjithave, ishte liria që i ishte lejuar Xhudithit. Arsyeja për këtë ishte e dyfishtë: Molli, duke u kujdesur për beben e saj, kishte pak kohë për t’u marrë me Xhudithin, por njëkohësisht ishte edhe e kënaqur që ajo po argëtohej. Nga natyra ajo bëhej shumë merak dhe ishte shumë e dedikuar për fëmijët e saj, por shumë shpejt e kishte kuptuar se fshati i vogël, i qetë, me mjedisin e tij paqësor, nuk përbënte asnjë rrezik për fëmijët.

Duke eksploruar, Xhudithi kishte guxuar që të zbulonte çfarë ndodhte jashtë kufijve të kopshtit. Kështu që hekurudha, kopshti me zambakë i fqinjtit dhe brigjet e grykëderdhjes së detit u bënë sheshet e saj të lodrave. Duke u rritur dhe duke u bërë më e guximshme ajo zbuloi se cila rrugë të çonte në kishën e shekullit të njëmbëdhjetë, me sheshin e kullës “Norman” dhe oborrin e mbushur me gurë dhe likene. Një ditë, ndërkohë që ajo ishte përkulur për të deshifruar mbishkrimin e latuar në njërin prej tyre, kishte mbetur e habitur nga prifti, që i magjepsur nga interesi i saj, e kishte çuar atë në kishë, i kishte treguar një pjesë të historisë së kishës dhe i kishte treguar tiparet e saj të spikatura, si edhe thesaret e thjeshta. Më pas ata ishin ngjitur në kullë, kishin qëndruar në majë të saj, në erën fshikulluese dhe prifti i kishte treguar pikat interesante të referimit. I dukej sikur kishte zbuluar

gjithë botën, një hartë gjigante me ngjyra: tokat bujqësore, mozaikë si një velenxë në fushat e vogla si kadife e gjelbër për kullotat, dhe kafe me vija për plugimet, kodra të largëta, të rrethuara nga muranat e shkëmbinjve, që ishin datuar shumë-shumë kohë më parë; ishte përtej imagjinatës. Grykëderdhja e detit kalonte në tokë ujërat blu, që reflektonin qiellin si një tokë e madhe e rrethuar nga liqeni, por në fakt nuk ishte fare liqen, sepse ai mbushej dhe zbrazej nga baticat dhe zbaticat, vërshonte drejt detit nëpërmjet një kalimi, që quhej kanal. Atë ditë batica e kanalit ishte blu e errët, por oqeani kishte ngjyrë gurbali, dhe valët hynin në plazhin e boshatisur. Xhudithi po vështronte vijën bregdetare të lakuar të dunave, që shikonte drejt veriut te shkëmbinjte, ku qëndronte fanari, atje ku varkat e peshkimit kishin dalë nga deti dhe qielli ishte i mbushur plot me pulëbardha. Prifti i shpjegoi asaj se kulla ishte ndërtuar në kodër, përmbi plazhin, kështu kulla do të ishte edhe fener, një tregues për anijet që kërkonin vend për zbarkimin e sigurt dhe nuk ishte e vështirë që t'i imagjinoje ato galerat spanjolle të së kaluarës, anijet e tyre, që lëviznin në detin e hapur dhe rrjedhën e sipërme, që i bënte ballë zbaticave. Ndërkohë, që ajo po zbulonte vendet e panjohura, iu desh të njihej edhe me vendasit. Kornuellasit i donin fëmijët dhe ngado që kthehej ajo pritej me aq shumë kënaqësi, sa që ndrojtja e saj e brendshme menjëherë zhdukej. Fshati thuajse gumëzhinte me personazhe interesante. Ishte zonja Berri që kishte në pronësi dyqanin e fshatit dhe bënte akulloret me qumësht pluhur. Herbi i moshuar, që ngiste karrocën me qymyr; zonja Southi në zyrën postare, që kishte vendosur një rrjetë në banak, për të kapur “banditët” në sitë dhe mezi shiste një pullë, gjithmonë kthente kusur të gabuar.

Dhe kishte të tjerë, akoma më të çuditshëm, por që jetonin shumë larg. Zoti Uillis ishte njëri prej tyre. Zoti Uillis e kishte kaluar pjesën më të madhe të kohës duke punuar në një minierë kallaji në Kili, por më në fund, ishte kthyer në Kornuellin e tij të lindjes pas një aventure të gjatë jetësore dhe i kishte vendosur rrënjët e tij në një kasolle druri, të ndërtuar me purteka të larta te dunat me rërë mbi bregun e kanalit. Plazhi i ngushtë përballë kasolles së tij ishte mbushur me të gjitha mbeturinat pluskuese të anijeve të mbytura; copëza litarësh, kuti peshku të thyera, shishe dhe çizme gome të grisura. Një ditë zoti Uillis e kishte takuar Xhudithin, që po kërkonte guaska, biseduan së bashku dhe e ftoi atë për një filxhan çaj në kasollen e tij. Pas kësaj bisede, takimi me të kishte rëndësi të veçantë.

Por zoti Uillis ishte edhe një pastrues dembel i plazhit, sepse ai kishte dy punë. Njëra prej tyre ishte të vështronte baticat dhe të sinjalizonte kur uji ngrihej në një lartësi të madhe, të mjaftueshme, që anijet e qymyrit të ndaleshin në rripin e rërës, ndërsa puna tjetër ishte ajo e lundërtarit. Jashtë shtëpisë së tij kishte vendosur një borie në anijen e vjetër dhe çdo njeri që dëshironte të kalonte kanalin, i binte asaj, ndërkohë që zoti Uillis dilte nga kasollja, tërhiqte anijen e tij të vjetër nga rëra dhe voziste me të.

Për këtë shërbim shumë të vështirë, madje edhe me rreziqe nëse deti do të ishte i egërsuar, ai merrte si shpërblim vetëm dy pens.

Zoti Uillis jetonte me zonjën Uillis, por, meqenëse ajo milte lopët e fermerëve të fshatit, shpeshherë nuk ndodhej në shtëpi dhe zonja e dikujt tjetër, ose ndonjë person tjetër, bisedonte shumë me të. Misteri i zonjës Uillis ishte i lidhur me misterin e Fredit, xhaxhait të Hedhërit, i cili nuk e kishte atë gjënë..., por kurdoherë që Xhudithi e hapte bisedën për këtë problem me mamanë e saj, ajo e mbyllte gojën dhe e ndryshonte temën e bisedës.

Xhudithi asnjëherë nuk kishte biseduar me mamanë e saj për miqësinë që kishte me zotin Uillis. Instinkti i thoshte se asaj nuk do t'i pëlqente shoqëria me të dhe me siguri që ajo nuk do ta lejonte që të shkonte në kasollen e tij dhe të pinte çaj me të. Qesharake. E, çfarë të keqe mund t'u bënte njerëzve zoti Uillis? Mamaja nganjëherë bëhej budallaqe, e tmerrshme.

Por, në atë kohë, ajo bëhej budallaqe për shumë gjëra dhe njëra prej tyre ishte mënyra se si ajo e trajtonte Xhesin, në një kohë që Xhesi ishte vetëm katër vjeçe. Në moshën katërmëdhjetëvjeçare Xhudithi mendonte se ishte mjaft e pjekur për të marrë vendime të rëndësishme, që do të ndikonin tek ajo, por edhe për t'i ndarë me të tjerët dhe t'i diskutonte me ta.

Por, jo. Mamaja kurrë nuk diskutonte. Ajo vetëm tha: “Kam marrë një letër nga babai yt, unë dhe Xhesi do të shkojmë në Kolombo”.

Që më e pakta do të ishte si shpërthimi i një bombe.

Por, më e keqja: “Ne kemi vendosur që ti të shkosh konviktore në “Seint Ursula”. Drejtoresha quhet zonjusha Kato, unë e kam takuar dhe gjithçka është rregulluar. Semestri fillon në pesëmbëdhjetë janar”.

A thua se ajo ishte një lloj pakoje, ose një qen që do të futej në kolibe.

- Po, për pushimet?

“Ti do të qëndrosh te hallë Luiza. Ajo është shumë e mirë dhe më tha se do të kujdeset për ty, dhe do të jetë kujdestarja jote, kur ne nuk do të jemi

këtu. Ajo do të të japë dhomën e saj më të mirë dhe ti do t'i marrësh të gjitha gjërat e tua me vete.”

Ndoshta kjo ishte gjëja më dekurajuese e të gjithave. Nuk ishte puna se ajo nuk e pëlqente hallë Luizën. Gjatë vizitave të përkohshme në Penmarron, ata e kishin takuar shumë herë atë dhe ajo gjithmonë mund të kishte qenë gjithçka, por jo e keqe, përveçse gjithmonë ishte e gabuar. E vjetër - ndoshta pesëdhjetë vjeçe - paksa e frikësuar dhe e pakta jokomode. Shtëpia Uindirrixh ishte shtëpia e një personi të vjetër, të rregullt, sistematik dhe të qetë. Dy motra, ato quheshin Edna dhe Hilda, të cilat punonin për të si kuzhinere, shërbenin ushqimet në tavolinë, ishin të dyja të moshuara dhe jo gjithmonë të gatshme, aspak të dashura si Filisi, që bënte gjithçka për ato në shtëpinë Rivervju, por megjithatë gjenin kohë për të luajtur me letra në tavolinën e kuzhinës dhe të tregonin fatin me gjethet e çajit.

Ndoshta do ta kalonin Krishtlindjen me hallë Luizën, do të shkojnë në kishë dhe më pas do të hanë për drekë patë të pjekur, dhe përpara se të errësohet do të bëjnë një ecje të shpejtë te fusha e golfit dhe pastaj te porta e bardhë, e cila qëndron lart mbi det.

Nuk ishte shumë emocionuese, por në moshën katërmëdhjetëvjeçare, Xhudithi kishte humbur disa nga iluzionet e saj për Krishtlindjet. Duhej të ishte si në librat dhe kartolinat e Krishtlindjeve, por kurrë nuk kishte ndodhur ashtu, sepse mamaja nuk merrej shumë me Krishtlindjet dhe gjithmonë ajo tregonte mungesë entuziazmi për të zbukuruar pemën e Vitit të Ri. Prej dy vitesh ajo i kishte thënë Xhudithit se ishte shumë e vjetër për të pasur çorape krishtlindjesh.

Në fakt, kur Xhudithi mendonte për të, mamaja nuk ndihej mirë. Asaj nuk i pëlqenin piknikët në plazh dhe më shumë pëlqente të bënte diçka tjetër, sesa të organizonte një festë ditëlindjeje. Madje ishte shumë e ndrojtur për të ngarë makinën. Ato kishin një makinë “Austin”, natyrisht ishte shumë e vogël dhe e vjetër, por mamaja më të lehtë e kishte të kërkonte të falur, sesa ta nxirrte makinën nga garazhi, sepse kishte bindjen se do ta përplaste me ndonjë makinë tjetër, do të humbte kontrollin e frenave dhe nuk do të ishte në gjendje që t'i ndërronte marshet kur ato të ngjiteshin në kodër.

Kthehemi te Krishtlindjet. Megjithëse ato kaluan, Xhudithi e dinte se nuk do të ishte më keq sesa Krishtlindjet e dy viteve më parë, kur mamaja insistonte që të kalonin më shumë kohë me prindërit e saj, Hirësinën dhe zonjën Evans. Gjyshi punonte në një kishë të vogël në Devon dhe gjyshja,

një zonjë e stërmunduar, kishte luftuar gjatë gjithë jetës së saj kundër varfërisë. Ajo kishte ndërtuar banesën e famullitarit për fëmijët e familjeve të mëdha viktoriane. Gjyshërit kishin shpenzuar shumë kohë me vajtje-ardhjet në kishë. Për Krishtlindjet gjyshja i kishte dhënë Xhudithit si dhuratë një libër faljesh. “Oh, faleminderit gjyshe!” - i kishte thënë vajza gjyshes me politesë. “Unë gjithmonë kisha ëndërruar për një libër lutjesh.” Ajo e ekzagjeroi, por jo edhe aq shumë. Dhe Xhesi, që gjithmonë shkatërronte gjithçka, kishte marrë bronkit. Ajo duke përfituar nga koha kur mamaja nuk ndodhej aty, çdo ditë merrte komposto fiqsh dhe një ëmbëlsirë me qumësht dhe krem pudingu.

Jo, asgjë më keq se kaq nuk mund të ndodhte.

Por edhe kështu (si një qen që shqetësohet për një kockë, mendimet e Xhudithit ktheheshin te zemërimi i saj i fillestar) problemi i “Seint Ursulës” akoma e brente. Madje Xhudithi as nuk kishte shkuar që ta shihte shkollën dhe as nuk e kishte takuar zonjushë Katon e tmerrshme. Ndoshta mamaja kishte pasur frikë për ndonjë shpërthim rebelimi, prandaj kishte zgjedhur rrugën më të lehtë, por edhe kjo nuk kishte kuptim, sepse Xhudithi kurrë në jetën e saj nuk ishte rebeluar kundër asgjëje. Asaj ndoshta i ishte dukur që në moshën katërmëdhjetëvjeçare, duhej ta provonte një herë. Hedhër Uorren e kishte ditur për vite të tëra se si ta gjente rrugën e saj dhe e kishte trullësuar babanë e saj duke e sorollatur në majë të gishtave. Por sjelljet në atë kohë ishin të ndryshme. Dhe, ndërkohë Xhudithi nuk ishte imponuese.

Treni po e ngadalësonte shpejtësinë. Ai kaloi nën urë (ju gjithmonë mund ta kuptonit nga tingujt e ndryshëm të rrotave) dhe ndaloi në një vend duke fishkëllyer. Ajo mblodhi çantat e saj, zbriti në platformën përballë stacionit, që ishte shumë i vogël dhe dukej si një pavijon me stola druri dhe shumë zbukurime dekorative. Zoti Xhekson, shefi i stacionit, qëndronte duke soditur përballë dritës që ndriçonte nga dera e hapur.

- Përshëndetje, Xhudith! Sonte je me vonesë.
- Kishim mbrëmjen e shkollës.
- Bukur.

Pjesa e fundit e udhëtimit ishte ecja më e shkurtër e mundshme, sepse stacioni qëndronte përballë portës së kopshtit të shtëpisë Rivervju. Ajo kaloi nëpërmjet dhomës së pritjes, e cila gjithmonë lëshonte erën e tmerrshme të banjave dhe, më pas, doli në korridorin e pandriçuar, që ndodhej pak më tutje. Pushoi për një moment duke i lënë sytë që të mësoheshin me

errësirën. Ajo e kuptoi që shiu kishte pushuar dhe dëgjoi erën që fëshfërinte në majë të degëve të pishave të zabelit, që e mbronin stacionin nga moti i egërsuar. Ishte një tingull i çuditshëm, por jo i frikshëm. Kaloi rrugën, u afrua te dera, kërkoi për shulin e portës, e hapi atë, u fut në kopsht dhe u ngjit lart në rrugën e pjerrët, e cila të çonte te shkallët dhe tarraca. Në majë të tarracës shtëpia dukej shumë e errët, përballë saj, me dritaret që fshihnin dritën që shkëlqente miqësisht. Feneri i zbukuruar, i cili qe varur përballë derës, ishte ndezur dhe nën dritën e tij ajo pa një makinë të huaj të parkuar mbi zhavorrin e oborrit. Hallë Luiza, kishte ardhur me siguri për çaj.

Ishte një “Rover” i madh dhe i zi. Duke qëndruar atje, ai dukej shumë i pafajshëm, i padëmshëm, solid, i sigurt. Por, çdo person, që guxonte të futej në rrugët e ngushta dhe korsitë e Penvithit Perëndimor, kishte arsye që të ndihej i frikësuar nga pamja e tij, sepse ai kishte një motor të fuqishëm dhe hallë Luiza, që ishte një qytetare e mirë, një frekuentuese e kishës, mbështetëse e klubit të golfit, kishte pësuar një lloj ndryshimi të personalitetit në momentin që u ndodh prapa timonit, që bënte zhurmë në qoshet e errëta me shpejtësi prej pesëdhjetë miljesh në orë dhe e sigurt, që në qoftë se mbante dorën e saj te boria, patentat ishte e saja, në qoftë se parakolpi i saj prekte parafangon e një personi tjetër, ose shtypte një pulë, puna ishte ndryshe. Por ajo kurrë, për asnjë moment nuk e kishte marrë me mend mundësinë se faji do të ishte i saj dhe kaq të forta ishin akuzat dhe qortimet e saj, saqë palëve të dëmtuara, zakonisht u mungonte kuraja që t’i rezistonin dhe largoheshin vjedhurazi nga ballafaqimi, pa guxuar që të pretendonin për dëmtimet, ose nga kërkesa për zhdëmtimin e zogut të ngordhur.

Xhudithi për momentin nuk dëshironte që të takohej me hallë Luizën. Për këtë arsye ajo nuk hyri nga dera e përparme, por doli nga pjesa e prapme; nëpërmjet oborrit te lavanteria dhe, më pas, në kuzhinë. Këtu ajo gjeti Xhesin, që ishte ulur te tavolina e shkarravitur me lapsat me ngjyra dhe Filisin të veshur me uniformën e saj jeshile, si dhe me përparësen e hollë, që po hekuroste një grumbull rrobash.

Kuzhina ishte shumë e ngrohtë, ndërsa jashtë ishte shumë ftohtë dhe lagështi e madhe. Në fakt, ishte dhoma më e ngrohtë e shtëpisë, sepse zjarri nuk shuhej kurrë dhe dritaret ishin të puthitura mirë. Ibriku i çajit kishte avulluar dhe dëgjohej zhurma fishkëlljese e tij. Përballë ishte një komo, ku ishin vendosur pjatanca mishi, tabaka perimesh dhe një supierë, ndërsa

në anën tjetër të dhomës ishte karrigia me shportën e Filisit; ajo ulej në atë karrige sa herë që rrëzohej, por nuk ndodhte shumë shpesh. Dhoma kishte atë aromën e këndshme të rrobave të lara, të cilat vareshin mbi një tel për t'u tharë.

Filisi ngriti kokën:

- Tungjatjeta, çfarë po bën e fshehur aty prapa?!

Ajo buzëqeshi, dukeshin dhëmbët e saj jo shumë të mirë. Ishte një vajzë me gjoks të sheshtë, imcake, me një lëkurë të zbehtë dhe me flokë të drejtë, por personi me predispozicionin më të mirë që Xhudithi kishte njohur ndonjëherë.

- Unë pashë makinën e teze Luizës.

- A kaluat mirë në mbrëmje?

- Po, - ajo futi dorën në xhep. - Ja ku i ke, Xhes, - dhe i dha Xhesit një qeskë me ëmbëlsira.

Xhesi i vështroi:

- Çfarë janë këto? - ajo ishte një fëmijë i bukur, buçko dhe biond si ngjyrë argjendi, por shumë foshnjarake dhe Xhudithi acarohet prej saj.

- Natyrisht, që janë ëmbëlsira, budallaçkë.

- Mua më pëlqejnë ëmbëlsirat me lëng pemësh.

- E po mirë, shiko nëse do të gjesh ndonjë.

Ajo hoqi kapelën e leshtë, pallton dhe i hodhi në karrige. Filisi nuk i tha: "Vendosi në varëse". Nganjëherë ia varte ajo.

- Unë nuk e dija që hallë Luiza do të vinte për çaj.

- Telefoni, rreth orës dy.

- Për çfarë do të bisedojnë ato? Për mua, besoj.

- Për ty dhe për shkollën, për avokatët, pagesat dhe telefonat. Dhe, meqë ra fjala për telefonatat, teza jote Bidi telefoni sot në mëngjes. Foli me mamanë tënde më shumë se dhjetë minuta.

Xhudithi u gjallërua: "Teze Bidi?". Teze Bidi ishte motra e vetme e mamasë së saj dhe ishte më e preferuara e Xhudithit.

- Çfarë donte ajo?

- Unë nuk po i përgjoja. Ti duhet të pyesësh mamanë tënde, - ajo e lëshoi hekurin nga dora dhe filloi të vendoste disa kopsa në bluzën më të mirë të mamasë. - Do të bëje mirë të vazhdoje. Të kam mbushur një filxhan me çaj, ka biskota dhe kek me limon në qoftë se ke uri.

- Po vdes për të ngrënë.

- Si zakonisht. A nuk ju dhanë gjë për të ngrënë në parti?
- Po kuleç shufrani. Por unë ende kam uri.
- Vazhdo atëherë, ose mamaja jote do të habitet.
- Për çfarë do të habitet?

Por Filisi vetëm tha:

- Shko hiqi këpucët, laj duart.

Dhe ajo kështu veproi, lau duart në lavaman duke përdorur sapunin kalifornian të Filisit dhe pastaj pa dëshirë e la bisedën e ngrohtë të kuzhinës dhe kaloi korridorin. Përtej derës së dhomës së ndenjjes u dëgjuan pëshpërimat e zërave femërore. Ajo hapi derën, por me qetësi, kështu për momentin të dyja gratë nuk e vunë re prezencën e saj.

Të dyja, Molli Dunbar dhe kunata e saj, Luiza Forister, ishin në të dyja anët e vatrës dhe përpara tyre kishin nga një tavolinë të vogël portative çaji. Tavolinat ishin mbuluar me centro linoje të qëndisura, aty ishin vendosur filxhanët më të mirë, si edhe pjatat me sandviçë, tortë akulli me limon, biskota të mbushura me krem dhe reçel luleshtrydhesh, dy lloje të tjera biskotash dhe çokolatë.

Ato ndiheshin shumë rehat, perdet prej kadifeje ishin tërhequr dhe zjarri me qymyr druri lëshonte shkëndija mbi mangall. Dhoma e ndenjjes nuk ishte as shumë e madhe dhe as e vogël, sepse shtëpia Rivervju ishte e mobiluar mirë. Damasku i zbardhur i hijeshonte kolltukët. Një qilim turk mbulonte dyshemenë, ndërsa raftet e librave ishin më shumë funksionale sesa dekorative. Por, megjithatë, mjedisi nën dritën e butë të lampadarit dukej mjaft femëror dhe i bukur, sepse Molli e kishte sjellë atë nga Cejloni. Ishte një zgjedhje e sendeve të veçanta të vendosura në të gjithë dhomën. Kjo gjë kishte ndikuar për të rritur cilësinë e mobilimit të dhomës: ornamentet në gurë zhade dhe ajvëri, një kuti cigaresh me llak të kuq, një vazo blu me të bardhë, ku ishin mbjellë zymbyla bojë qielli, si dhe kornizat prej argjendi të fotografive familjare.

- Oh, këtu ka shumë punë për të bërë, - po thoshte hallë Luiza, - nëse mund t'ju ndihmoj... - ajo u zgjat përpara për të vendosur një filxhan bosh me pjatë mbi tavolinë dhe ndërkohë pa Xhudithin, që po qëndronte te dera e hapur.

- Shiko, shiko kush është këtu?!

Molli u kthye.

- Xhudith, mendova se ndoshta të kishte lënë treni.

- Jo, unë po bisedoja me Filisin, - ajo mbylli derën dhe kaloi nëpër dhomë.

- Përshëndetje, hallë Luiza, - dhe ndaloi për të puthur faqen teksa Luiza ia drejtoi kur e pranoi puthjen, por nuk lëvizi për ta puthur edhe ajo Xhudithin. Halla nuk ishte personi që tregonte emocione, qëndronte e ulur, ishte një grua e mbajtur te të pesëdhjetat, me këmbë shumë të holla elegante. Luiza kishte veshur një xhaketë stofi dhe fund. Flokët e saj me onde mbaheshin nën kontroll nga një karficë e padukshme. Zëri i saj ishte i thellë dhe i ngjirur nga duhani, madje edhe kur ajo ndërronte rrobat në mbrëmje dhe vishte rroba më shumë për femra, fustane kadifeje dhe pallto të qëndisura, kishte diçka mashkullore, ishte si një burrë që kur donte të bënte shaka vishte rrobat e gruas së tij dhe të gjithë njerëzit shkriheshin së qeshuri.

Një grua simpatike, por jo e bukur. Dhe, nëse duheshin besuar fotografitë bardhë e zi, nuk kishte qenë asnjëherë e bukur, madje as në rininë e saj. Në të vërtetë, kur ajo ishte njëzet e tre vjeçe, akoma e pafejuar dhe që nuk flitej rreth saj, prindërit ishin detyruar që ta bënëin gati dhe ta çonin në Indi që të qëndronte në Delhi me të afërmit e saj në ushtri. Kur moti nxehej, e gjithë familja shkonte në kamp në veri, në kodrat e freskëta Paona dhe, pikërisht atje, Luiza takoi Xhek Foristerin. Xheku ishte major në këmbësorinë e lehtë të Bengalit dhe kishte kaluar dymbëdhjetë muaj i maskuar në disa kështjella të largëta malore duke pasur konflikte të herëpashershme me luftënxitësit afganë. Ai ishte në Paona me leje, i dëshpëruar, pas shumë muajsh beqar, që nuk kishte pasur marrëdhënie me femra dhe Luiza, e re, faqekuqe, e paprekur, kishte paraqitje atleteje në klubin e tenisit, iu duk për sytë e tij të uritur si një krijesë shumë e dëshirueshme.

Me shumë vendosmëri, por pa finesë - sepse nuk kishte kohë për finesë - ai iu qep asaj dhe përpara se ta kuptonte se çfarë po ndodhte e pa veten të fejuar dhe që do të martohej.

Çuditërisht, ishte një martesë e shëndoshë, megjithëse, megjithëse... ose ndoshta sepse... ata kurrë nuk u bekuan me fëmijë. Në vend të kësaj, ata ndanë me njëri-tjetrin dashurinë e jetës në ajrin e pastër dhe të gjitha mundësitë e mëdha për sportin dhe lojërat që ofronte India. Organizoheshin mbrëmje gjuetie dhe ekspedita në lartësitë e kodrave, ku bëheshin gara me kuaj, si dhe futboll në kuaj dhe kishte mundësi për tenis dhe golf, lojëra në të cilat Luiza shkëlqente. Kur Xheku, më në fund, doli në pension nga

ushtria ata u kthyen në Angli dhe u vendosën në Penmarron, thjesht për arsyen se ishte shumë afër me fushën e golfit dhe klubi u bë shtëpia e tyre e dytë. Gjatë kohës kur moti ishte me shi dhe me erë ata luanin brixh, por pjesën më të madhe të kohës e kalonin në fushat e golfit me bar të prerë. Por, e kalonin edhe në bar, ku Xheku kishte fituar reputacionin e personit që ishte në gjendje t'ia kalonte në të pirë çdo burri në tavolinë. Ai krenohej se kishte një stomak si fuçi dhe të gjithë shokët e tij këtë mendim kishin, por në një mëngjes të shtune të kthjellët, u gjet i vdekur. Pas kësaj ata nuk ishin më kaq të sigurt.

Molli ishte në Cejlon kur ndodhi kjo ngjarje e shëmtuar Ajo i shkroi një letër ku i shprehte keqardhjen më të thellë, pa qenë në gjendje që ta besonte sesi Luiza do të jetonte pa Xhekun. Molli dhe Luiza kishin qenë shoqe të tilla, që bashkëpunonin me njëra-tjetrën. Edhe kur u takuan përsëri, ajo vuri re se Luiza nuk kishte ndryshuar fare. Ajo dukej njësoj si më parë, jetonte në të njëjtën shtëpi, shijonte të njëjtin stil jetese. Çdo ditë Molli e shihte atë në fushën e golfit, ndonëse ajo kishte një avantazh, sepse mund ta godiste topin po aq fort sa një burrë dhe kurrë nuk i mungonin partnerët meshkuj.

Tani ajo mori kutinë e cigareve, e hapi dhe e vendosi cigaren turke në një mbajtëse fildishi. E ndezi me një çakmak prej ari, i cili dikur i përkiste burrit të saj.

- Si kaloi mbrëmja e Krishtlindjeve? - e pyeti ajo Xhudithin, nëpërmjet tymit të duhanit.

- Ishte shumë bukur. Ne i bëmë Krishtlindjet te zoti Roxher dhe Koverlej. Kishte për të ngrënë edhe kuleç me shafran, - Xhudithi i hodhi një sy tavolinës së çajit, - por unë jam ende e uritur.

- Mirë, ne kemi lënë shumë gjëra për ty, haji, - tha Molli. Xhudithi tërhoqi një karrige të ulët dhe u ul ndërmjet dy grave. Hunda e saj ishte në të njëjtin nivel me të gjitha ushqimet e mira të përgatitura nga Filisi.

- A dëshiron qumësht, apo çaj?

- Qumësht më mirë, faleminderit! - ajo zgjati dorën dhe mori një pjatë me një biskotë dhe filloi ta hante me kujdes, sepse kremi i trashë dhe reçeli i luleshtrydheve ishin vendosur kaq me tepri, sa që mund të derdheshin dhe ta ndotnin vendin.

- A u the mirupafshim të gjithë shokëve të tu?

- Po. Edhe zotit Tomason, edhe çdo njeriu. Dhe ne të gjithë morëm nga një çantë me ëmbëlsira, por unë ia dhashë Xhesit tim. Më pas zbrita nga kodra me Hedhërin.

- Kush është Hedhëri? - pyeti hallë Luiza.
- Hedhëri Uorren. Ajo është shoqja ime më e ngushtë.
- Ti e di, - tha Molli, - zoti Uorren, shitësi në treg.
- Oh! - hallë Luiza ngriti sytë dhe vetullat e saj u harkuan. - Spanjolli energjik. Një burrë shumë simpatik, - me sa dukej ajo ishte në humor të mirë. Xhudithi mendoi se ky ishte momenti i duhur që t'ia hapte temën e biçikletës.

“Godite hekurin sa është i nxehtë” - kështu i pëlqente zotit Uorren, të thoshte. “Tërhiqe buallin nga brirët.”

- Për momentin, Hedhëri kishte një ide të mirë, që mua më duhet një biçikletë.

- Një biçikletë?

- Mama, ty të duket sikur po të kërkoj një makinë garash, apo një kalë. Dhe unë mendoj se kjo është një ide e mirë. Uindirixhi, nuk është si kjo shtëpi, ngjitur me stacionin e trenit, por është disa milje larg stacionit të autobusit. Nëse unë do të kem një biçikletë, atëherë do të mund të rregullohem dhe hallë Luiza nuk ka nevojë që të më çojë mua me makinën e saj, - dhe pastaj shtoi qëllimisht, - ajo mund të merret me golfin e saj. Ti nuk e ke problem, apo jo, hallë Luiza?

- Përse të shqetësohem unë? Jam e kënaqur të të rregulloj që të mos vuash.

Mollit i erdhi zëri.

- Por, Xhudith..., a nuk është biçikleta tmerrësisht e shtrenjtë?

- Hedhëri tha që kushton rreth pesë sterlina.

- Unë mendoj se është tmerrësisht e shtrenjtë, na duhet të blejmë shumë gjëra të tjera. Ne, madje nuk kemi filluar me uniformën tënde dhe me listën e rrobave për shkollën e “Seint Ursulës”; është afërsisht një metër e gjatë.

- Mendoj se mund të ma marrësh për Krishtlindjet.

- Por, tashmë sapo ta kam blerë dhuratën e Krishtlindjeve. Atë që ma kërkoje, ta bleva.

- E po mirë, një biçikletë mund të jetë dhurata e ditëlindjes sime. Ti nuk do të jesh këtu për ditëlindjen time, do të jesh në Kolombo, kështu që do të kursesh edhe paratë e postimit të dhuratës sime.

- Por ti duhet të kalosh nëpër rrugët kryesor. Mund të pësosh aksident...

Këtu ndërhyri hallë Luiza:

- A di ta ngasësh biçikletën?

- Po, natyrisht që di. Por kurrë nuk e kam kërkuar më parë, sepse nuk më është nevojitur. Por tani, hallë Luiza, do të më duhet shumë.

- Por Xhudith...

- Oh, Molli, mos u merr me çikërrima! Çfarë ka këtu për t'u dëmtuar? Dhe, në qoftë se ajo e nget, jo në përputhje me rregullat, atëherë është faji i saj. Unë do të të blej një biçikletë, Xhudith, por meqenëse ajo është shumë e shtrenjtë, do të jetë edhe për ditëlindjen tënde. Kjo gjë do të më kursejë edhe paratë e postimit.

- Vërtet? - Xhudithi mezi po e besonte se argumenti i saj kishte funksionuar, ajo kishte arritur të kërkonte diçka me ngulm dhe aktualisht e gjeti rrugën si ta fitonte.

- Hallë Luiza, ti je babaxhane.

- Çdo gjë për ty, që ti të jesh e lumtur.

- Kur mund ta blejmë atë?

- Si thua në prag të Krishtlindjeve?

Molli tha, e turbulluar:

- Oh, jo! - ajo u ndje e nervozuar dhe Luiza u vrenjt.

- Çfarë problemi ka tani? - pyeti ajo. Xhudithi mendoi se nuk kishte arsye që të fliste kaq pa edukatë, por hallë Luiza ishte shpesh e paduruar me Mollin, e trajtonte atë më shumë si një vajzë idiote, sesa si një kunatë.

- Mendove për më shumë vërejtje?

- Jo, nuk është kështu, - një e kuqe e lehtë u kthye te faqet e Mollit. - Është për faktin se ne nuk do të jemi këtu. Unë nuk ta kam treguar ende Luiza, por dëshiroja që t'ia thosha Xhudithit në fillim, - ajo iu kthye Xhudithit: - Bidi telefoni.

- Unë e di. Ma tregoi Filisi...

- Ajo na ka ftuar që të shkojmë dhe t'i kalojmë Krishtlindjet dhe Vitin e Ri me ta në Plajmuth. Ti, unë dhe Xhesi.

Goja e Xhudithit ishte e mbushur plot me biskota. Për një moment ajo mendoi se do të mbytej, por arriti që t'i gëlltiste poshtë, përpara se të ndodhte ndonjë gjë e keqe. Krishtlindjet me teze Bidin!

- Çfarë i the?

- Unë i thashë që do të shkojmë.

Ishte kaq e pabesueshme dhe emocionuese, saqë të gjitha mendimet e tjera, madje edhe biçikleta e re, fluturuan nga mendja e Xhudithit.

- Kur do të shkojmë?

- Unë mendova ditën para Krishtlindjeve. Në atë kohë treni nuk do të ketë shumë njerëz. Bidi do të na presë në Plajmuth. Asaj i erdhi keq që e kishte bërë ftesën kaq vonë. Desha të them që ishte vetëm një ide e shpejtë. Bidi kishte menduar se meqenëse do të ishte Krishtlindja jonë e fundit, do të kishte qenë ide e mirë që ta kalonim të gjithë së bashku.

Në qoftë se hallë Luiza nuk do të kishte qenë atje, Xhudithi do të ishte hedhur përpjetë nga gëzimi dhe do të kërcente nëpër shtëpi.

Por, iu duk pa vend që të shfaqej shumë e gëzuar, kur hallë Luiza nuk ishte e ftuar. Duke e mbajtur gëzimin për vete, ajo u kthye te halla e saj.

- Me këtë rast, hallë Luiza, ndoshta ne mund ta blejmë biçikletën pas Krishtlindjeve?

- Më duket sikur duhet të shkoni atje, apo jo? Në fakt unë desha t'ju ftoja të gjithëve për t'i kaluar Krishtlindjet me mua, por tani më duket se do ta vijta Bidin në siklet.

- Oh, Luiza, më vjen keq! Tani unë ndihem sikur të kam zhgënjyer.

- Budallallëk, do të ishte më mirë për ne të bënim pak ndryshime. A do të jetë atje djali i Bidit?

- Nedi? Fatkeqësisht, jo. Ai do të shkojë në Zermat për ski me shokët e tij të Dortmundit.

Hallë Luiza ngriti vetullat e saj duke mos i aprovuar këto vërdallosje të shtrenjta dhe ekstravagante. Bidi, gjithmonë e kishte përkëdhelur në mënyrë të tmerrshme djalin e saj të vetëm dhe nuk linte rast pa ia realizuar kënaqësitë.

- Keq, - ishte gjithçka që ajo tha. - Ai do të kishte qenë edhe një shoqëruar i mirë për Xhudithin.

- Hallë Luiza, Nedi është gjashtëmbëdhjetë vjeç. Ai nuk do të ma kishte varur mua fare. Unë shpresoj që të kënaqemi më shumë pa prezencën e tij atje..., - tha Xhudithi.

- Ti ndoshta ke të drejtë. Duke e njohur Bidin, ju do të kaloni shkëlqyeshëm si në kohët e vjetra. Nuk e keni parë atë për një kohë të gjatë. Kur keni qenë bashkë për herë të fundit?

- Në fillim të verës së kaluar. Ti e mban mend. Kur u bë ajo vapa e madhe.

- Ishte atëherë kur erdhi për darkë me ato rrobat e jashtëzakonshme të plazhit? - pyeti Luiza.

- Po, ke të drejtë.

- Dhe unë e gjeta në kopsht duke marrë rreze me një palë rroba banje të ndara. Të kuqe si mishi. Dukej sikur ishte lakuriq.

- Ajo gjithmonë është e modës, - Molli u ndje e prekur dhe donte që t'i dilte në krah motrës së saj disi të krisur. - Unë mendoj se së shpejti edhe ne të gjithë do të veshim të tilla rroba plazhi, - tha Molli me zë të ulët.

- Oh, Perëndi, më fal! - tha Luiza.

- Çfarë do të bësh për Krishtlindje, Luiza? Unë shpresoj që nuk do të jesh vetëm?

- Shyqyr Zotit, jo. Unë më mirë kënaqem kur jam vetëm. Ndoshta do të thërras Billi Fosetin për të pirë diçka dhe pastaj do të zbresim në klub për të ngrënë drekë. Ata zakonisht gatuajnë shumë gjëra të mira, - Xhudithi i kishte në kujtesë të gjithë lojtarët e golfit, me kilota burrash, këpucë të forta dhe kapelë zotërinjsh prej letre. - Dhe, pastaj, ndoshta një ose dy duar letra, - vazhdoi Luiza.

Molli u vrenjt.

- Billi Foset? Unë nuk e njoh atë...

- Jo, ti nuk e njeh. Është një mik i vjetër i kohëve të tërmetit të Quetës në Pakistan. Tani është në pension dhe ai mendoi që ta provonte një herë Kornuellin. Kështu që ai mori me qira një nga ato vilat e vogla të reja, që janë ndërtuar poshtë rrugës sime. Kam ndër mend të ta prezantoj. Ju mund ta takoni përpara se të largoheni. Është një lojtar golfi i shkëlqyer, kështu që e kam regjistruar edhe në klub.

- Ke bërë shumë mirë, Luiza.

- Ç'të mirë ka këtu?

- E po... të kesh një mik të vjetër që vjen të jetojë pranë teje. Dhe një lojtar golfi, gjithashtu. Jo se ti nuk ke partner.

Por Luiza nuk donte që ta pranonte angazhimin e saj. Ajo luante golf me më të mirin.

- Varet, - tha ajo, e detyruar që ta fikte cigaren e saj. - Çfarë i mungon atij? - dhe pa orën.

- Oh, Zot, sa ka vajtur ora! Unë duhet të iki.

Ajo mblodhi çantat dhe u ngrit nga karrigia. Sigurisht edhe Molli me Xhudithin u ngritën në këmbë.

- I thuaj Filisit që ta shijojë çajin. Ty do të të marrë malli për atë vajzë. Ajo nuk ka gjetur ndonjë punë tjetër, akoma?

- Nuk mendoj se është përpjekur shumë.

- Është një thesar për një njeri me fat. Nuk po i bëj zë. Xhudithi mund të më përcjellë te dera. Dhe, në qoftë se nuk shihemi përpara Krishtlindjeve, Molli, kalofsh sa më bukur! Më bëj një zile kur të kthehesh. Më thuaj kur duhet t'i çojmë rrobat e Xhudithit në Uindibrixh. Dhe, Xhudith, ne do ta blejmë biçikletën në fillim të pushimeve, për pashkë. Sidoqoftë nuk të duhet para kësaj kohe...

1936

Mëngjesi i errët ishte kaq i ftohtë, saqë edhe duke u zgjuar ngadalë Xhudithi e ndiente hundën si diçka të veçantë, të ngrirë, në fytyrën e saj. Natën e kaluar kur shkoi për të fjetur dhoma ishte akull e ftohtë, madje edhe me dritare të mbyllura, megjithëse ajo i kishte tërhequr pak perdet dhe tani, përtej xhamit të ngrirë të dritares, hynte një rreze e verdhë drite nga llamba në rrugën poshtë. Nuk ndihej asnjë zhurmë. Ndoshta ishte ende mesi i natës. Vonë ajo dëgjoi zhurmën e thundrave të kuajve, karrocën që shpërndante qumështin dhe e kuptoi se nuk ishte mesi i natës, por mëngjes.

Para se të ngrihej nga shtrati, bëri përpjekje të mëdha për kurajën fizike. Një, dy, tre. Ajo nxori dorën nga rrobat e ngrohta të krevatit dhe u kthye që ta ndizte abazhurin. Ora e saj e re, dhuratë nga xhaxha Bobi, ishte një ndër dhuratat më të mira të saj, tregonte shtatë e dyzet e pesë.

Ajo e futi dorën shpejt poshtë kuvertës dhe e ngrohu ndërmjet gjunjëve të saj. Një ditë e re. Dita e fundit. U ndje pak si e mërzhitur. Pushimet e tyre të Krishtlindjeve kishin mbaruar dhe ato po shkonin në shtëpi.

Dhoma, në të cilën po qëndronte, ishte në papafingon e shtëpisë së teze Bidit dhe ishte dhoma e dytë më e mirë në shtëpi. Mamasë dhe Xhesit u kishin dhënë dhomën më të mirë, në katin e parë, por Xhudithi kishte pëlqyer këtë dhomë me tavanet e saj të pjerrëta dhe me dritaren e papafingos me perdet me lule. I ftohti ishte gjëja më e keqe e saj, sepse ngrohtësia e dhomave poshtë nuk arrinte deri te shkallët e fundit, por teze Bidi i kishte lënë një ngrohëse të vogël elektrike dhe me ndihmën e saj dhe me disa shishe me ujë të nxehtë, ishte munduar të kishte një mjedis të ngrohtë. Sepse, pikërisht përpara Krishtlindjeve, temperatura kishte rënë shumë. Sipas një lajmi të komentatorit të motit në radio do të vinte një i ftohtë i vrullshëm, por ai nuk i kishte përgatitur njerëzit për kushtet e të ftohtit arktik, i cili kishte mbizotëruar kohë më parë. Meqenëse Dunbarët po udhëtonin në Rivierën e Kornuellit shqopishta Bodmin ishte e mbuluar

me dëborë dhe zbritja në Plajmuth kishte qenë e njëjtë sikur të shkoje në Siberi, me erëra të forta dhe me dëborë të acartë që arrinte deri te platforma e stacionit.

Kishin qenë të pafat, sepse teze Bidi dhe xhaxha Bobi jetonin në shtëpinë më të ftohtë në Kristendoni. Ky nuk ishte faji i tyre, pasi kjo lidhej me punën e Bobit, i cili ishte kapiten dhe kishte detyrën e drejtorit të Kolegjit Mbretëror të Inxhinierisë Detare në Kejham. Shtëpia ishte vendosur në tarracën që drejtohej nga veriu, ishte e lartë, por jo e madhe dhe ndiheshin fërshëllimat e forta të erës. Pjesa më e ngrohtë ishte kuzhina në bodrum, por aty ishte territori i zonjës Klis, kuzhinieres, dhe e Hobsit, pensionistit, orkestrant i Marinës Mbretërore, i cili vinte çdo ditë për të lustruar çizmet dhe për të nderur qymyrin. Hobsi kishte njëfarë karakteri; kishte flokë të bardhë, që i lëpiheshin deri poshtë tullës dhe sy po kaq të shkëlqyeshëm si të një zogu të zi. Gishtat e tij ishin të zverdhur nga duhani dhe fytyra e plasaritur, me shenja dhe ngjyrëkafe, ngjante si plaçkë e vjetër e zhubrosur. Në qoftë se do të kishte festë në mbrëmje, ai pispillosej, vishte një palë doreza të bardha dhe shpërndante pijet.

Kishin pasur shumë festa, pavarësisht nga moti shumë i ftohtë, por këto kishin qenë me të vërtetë Krishtlindje magjike, ashtu siç i kishte imagjinuar Xhudithi Krishtlindjet. Ajo filloi të mendonte se kurrë nuk kishte për të festuar Krishtlindje të tilla. Por Bidi kurrë nuk i linte gjërat përgjysmë, ajo e kishte zbuluar gjithë shtëpinë si një anije lufte. Vërejtjet e Bobit dhe pema e Krishtlindjeve në hollin e madh, i mbushte kafazet e shkallëve me drita dhe vezullim, por edhe shiritat e varakut, aroma e bredhit, ishin gjëja më e mrekullueshme që kishte parë Xhudithi ndonjëherë. Edhe dhomat e tjera ishin po kaq festive, me qindra kartolina krishtlindjesh të lidhura me fjongo, korniza prej fildishi të vendosura në parvazin e oxhakut dhe, në dhomat e ngrënies dhe të pritjes, ishin nderur zjarre me qymyr, që rrinin nderur gjatë gjithë kohës, ashtu si bojlerët e anijeve, që furnizoheshin nga Hobsi, çdo natë, kështu që nuk fikeshin. Dhe ishin bërë shumë gjëra, por kishte edhe shumë të tjera që do të bëheshin. Ishte dreka dhe darka dhe, më pas, kishte kërcime me gramafon. Miqtë vazhdonin të vinin për çaj, ose për pije dhe, nëse dikush do të vinte për vizitë, do të kalonte një pasditë të bukur. Teze Bidi kurrë nuk i shmangej tundimit të një qosheje të rehatshme, por papritur sugjeronte një vajtje në kinema, ose në një fushë të mbyllur patinazhi. Xhudithi e dinte se mamaja e saj, ishte e lodhur dhe herë pas here me zor ngjitej lart për t'u qetësuar në shtratin e saj, kështu që i kishte

ndier pak shërbimet e Hobsit. Xhesit i pëlqente zonja Klis më shumë se çdo njeri tjetër dhe e kalonte gjithë kohën në kuzhinën në bodrum duke ngrënë ushqime të papërshtatshme. Kjo gjë ishte edhe një lehtësim i madh për Xhudithin, sepse kënaqej shumë më tepër pa motrën e vogël, sepse duhet ta ndiqte nga pas. Natyrisht, që herë pas here Xhesi ishte përfshirë edhe në përkujdesjen e saj. Xhaxhi Bobi kishte blerë, për të gjithë ata dhe për një familje tjetër, bileta dhe programe për pantonima, por edhe nga një çokollatë për secilin. Zunë vendet, më pas ishte shfaqur Dama, me parukën e saj të kuqe, korsetë, pantallonat po ngjyrë të kuqe të ndezur. Xhesi filloi të sillej keq duke shpërthyer në ulërima të frikshme, prandaj e ëma së bashku me të u kthyen në shtëpi. Fatmirësisht kjo ndodhi në fillim të shfaqjes, më pas njerëzit shijuan pjesën e mbetur.

Xhaxhi Bobi ishte më i miri. Të ishte pranë tij e ta njihje nga afër atë, ishte pa dyshim gjëja më e mirë e festës.

Xhudithi kurrë nuk e kishte ditur se baballarët mund të kishin vlera të tilla: shumë të durueshëm, shumë interesantë dhe me shumë humor. Meqenëse ishte festë, atij nuk i duhej që të shkonte në kolegji çdo ditë. Kështu që kishte kohë për të shpenzuar, dhe ata kishin kaluar shumë kohë në dhomën e shenjtëve, në studion e tij, ku ai i kishte treguar asaj albumin e fotografive të tij, e kishte lënë atë të luante me gramafonin e tij dhe e kishte mësuar si ta përdorte makinën portative të shkrimit. Dhe kur ata shkuan për patinazh, ishte ai që e kishte ndihmuar në fushën e patinazhit, derisa ajo gjeti atë që e quante “këmbët e detit” dhe nëpër mbrëmje sigurohej që ajo të mos mungonte, e prezantonte Xhudithin me miqtë e tij, njësoj sikur të ishte e rritur.

Babai, megjithëse i dashur, i përmalluar, kurrë nuk kishte qenë kaq shumë argëtues. Duke e pranuar me veten e saj, Xhudithi ishte ndier pak fajtores, sepse gjatë këtyre javëve të fundit, ajo kishte kaluar ditë shumë të mira dhe pothuajse mezi kishte menduar për babanë e saj. Për ta realizuar këtë, ajo mendoi për babanë, mendoi për të shumë, por asaj i duhej të mendonte për Kolombon në fillim, sepse atje ishte vendi ku ishte ai dhe ai ishte i vetmi vend ku ajo mund të kujtonte babanë. Por, ishte e vështirë. Në Kolombo kishte qenë shumë kohë më parë. Ju mendoni se mund të kujtoni çdo detaj, por koha ka mjegulluar mprehtësinë e kujtesës, ashtu si drita zbeh fotografitë e vjetra. Ajo po kërkonte disa çaste, në të cilat mund të kapte kujtesën e saj.

Krishtlindje. E dukshme, e qartë. Krishtlindjet në Kolombo ishin të paharrueshme, por vetëm nuk ishin në harmoni me qiejt e ndritshëm të Tropikut, nxehtësinë gozhduese, zhvendosjen e ujërave të Oqeanit Indian dhe erën e lehtë që lëshonin drurët e palmave. Në shtëpinë e rrugës “Gejll”, për Krishtlindjet ajo kishte hapur dhuratat e saj në verandën e ajrosur nën zhurmën e thyerjes së dallgëve. Dreka tradicionale e Krishtlindjeve nuk kishte qenë ajo me gjel deti, por një drekë tradicionale e mishit me erëza, kështu që pak a shumë ishte si një mbrëmje e madhe fëmijësh, në hotelin “Galla Fejs”. Shumë njerëz të tjerë festonin, kështu që ajo ngjasonte pak a shumë si mbrëmje fëmijësh, ku çdo njeri mbante kapelë letre dhe u binte borive. Asaj iu kujtua dhoma e ngrënies, e mbushur plot me njerëz të familjes, që hanin e pinin dhe era e detit të freskët, që frynte nga oqeani dhe ventilatorët e tavaneve, që e kthenin atë me ngadalë.

Kjo gjë funksionoi. Tani, ajo nuk kishte një tablo të paqartë për të. Babai, i ulur në krye të tavolinës, me një kurorë ngjyrë blu prej letre e rrethuar me ngjyrë ari. Ajo pyeste veten sesi do ta kishte kaluar ai këtë Krishtlindje i vetmuar. Kur ata ishin larguar katër vite më parë, një shok i tij beqar kishte shkuar tek ai për t’i bërë shoqëri. Por, gjithsesi, ishte e pamundur që t’i imagjinoje që të dy ata të përfshiheshin në harenë e stinës. Ndoshta, ata me siguri do të kishin përfunduar në ndonjë klub me gjithë beqarët, apo të divorcuarit. Ajo rënkoi dhe mendonte se e merrte malli për të, por e dinte se nuk ishte e lehtë të shkonte te një person që i kishte munguar, kur jeta është jetuar pa të për një kohë shumë të gjatë, duke kontaktuar vetëm me letrat mujore, të cilat ishin tri javë të vonuara, por edhe kur arrinin, nuk ishin shumë frymëzuese.

Ora e re tani shënonte tetë. Koha për t’u ngritur. Një, dy, tre. Ajo ngriti kuvertën, zbriti nga shtrati dhe nxitoi që ta ndizte furnelën elektrike. Dhe, më pas, u vesh shpejt me rrobdëshambrin e saj të firmës “Xhoger” dhe futi këmbët te pantoflat prej lëkure qengji.

Dhuratat e saj ishin rreshtuar bukur mbi dysheme. Mori valixhen e saj të vogël, kineze, e bërë me xunkth, me një dorezë dhe një çelës me levë që ta mbante të mbyllur, e vendosi në tokë dhe ishte gati për t’i vendosur sendet e saj. Në fillim vendosi orën dhe dy librat që i kishte dhënë teze Bidi. Një libër i ri i Artur Rensonit, që quhej “Pushimet e dimrit”, si dhe një libër të bukur të mbështjellë me lëkurë të shkrintares Xhejn Er. Iu duk një libër shumë i madh, por kishte shumë ilustrime, mbishkrime me ngjyra, që mbroheshin nga një letër e hollë. Ishin kaq të bukura, saqë Xhudithi mezi po

priste që të fillonte leximin. Dhe, më pas, ishin dorashkat e leshta dhuratë nga gjyshërit e saj dhe një gotë me fluska që, në qoftë se ju do ta tundnit, do të krijonte një stuhi dëbore. Kjo ishte dhurata e Xhesit. Mamaja i kishte dhënë asaj një pulovër, por kjo gjë ishte pak si zhgënjyese, sepse kishte një jakë rrumbullake dhe Xhudithi kishte dashur një “Polo”. Megjithatë, hallë Luiza e kishte rregulluar situatën dhe, pavarësisht biçikletës së premtuar, ishte një pako e mbështjellë nën pemën e Krishtlindjeve për Xhudithin dhe brenda saj ishte një ditar pesëvjeçar, i mbështjellë me një kapak si të biblës. Dhurata nga babai i saj nuk kishte ardhur ende. Ai nuk ishte dhe aq shumë i kujdesshëm për t’i bërë gjërat në kohë, pasi edhe posta kërkonte një kohë të gjatë. Megjithatë, kishte diçka për të pritur. Por, dhurata më e bukur ishte nga Filisi, ishte pikërisht ajo çka i nevojitej Xhudithit - një pastë ngjitëse bashkë me furçën dhe një palë gërshtë. Ajo do t’i mbante në sirtarin me kyç të tavolinës së saj, larg nga duart trazovaçe të Xhesit. Kurdoherë që asaj do t’i duhej të krijonte, apo të bënte diçka, ose të priste diçka me gërshtë, apo të ngjiste një kartolinë në librin e saj, nuk do të kishte nevojë që t’i kërkonte mamasë së saj gërshtët, që kurrë nuk gjendeshin në një vend, ose kur i duhej ngjitësja ajo e bënte atë duke përzier ujë me miell. Por kjo gjë kurrë nuk funksiononte si duhej dhe kishte një erë të shpifur. Duke i pasur vetë këto dy pajisje modeste, Xhudithit iu krijua një ndjenjë e mirë pavarësie.

Ajo vendosi gjithçka bukur në shportë dhe kishte vend për të gjitha gjërat, madje edhe kapaku i saj u mbyll lirisht. Shtrengoi tokëzat e vogla dhe e vendosi çantën mbi shtrat, pastaj u vesh me shpejtësi. Mëngjesi po e priste dhe ajo ishte shumë e uritur. Shpresonte që të kishte kremviçe dhe jo vezë të ziera.

Bidi Somervill ishte ulur në fundin e tavolinës së ngrënies, kishte pirë kafë të zezë dhe ishte përpjekur të injoronte faktin që kishte një dhimbje koke të bezdisur. Dje në mbrëmje, pas darke, dy inxhinierë lejtnantë kishin ardhur për ta respektuar Bobin dhe ai kishte përgatitur një pije, për festimin e radhës. Bidi kishte trokitur një gotë me të gjithë. Tani një cimbim i lehtë në tëmth e kujtoi se ajo duhet të kishte pushuar në orën dy. Nuk i kishte thënë Bobit se i vinte për të vjellë, sepse e dinte që edhe ai do t’i thoshte asaj të njëjtën gjë. Ai e largonte efektin e të vjellit nën rrezet e diellit.

Por për atë gjithçka shkonte mirë, sepse ai kurrë në jetën e tij nuk kishte vuajtur nga tëmthi. Tani, ai ishte ulur në pjesën fundore të tavolinës, i fshehur prej saj nga faqet e hapura të gazetës “Tajms”. Ishte veshur me uniformë sepse leja e tij e stinës kishte mbaruar dhe sot ai do të kthehej në punë. Për një moment e mbylli, e palosi dhe e vendosi mbi tavolinë dhe lajmëroi se koha e pushimit për të kishte mbaruar. Pjesa tjetër e të ftuarve, për mbrëmjen e organizuar në shtëpinë e vogël, nuk ishte shfaqur ende dhe për këtë gjë Bidi u ishte mirënjohëse, sepse gjatë kohës kur ata do të vijnë, ajo do të jetë me fat sepse do të pinte filxhanin e dytë të kafesë dhe do të ndihej më e fortë.

Ato do të largoheshin sot dhe Bidit po i vinte shumë keq që kishte ardhur koha për t’u lënë lamtumirën. Ajo i kishte ftuar që të vinin për një numër arsyesh: ishin Krishtlindjet e fundit të Mollit përpara se të largohej për në Lindjen e Largët dhe ajo ishte motra e vetme e Bidit. Nuk dihet, bota është në gjendje që s’ka qenë, kushedi se kur do ta shihnin njëra-tjetrën përsëri. Por kishte edhe diçka: Bidi ishte pak fajtore, sepse ajo e ndiente se nuk kishte bërë aq sa duhej për Dunbarët gjatë katër viteve të fundit, nuk i kishte parë shumë ata, nuk kishte bërë aq shumë përpjekje për t’i ndihmuar. Më në fund ajo i kishte thirrur, sepse Nedi kishte shkuar për ski dhe mendimi i festimit të Krishtlindjeve pa të rinj ishte i zymtë, por ajo nuk duhej që të vihej në siklet.

Fakti që ajo kishte shumë pak gjëra të përbashkëta me motrën e saj, aq sa me vështirësi i merrte për motra, e kishte bërë jo shumë optimiste për realizimin e takimit. Por kishte qenë një sukses i habitshëm. Ishte e vërtetë që Mollin herë pas here ishte ligështuar e mundur nga ritmi shoqëror i Bidit dhe ishte kthyer në shtratin e saj për t’u çlodhur dhe Xhesi, duhet pranuar se ishte një fëmijë shejtan, trazovaçe, e llastuar dhe qante çdo moment.

Por Xhudithi kishte dhënë prova se ishte një vajzë tjetër, një zbulim i ri, ishte tipi i asaj vajze që Bidi do ta kishte pëlqyer si një vajzë për veten e saj, nëse do të kishte pasur një të tillë. Argëtohej me veten në qoftë se ishte e nevojshme, kurrë nuk hynte në bisedat e më të mëdhenjve dhe ishte entuziaste për gjithçka, mirënjohëse për çdo argëtim që sugjerohej për çlodhjen e saj.

Bidi mendonte se ajo ishte jashtëzakonisht e bukur... ose së paku do të bëhej pas pak vitesh. Fakti që nuk kishte asnjë të moshës së saj aty rreth e rrotull nuk e kishte merakosur fare atë dhe në mbrëmjet e Bidit, Xhudithi kishte ndihmuar duke shpërndarë arra dhe biskota dhe duke iu përgjigjur

çdo njeriu që ndalonte për të folur me të. Raporti që kishte vendosur me Bobin ishte një bonus i shtuar, sepse ishte e qartë se ajo i kishte dhënë atij aq shumë kënaqësi, aq sa edhe ai i kishte dhuruar asaj. Ai e pëlqente atë për arsyetimet e modës së vjetër, për sjelljet e mira dhe mënyrat se si fliste dhe si të shihte drejt e në sy, por në të njëjtën mënyrë për të dy ata ishte një forcë tërheqëse natyrale dhe një stimulim i të qenët anëtar i seksit të kundërt, një marrëdhënie baba-vajzë, që të dyve, në një mënyrë, apo në një tjetër, u kishte munguar.

Ndoshta ata duhej ta kishin pasur një vajzë. Ndoshta ata duhej të kishin një tufë me fëmijë. Por, kishte qenë vetëm Nedi, që e kishin nisur në një shkollë përgatitore që kur ishte tetë vjeç dhe më pas në Dortmund. Vitet kishin fluturuar shumë shpejt dhe dukej sikur asgjë nuk kishte kaluar që kur ai ishte i vogël dhe i çmuar, me faqe bufalake dhe flokë si gjethe liri dhe gjunjë të pistë, dhe të lënduar, duar të vogla, të ngrohta. Tani, ai ishte gjashtëmbëdhjetë vjeç dhe ishte po aq i gjatë sa i ati. Përpara se ju ta thërrisnit atë Xhek Robinson, ai do të kishte mbaruar studimet dhe do ta kishin çuar në det. Do të rritej, do të martohej. Do të krijonte një familje të tijën. Imagjinata e Bidi fluturoi shumë lart. Ajo rënkoi. Nuk mund ta besonte se mund të ishte gjyshe. Ajo ishte e re, por edhe ndihej e re. Moshë e mesme duhej ruajtur me çdo kusht, nuk të vjen më.

Dera u hap dhe Hobsi shkeli në dhomë me zhurmë, duke mbajtur në dorë postën e mëngjesit dhe një filxhan kafë të freskët, të zezë. Ai e vendosi atë në një vend të ngrohtë dhe pastaj erdhi dhe hapi letrat mbi tavolinë në anën e saj. Ajo dëshironte që Hobsi t'u bënte diçka këpucëve që të mos bënin zhurmë.

- I ftohtë i hidhur këtë mëngjes, - tha ai me ëndje, - të gjithë ullukët janë mbushur me akull. Unë kam hedhur kripë te pragu i derës.

Por Bidi tha vetëm: "Faleminderit, Hobs!" - sepse në qoftë se ajo do t'i përgjigjej konstatimit të tij, ai mund të qëndronte dhe të bisedonte gjatë me të.

I zemëruar nga qetësia e saj e zgjatur, Hobsi mblodhi të gjitha energjitë, drejtoi një pirun mbi tavolinë, me qëllim që të justifikonte praninë e tij, por më në fund u mund dhe doli. Bobi vazhdonte të lexonte gazetën, ndërsa Bidi po shfletonte postën. Nuk kishte asgjë tjetër, vetëm një kartolinë nga Nedi, si edhe një letër nga nëna e saj, e cila e falënderonte për mbajtësen e gjurit që Bidi i kishte dërguar për Krishtlindje. Ajo mori një thikë për ta

hapur zarfin. Ndërkohë që po bënte këtë gjë, Bobi uli gazetën, e palosi dhe e hodhi mbi tavolinë me forcë. Bidi ngriti kokën.

- Çfarë ka?

- Çarmatim. Lidhja e Kombeve. Mua nuk më pëlqen era e asaj çka po ndodh në Gjermani.

- Oh, i dashur! - ajo shqetësohej kur ai ishte i mërzhitur dhe i nevrkosur. Për vete ajo lexonte vetëm lajme të gëzuara dhe me nxitim e kthente faqen te titujt kryesorë.

Bobi vështroi orën, “Koha për t’u larguar”. Ai shtyu karrigen e tij të rëndë dhe u ngrit në këmbë: një burrë i gjatë, i bëshëm, gjë që e bënte më shumë të dukshëm në errësirë, me një kraharor të madh dhe me një xhaketë me kopsa ngjyrë ari. Fytyra e tij, e ruajtur dhe e ashpër, ishte errësuar nga vetullat e tij kaleshe, flokët e tij të dendur, ngjyrë gri si hekuri, qëndronin të lëmuar mbi kokën e tij dhe kuroheshin herë pas here nga berberët dhe me vajin e flokëve të jahtit mbretëror.

- Kalofshi një ditë të mirë! - i tha Bidi. Ai i hodhi një sy tavolinës boshe.

- Ku janë të tjerët?

- Nuk kanë zbritur poshtë akoma.

- Në çfarë ore vjen treni i tyre?

- Këtë pasdite, Riviera.

- Unë nuk mendoj se do ta arrij atë, a do të mundesh ti që t’i çosh ato?

- Natyrisht.

- Thuaji mirupafshim nga ana ime. Thuaji, lamtumirë Xhudithit.

- Do të të marrë malli për atë.

- Unë... një njeri pa emocione, ose më saktë një njeri që nuk i tregon emocionet, - ai po kërkonte fjalët, - mua nuk më pëlqen të mendoj për atë që e kanë braktisur. E kanë lënë vetëm.

- Ajo nuk do të jetë vetëm. Luiza është atje.

- Ajo ka nevojë më shumë, sesa mund të ofrojë Luiza.

- Unë e di dhe gjithmonë e kam ditur se Dunbarët ishin njerëz jo të zgjuar. Por ja tek janë: Mollin e martuar në atë familje duket se është përthithur prej tyre. Unë edhe ti nuk mund të bëjmë shumë për ta.

Ai po mendonte rreth saj, duke qëndruar dhe duke vështruar nga dritarja mëngjesin e errët dhe në xhepin e tij dëgjohej tringëllima e parave metalike.

- Duhet t’i kërkosh Xhudithit të kalojë disa ditë gjatë pushimeve te ne. Apo do të ishte kjo një bezdi e madhe për ty?

- Jo, jo, fare, por unë dyshoj nëse Molli do të jetë dakord. Ajo do të gjejë disa pretekste për të mos ardhur, sepse nuk do që të ofendohet Luiza. Ajo është tmerrësisht nën thundrën e Luizës, ti e di. Luiza e trajton atë si një budallaçkë trutharë. Por, ajo kurrë nuk thotë gafa.

- Mirë, atëherë, le të jemi të ndershëm, ajo është pak si trutharë. Megjithatë, le ta provojmë njëherë.

- Unë do ta sugjeroja.

Ai erdhi për t'i dhënë një puthje mbi flokët e saj të shpupurishur.

- Atëherë takohemi në mbrëmje. Ai kurrë nuk vinte në shtëpi në mes të ditës, preferonte që të hante drekë në dhomën e rojës.

- Mirupafshim e dashur!

Ai u largua. Ajo mbeti vetëm, piu kafënë dhe doli për të marrë edhe një kafë tjetër pastaj u kthye në tavolinë për të lexuar letrën e nënës. Shkrimi ishte si këmbë pule dhe i pasigurt, dukej si dora e një shumë të moshuare.

E dashura ime, Bidi,

Vetëm një rresht për të të falënderuar për brezin e gjurit. Është tamam gjëja e duhur për mbrëmjet e ftohta dhe me këtë lloj moti reumatizma ime është shfaqur përsëri. Ne kaluam Krishtlindje të qeta. Grumbullime të vogla, ndërsa organisti ishte me grip, kështu që zonja Fell duhej që ta zëvendësonte dhe, siç e di ti, ajo nuk luan shumë mirë. Babai pati një aksident të vogël me makinë. Kur po ngjitej në rrugën "Ullskombo". Makina është shtypur sepse ai e përplasi në pjesën e parme. Një e çarë e shpifur. Mora një kartolinë nga e gjora Edit; nëna e saj po mbaron.

Mami

Shumë herët në mëngjes për të dëgjuar lajme të tilla, të zymta. Ajo e la letrën mbi tavolinë dhe u kthye për të pirë kafënë, e ulur në tavolinë dhe e mbështetur me të dy bërrylat dhe me gishtat e gjatë te filxhani i ngrohtë. Mendoi për çiftin e vjetër të trishtuar, për prindërit e saj, për pasionet e paimagjinueshme seksuale duke lindur dy vajzat: Bidin dhe Mollin, por akoma më i çuditshëm ishte fakti se të dyja këto vajza, në një mënyrë,

apo në tjetrën, kishin arritur që t'i shpëtonin detyrës së famullitarit për t'iu gjetur burra për martesë, sepse kështu do të ishin gjithmonë nën tutelën mbyttëse të varfërisë aristokratike ku ishin rritur.

Por asnjëra prej tyre nuk kishte qenë e përgatitur për jetën. Asnjëra nuk kishte bërë shkollë për infermiere, ose të shkonte në universitet, apo të mësonte si të shtypte me makinë shkrimi.

Molli kishte pasur dëshirë të madhe për t'u bërë kërcimtare, balerinë. Në shkollë, gjithmonë qe ylli i klasës së vallëzimit dhe dëshironte që t'i ndiqte hapat e Irena Baranovës dhe Alesia Markovës. Por, që në fillim, ambiciet e saj të dobëta ishin penguar nga mosmiratimi prindëror, nga mungesa e parave dhe nga bindja e palëkundur e priftit Evans se që të kërceje në skenë ishte e barsvlershme si të ishte bërë kurvë. Në qoftë se Mollin nuk do ta kishin ftuar atë mbrëmjen e tenisit me Luskombët, ajo s'do ta kishte takuar Brus Dunbarin, i cili ishte kthyer në shtëpi nga Kolombo dhe po kërkonte në mënyrë të dëshpëruar që të gjente një vajzë për t'u martuar. Vetëm Zoti e dinte se çfarë mund t'i kishte ndodhur vajzës së gjorë. Kishte për të kaluar një jetë të gjatë prej beqareje, ndoshta duke ndihmuar mamanë e saj, për të përgatitur lulet e kishës.

Bidi, ishte krejt ndryshe. Ajo gjithmonë e dinte se çfarë donte dhe kishte dalë dhe e kishte gjetur atë që kërkonte. Që nga mosha e saj e re, Bidi e kishte kuptuar qartë se nëse ajo do të kërkonte një jetë tjetër, duhej të kujdesej për veten. Duke e pasur këtë në mendje, ajo u tregua e zgjuar dhe krijoi shoqëri vetëm me vajzat e shkollës, për të cilat ajo mendonte se gjatë kohës do ta ndihmonin për të arritur ambiciet e saj. Shoqja, e cila u bë edhe mikësja më e mirë, ishte vajza e komandantit të marinës që jetonte në një shtëpi të madhe pranë Dortmundit. Ajo kishte edhe vëllezër, gjithashtu ky ishte edhe një rast ideal dhe pas disa shenjave të zakonshme paralajmëruese, ajo arriti që të falsifikonte një ftesë, për të qëndruar tek ajo në një fundjavë. Ajo ishte, ashtu siç ishin synimet e saj, për të arritur suksesin.

Bidi, ishte simpatike, me këmbë të gjata, kishte sy të zinj e të ndritshëm, flokë kaçurrelë bojëkafe dhe ishte tepër e re, kështu nuk shqetësohej që nuk kishte shumë veshje të bukura. Por, në fakt, ajo kishte ide të qarta, çfarë priste prej vetes, kur duhej të tregohej e sjellshme, kur duhej të ishte joshëse dhe si të flirtonte me burrat më të moshuar, të cilët e konsideronin atë si objekt dhe i binin me ndonjë shuplakë te vithet. Por vëllezërit ishin më të mirë, vëllezërit kishin shokë dhe këta shokë kishin shoqet e tyre. Rrethi i të njohurve të Bidit u zgjerua me lehtësi të çuditshme dhe shumë

më përpara se ajo të pranohej anëtare e kësaj familjeje surrogate, kishte shpenzuar më shumë kohë me ato sesa me pjesëtarët e familjes së saj. Por, në këtë mënyrë, ajo i kishte kushtuar gjithnjë e më pak vëmendje qortimeve dhe paralajmërimeve të prindërve të shqetësuar.

Stili i pakujdesshëm i jetës së saj, bëri që ajo të kishte fituar njëfarë reputacioni jo dhe aq të mirë, por ajo nuk e çante kokën.

Në moshën nëntëmbëdhjetëvjeçare ajo shijoi kënaqësinë e famës së dyfishtë duke u fejuar në të njëjtën kohë me dy zëvendëslejtantë të rinj, shkëmbeu unazat, pasi anijet e tyre erdhën në port në kohë të ndryshme, por në fund të ditës, kur ajo ishte njëzet e një vjeçe, u martua me seriozin Bob Somervill dhe kurrë në jetën e saj nuk kishte ndier keqardhje për vendimin që kishte marrë. Bobi nuk ishte vetëm burri i saj, babai i Nedit, por edhe shoku i saj. Ai bënte një sy qorr për një tufë kolegësh të tij, por ishte gjithmonë gati kur ajo dëshironte që të ishte pranë saj.

Ata kishin kaluar kohë shumë të bukura sepse asaj i pëlqente shumë që të udhëtonin dhe asnjëherë nuk përtonte që të bënte gati paketimet dhe ta shoqëronte Bobin, kudo që e dërgonin me shërbim. Dy vitet në Maltë kishin qenë më të mirat, asnjëri prej tyre nuk kishte qenë i keq. Jo, nuk kishte asnjë dyshim. Ajo kishte qenë me shumë fat.

Ora e vendosur në murin mbi oxhak tingëlloi duke shënuar kalimin edhe të një tjetre gjysmë ore. Pra, ora ishte tetë e gjysmë dhe Molli ende nuk po dukej. Ndërkohë ndihej më pak e ngarkuar me punë dhe mendoi se kishte ardhur koha të pinte cigaren e parë. Ajo shkoi për të marrë një cigare nga kutia prej argjendi mbi bufë dhe kur u kthye te tavolina, për lau gazetën e Bobit, e hapi atë dhe nënvizoi kryeartikullin. Leximi nuk i solli ndonjë kënaqësi dhe në moment e kuptoi përse Bobi ishte bërë ngjyrë mavi në fytyrë, gjë që nuk ishte karakteristikë e tij. Dukej se Spanja po i drejtohej një lufte civile gjakatare.

Hitleri po mbante fjalime të zhurmshme për rimilitarizimin e Rinladit, ndërsa Musolini në Itali, mburrej me rritjen e forcave detare në Mesdhe.

Pa dyshim që Bobi po kërciste dhëmbët. Ai nuk e duronte dot Musolinin, të cilin e quante “fashist i majmur” dhe s’kishte asnjë dyshim se e gjithë kjo nevojitej për të qetësuar fjalët bombastike nga kreu i disa anijeve luftarake britanike.

Gjithçka ishte e frikshme. Ajo e hodhi gazetën mbi dysheme dhe u përpoq që të mos mendonte më për Nedin e saj gjashtëmbëdhjetëvjeçar, që

ishte angazhuar me forcat detare perandorake, ai ishte rritur dhe pjekur për të luftuar. Dera u hap dhe në dhomën e ngrënies hyri Molli.

Bidi nuk ishte veshur për mëngjes. Ajo kishte një veshje të zakonshme, që quhej rrobdëshambër për shtëpi, të cilin e vishte çdo mëngjes mbi këmishën e natës. Dhe kështu paraqitja e Mollit me veshje jo shumë të përshtatshme dhe me flokët e saj të shkriftuara me kujdes dhe me pak tualet mbi fytyrë shkaktonte një shikim irritues.

- Më vjen keq, por u vonova.

- Nuk je fare vonë. Megjithatë, s'ka gjë. A fjete mirë?

- Në të vërtetë, jo. Gjithë natën kam lëvizur lart e poshtë. E gjora Xhesi, shihte ëndrra të frikshme dhe zgjohej. Ajo ëndërronte sikur Dama në Pantonimë ishte në dhomë dhe përpiqej që ta puthte në fytyrë.

- Çfarë, e veshur si në skenë? Nuk mund të mendoj më keq se kaq.

- Ajo, akoma po fle, zogu i gjorë. Xhudithi nuk është dukur akoma?

- Ndoshta ajo është duke bërë paketimin. Mos u shqetëso për atë. Ajo do të vijë menjëherë.

- Po, Bobi?

- Erdhi dhe iku. E thirrën në punë. Pushimi mbaroi. Ai më tha që t'ju them mirupafshim. Unë do t'ju çoj me makinë te stacioni. Merrni diçka për të ngrënë, zonja Klis ka gatuar kremviçe.

Molli shkoi te bufeja, ngriti kapakun e pjatës me kremviçe dhe pastaj e vuri në vend përsëri. Ajo zbrazti kafënë dhe erdhi tek e motra.

Bidi ngriti vetullat.

- Nuk je e uritur?

- Në të vërtetë, jo. Unë do të marr vetëm pak bukë të thekur.

Pretendimi i Molli Dunbarit për bukurinë qëndronte në paraqitjen e saj jashtëzakonisht vajzërore, flokët e saj biondë të shkriftuar, faqet e rumbullakëta, sytë që pasqyronin vetëm një pjesë të çiltërsisë së saj të shushatur. Ajo nuk ishte një grua e zgjuar, ishte gjithmonë e ngadalshme për të kuptuar thelbin e shakasë dhe për të pranuar ndonjë vërejtje.

Burrat e pëlqenin, iu dukej e bukur, sepse i bënte ata që të ndiheshin të lumtur, por transparenca e saj e dukshme ishte shkak i acarimit të Bidit. Megjithatë, Moli kishte njëfarë shqetësimi, që Bidi e vuri re, sepse pas pluhurit të pudrës kishte një hije të errët poshtë syve dhe faqet e saj ishin shumë të zbehta.

- A ndihesh mirë?

- Po, por vetëm se nuk kam uri dhe vuaj nga mungesa e gjumit.

Ajo piu kafenë.

- E urrej kur më del gjumi në mes të natës. Të duket sikur je në një botë tjetër dhe gjithçka të duket e shpifur.

- Cila të duket gjëja më e shpifur?

- Oh, unë nuk e di! Të gjitha gjërat që duhet t'i bëj kur të shkoj në shtëpi: blerja e rrobave të Xhudithit për shkollë, organizimi i gjithçkaje. Mbyllja e shtëpisë. Përpjekjet për t'i gjetur Filisit një punë të re. Pastaj largimi im për në Londër, arritja tek anija, kthimi në Kolombo. Gjithçka. Unë doja që t'i nxirrja nga mendja të gjitha këto gjatë kohës që isha këtu me ju dhe nuk mendova fare për to. Dhe tani, do të më duhet që t'i mendoj përsëri. Nganjëherë them se do të ishte më mirë të kaloja disa ditë me prindërit, por edhe kjo është një gjë e ndërlikuar.

- A duhet të shkosh?

- Po, në të vërtetë mendoj se duhet.

- Ti po kërkon ndëshkim. Këtu kam një letër nga mamaja.

- A është gjithçka në rregull?

- Jo, gjithçka është keq si zakonisht.

- Ndihem fajtores që i kam lënë vetëm për Krishtlindjet.

- Unë, jo, - tha Bidi prerë, - natyrisht që u thashë atyre. Unë gjithmonë u them, por lutem që ata të refuzojnë. Por, shyqyr Zotit ata erdhën me të gjitha llojet e justifikimeve. Babai është i zënë. Ka shumë dëborë në rrugë, makina bën një zhurmë të çuditshme. Mamaja është pak e mbërthyer nga reumatizma. Ata janë të pamundur, janë të zhytur në rutinën e tyre, nuk kanë asnjë mundësi për ta ndriçuar jetën e tyre, në të kundërt s'kishin përse të ankoheshin.

- Ata janë të moshuar.

- Jo, ata nuk janë aq të moshuar, thjesht janë të lodhur nga jeta. Unë nuk do të shqetësohesha shumë për ta, kur kam shumë probleme të miat.

- Nuk kam se çfarë të bëj, - Mollli hezitoi, dhe pastaj vazhdoi mjaft ashpër. - Gjëja më e tmerrshme që më shqetëson në këtë moment, është se unë do të jepja çdo gjë vetëm të mos largohesha. Më vjen shumë keq që po lë Xhudithin. E urrej veten që i jemi larguar njëra-tjetrës. Unë ndihem sikur nuk i përkas asnjë vendi. A e di ti se ndonjëherë unë kam këtë ndjenjë të jashtëzakonshme... sikur të isha në një vend të braktisurish, pa asnjë lloj identiteti. Kjo gjë më ndodh teksa pres që të largohem. Kur udhëtoj në majë të autobusit të Londrës, ose me linjën hekurudhore P ose O, duke vështuar

ujin e shkumëzuar që lë pas anija. Dhe mendoj se çfarë po bëj këtu? Kush jam? Ku duhet të isha?

Zëri i saj u ngjir. Për një moment të frikshëm Bidi u tremb se mos ajo fillonte të qante.

- Oh, Molli!...

- ... dhe unë e di, është vetëm ideja e të jetuarit midis dy botëve dhe më e keqja është kur të dyja botët afrohen kaq shumë me njëra-tjetrën dhe janë pothuajse të prekshme. Si tani. Unë nuk ndihem se i përkas asnjërës prej tyre... vetëm... e shushatur.

Bidi mendoi se ajo e kuptoi.

- Jeta jo për të gjithë ofron rehati, prandaj ka me mijëra gra si ti, gra angleze, indiane, që përballojnë të njëjtën dilemë...

- Unë e di që nuk kam asnjë lloj rehatie, kështu që ndihem e izoluar.

- Kjo ndodh vetëm se je e lodhur. Pa gjumë. Dhe kjo e bën njeriun të ndihet krejtësisht i shqetësuar.

- Po, - rënkoj Molli, por të paktën nuk po qante më. Ajo piu më shumë kafë dhe e vuri filxhanin mbi tavolinë.

- Por ende nuk po mundem ta ndihmoj veten, sepse doja që Brusi të punonte në Londër, apo në Birmingham, ose në ndonjë vend tjetër, që kështu të jetonim të gjithë bashkë në Angli.

- Është pak si vonë për ta arritur një gjë të tillë.

- Ose të mos ishim martuar. Të mos ishim takuar kurrë, që ai të kishte gjetur një vajzë tjetër dhe të më kishte lënë mua vetëm.

- Pa dyshim që edhe ti do të kishe takuar një burrë tjetër, - Bidi i foli asaj me ashpërsi. - Dhe imagjinoje alternativën. Jeta në famulli me mamanë tënde. Dhe nuk do të ishin këto vajza të bukura.

- Është vetëm mendimi i fillimit... përsëri, - tha duke mbledhur rrobat.

- Nuk i përkas më vetes sime. Zëri i saj po humbiste në qetësi. Fjalët e pathëna qëndronin varur midis tyre.

Molli uli sytë dhe një e kuqe e lehtë e pushtoi fytyrën e saj.

Përveç kësaj, Bidi ishte ngarkuar me keqardhje. Ajo e dinte saktësisht se çfarë fshihej prapa këtij vërshimi vuajtjesh të një mirëbesimi jokarakteristik, që nuk kishte të bënte aspak me punët e momentit, të paketimit dhe largimit. Nuk kishte të bënte me faktin që po i linte mirupafshim Xhudithit. Gjithçka kishte të bënte me Brusin. Asaj i vinte keq për Brusin, i ngathët e i plogësht, siç ishte ai. Katër vjet ndarjeje nuk i sollën martesës asnjë gjë të mirë dhe Bidi nuk supozonte se Molli, që ishte kaq femërore, e fortë dhe e druajtur,

kurrë nuk kishte qenë e mirë në krevat. Po, si dreqin ia bënë të gjithë ata burra të braktisur me dëshirat e tyre natyrale seksuale, kjo gjë ishte jashtë logjikës së saj. Por duke e menduar përsëri nuk ishte fare jashtë saj. Zgjidhja e dukshme ishte thjesht një ujudi vetëpërmbajtjeje, por madje kokëfortësia dhe bindja me të cilën Bidi ishte rritur, përfaqësonin paragjykimet e brezit të saj. Kështu që ajo ishte ngulitur në imagjinatën e saj dhe me vendosmëri e kishte përjashtuar nga mendja e saj atë biznes të hidhëruar.

Faqet e Mollit ishin zbardhur përsëri. Bidi vendosi të ishte pozitive. Ajo tha, me forcë:

- Ti e di, unë jam e sigurt se kjo gjë do të funksionojë vetë, - kjo gjë, edhe për veshët e saj nuk iu duk bindëse. - Unë dua të them... që kjo është shumë emocionuese. Sapo ti të hipësh në anije, do të ndihesh si një grua tjetër. Mendo vetëm gjëra të bukura, tri javë, pa bërë asnjë punë, por vetëm e shtrirë në karrigen e dokut të anijes. Dhe, menjëherë, sapo të kesh ndaluar, e trullosur nga Gjiri i Biskajës, ndoshta do të lumturohesh. Do të kthehesh te dielli në Tropik dhe te shërbëtorët e shumtë. Do të takosh përsëri miqtë e vjetër. Përse, mos të të kem zili ty?

- Po, - Mollit mezi dha një buzëqeshje shfajësuese. - Po, natyrisht. U bëra budallaçkë. Më vjen keq!... Unë e di që ti mendon se unë jam budallaçkë.

- Jo, unë nuk mendoj kështu, të kuptoj. Dhe mua më kujtohet kur ne shkuam në Maltë se sa keq u ndjeva kur u ndava me Nedin. Por ja ku jemi, nuk mund të jemi kudo bashkë dhe menjëherë. E vetmja gjë për të mos u shqetësuar është se ti po e lë Xhudithin në një shkollë që është e mirë. Cili është vendi që keni zgjedhur për të?

- “Seint Ursula”.

- A të pëlqeu drejtoresha?

- Po, ka reputacion shumë të mirë.

- Po, por a të pëlqeu?

- Po, mendoj se po. Por për një moment unë ndalova se u frikësova prej saj. Gratë e zgjuara gjithmonë më trembin pak.

- A kishte sens humori?

- Nuk bëra shaka me të.

- Por, a je e kënaqur me shkollën?

- Oh, po! Edhe sikur të mos kthehesha në Cejlon, mendoj se do ta kisha dërguar Xhudithin në “Seint Ursula”. Shkolla e Portkerrisit ishte e shkëlqyer nga ana akademike, por fëmijët atje janë si një tufë e përzier. Shojja e saj më e ngushtë ishte vajza e shitësit të ushqimeve.

- Nuk ka asgjë të keqe.

- Jo, por kjo gjë nuk të çon asgjëkund, apo jo? Desha të them, nga ana shoqërore.

Bidit i erdhi për të qeshur.

- Ndershmërisht Molli, ti gjithmonë ke qenë snobja më e tmerrshme.

- Unë nuk jam snobe. Por njerëzit kanë rëndësi.

- Po, sigurisht që kanë.

- Ku do të dalësh ti tani?

- Luiza!

- Nuk të pëlqen ajo?

- Aq sa më pëlqen edhe ajo mua. Sigurisht që unë nuk do të doja që t'i kaloja pushimet e mia me të.

Kjo e bëri Mollin që të acarohet menjëherë.

- Oh, Bidi, të lutem mos fillo që të ndërhysh dhe të kundërshtosh! Gjithçka është rregulluar, e vendosur dhe vulosur dhe nuk kemi çfarë të themi tjetër.

- Kush tha që unë do të kundërshtoja? - pyeti Bidi dhe menjëherë filloi që të kundërshtonte. - Ajo është një grua e fortë. Është kaq e bezdisshme me atë golfën dhe lojën e bixhozit pa fund, po aq dhe me tempullin e klubit të golfit. Ajo nuk është fare femër, kështu që ka vendosur, në mënyrat e saj, kaq... Bidi u vrenjt, duke kërkuar fjalën e duhur, por rezultoi më në fund vetëm me “jo”-në e ngrohtë.

- Në fakt, ti e ke gabim. Ajo është shumë zemërmirë. Ka qenë një mbështetje e madhe për mua. Dhe më ofroi ndihmën për të marrë Xhudithin. Nuk ia kërkoja këtë gjë. Ajo është bujare dhe do t'i blejë Xhudithit biçikletë. Ky është një gjest bujarie gjithashtu, sepse biçikletat janë shumë të shtrenjta. Por, më e rëndësishmja është se është serioze, e sigurt, dhe njeri i besuar. Luiza do t'i japë Xhudithit sigurinë... kështu që unë s'kam përse të shqetësohem.

- Ndoshta, Xhudithi do të ketë nevojë më shumë, sesa vetëm për sigurinë.

- Çfarë tjetër?

- Hapësirë emocionale, liri për t'u rritur në drejtimin e duhur. Së shpejti ajo do të bëhet pesëmbëdhjetë vjeçe. Do të ketë nevojë të hapë krahët, të gjejë vetveten. Të gjejë shokët e saj. Të ketë kontakte me seksin e kundërt...

- Bidi, të besoj ty, por që të bisedosh për seksin... Ajo është shumë e vogël që të fillojë të mendojë për gjëra të tilla.

- Oh, Molli, gëzo moshën tënde! Ti e ke parë atë gjatë këtyre javëve të fundit. Ajo ka shpërthyer si një lule në këto ditë të bukura, që kemi kaluar bashkë. Nuk duhet ta kesh zili, janë kënaqësitë natyrale të jetës. Ti nuk do që ajo të jetë si kemi qenë ne, të mbyllura për shkak të rrethanave dhe edukimit tonë dhe prej gjërave të tjera të ngurta.

- Nuk ka rëndësi se çfarë mendoj unë. Thashë që është shumë vonë për ta diskutuar. Ajo do të shkojë te Luiza.

- Të dalë ku të dalë. E dija që ky do të ishte qëndrimi yt.

- Atëherë, përse e nxjerr problemin në plan të parë?

Bidi donte ta godiste Mollin, por mendoi për Xhudithin dhe arriti ta frenonte padurimin e saj, që sa vinte e po rritej. Në vend të kësaj ajo provoi një mënyrë më të butë. Bindjen.

- Por, a nuk do të ishte bukur për atë që të vinte te ne herë pas here? Jo, mos u tremb, është një sugjerim i realizueshëm. Në fakt, kjo ishte ideja e Bobit. Atij i pëlqen Xhudithi. Do të ishte një pushim i shkurtër për të, por edhe për Luizën.

- Duhet ta diskutoj me Luizën.

- Oh, për hir të Zotit! Molli, jep edhe ti ndonjë iniciativë tënden.

- Nuk dua ta shqetësoj Luizën... Sepse Luiza nuk do ta aprovojë mendimin tim. Jo, sepse nuk dua, që të prish punë dhe ta lë Xhudithin të parregulluar. Jo, pikërisht tani. Oh, të lutem Bidi, më kupto! Ndoshta, më vonë...

- Nuk duhet të ketë më vonesa.

- Çfarë do të thuash? - pyeti Molli, me një alarm të dukshëm.

- Lexo gazetat. Gjermanët kanë përqaftuar socialnacionalizmin, por Bobi nuk e beson më Hitlerin, ai do të donte ta përmbyste atë. Dhe e njëjta gjë po ndodh edhe me Musolinin e vjetër trashalug.

- Ti do të thuash... - Molli u gëlltit, - një luftë?

- Oh, nuk e di! Por nuk mendoj se ne duhet të bredhim me jetët tona private lart e poshtë, sepse ndoshta shumë shpejt nuk do të ketë gjë. Unë mendoj se arsyeja që po i bie rreth e rrotull është se nuk do që Xhudithi të vijë këtu tek unë. Ti mendon se jam një eksperiencë e keqe, këtë supozoj unë. Të gjitha ato mbrëmjet e këqija dhe lejtantët, që vijnë për ta thirrur atë, kjo është, apo jo? Por ti do të bëje mirë që ta pranoje këtë.

- Nuk është kështu, - kjo ishte shndërruar në një grindje të mirëfilltë dhe që të dyja motrat po e ngrinin zërin. - Ti e di që nuk është. Dhe unë i jam shumë mirënjohëse. Ti dhe Bobi keni qenë kaq të mirë sa...

- Për hir të Zotit, ti po e bën atë që të duket si një pendim i vetvetes. Ne ju thirrëm për Krishtlindje dhe të gjithë kaluam shumë bukur. Kjo është e gjitha. Dhe unë mendoj se ti je shumë egoiste dhe shumë e dobët. Ti je njësoj si mamaja... i urreni njerëzit për të kënaqur veten.

- Kjo nuk është e vërtetë.

- Le ta harrojmë këtë, - Bidi e irrituar mori gazetën “Tajms”, hapi faqet e saj dhe u tërhoq me shpejtësi nga prapa.

Qetësi. Molli, shumë e dërrmuar nga tmerri i gjithçkaje, mundësia e një lufte tjetër, konfuzionet e së ardhmes së saj të shpejtë dhe fakti që Bidi tani ishte e zemëruar me të, qëndronte duke u dridhur. Nuk ishte e drejtë. Ajo po bënte më të mirën. Nuk ishte faji i saj. Qetësia e mbingarkuar u zgjat dhe ajo zbuloi se nuk po e duronte më as edhe një minutë. Shtyu mëngën e trikos dhe pa orën.

- Ku është Xhudithi?

Një lehtësim për të menduar diçka tjetër, për dikë, të cilit do t’ia shfrente trishtimin. Ajo papritur u ngrit duke shtyrë karrigen e saj dhe shkoi te dera për ta hapur dhe thirri vajzën e saj, Xhudithin. Por nuk kishte nevojë që ta thërriste, sepse tashmë Xhudithi ishte atje në mes të dhomës, e ulur te fundi i shkallëve.

- Çfarë po bën?

- Po lidh lidhëset e këpucëve.

Ajo nuk e vështroi të ëmën në sy dhe Molli ndjeu një ftohtësi, e kuptoi se vajza e saj kishte qenë atje dhe ishte ndalur nga zërat e ngritura nga mbrapa derës së dhomës së ngrënies dhe kishte dëgjuar çdo fjalë therëse dhe gjithë bisedën e tyre. Ishte Xhesi që erdhi për ta shpëtuar atë.

- Mama!

Ajo ngriti sytë dhe pa vajzën e saj më të vogël, që po e vështronte përmes hekurave të shkallës së banjës. Xhesi tashmë ishte zgjuar, me fustanin e saj të gjatë të natës dhe me flokët kaçurrelë të shpupurishur.

- Mama!

- Po vij, e dashur.

- Unë dua të vishem.

- Ja, po vij, - ajo kaloi hollin, pushoi për një minutë. - Do të bëni mirë që të shkoni të hani mëngjes, - i tha Xhudithit. Ajo u ngjit lart. Xhudithi priti derisa u larguar dhe u fut në dhomën e ngrënies. Teze Bidi ishte ulur atje, në vendin e saj të zakonshëm, dhe po e vështronin njëra-tjetrën ftohtë.

- Oh, e dashur! - tha teze Bidi, e palosi gazetën që po lexonte dhe e lëshoi mbi dysheme.

- Më vjen keq për të!

Xhudithi nuk ishte mësuar që të moshuarit t'i kërkonin asaj të falur.

- Është mirë gjithçka.

- Merr një salsiçe. Mendoj se ke nevojë ta hash.

Xhudithi veproi ashtu siç iu tha, por salçiçet e nxehta nuk ishin shumë komode për t'u ngrënë. E vendosi pjatën e saj përsëri në tavolinë dhe u ul në vendin e caktuar, me shpinë të kthyer nga dritarja. I hodhi një sy ushqimit, por për momentin nuk besoi se do ta hante. Pas pak teze Bidi e pyeti:

- A i dëgjove të gjitha?

- Pjesën më të madhe.

- Ishte gabimi im. Nuk ishte koha e përshtatshme. Zgjodha momentin e gabuar. Mamaja jote nuk është në gjendje që të bëjë ndonjë lloj plani për momentin. Unë duhej ta kisha kuptuar këtë gjë.

- Do të jem mirë me hallë Luizën, ti e di.

- E di. Problemi nuk është se unë jam e shqetësuar për mirëqenien tënde, por vetëm për faktin se nuk do të kesh shumë argëtim.

- Unë edhe më parë nuk jam argëtuar, kurrë, jam argëtuar vetëm në këto Krishtlindjeje, - tha Xhudithi.

- Ajo çka ti doje të thoshe, është se të kanë munguar argëtimet.

- Mendoj se kështu është. Dëshiroj që ky gëzim të përsëritet.

- Do ta provoj të mblidhemi përsëri, por pak më vonë.

Xhudithi mori thikën dhe pirunin dhe e preu salsiçen për gjysmë dhe tha:

- A është e vërtetë se do të ketë ndonjë luftë tjetër?

- Oh, e dashura ime! Nuk e mendoj këtë. Ti je shumë e re për t'u shqetësuar për këto gjëra.

- Por, xhaxhi Bobi është i shqetësuar?

- Jo edhe aq i shqetësuar, por mendoj se është më shumë i zhgënjyer dhe i mërzitur.

- Nëse do të vija të qëndroja, a mund të rrija këtu?

- Nuk e di. Emërimi është dyvjeçar në Kejham dhe ne duhet të lëvizim në fund të verës.

- Ku do të shkoni?

- Nuk e kam idenë. Bobi dëshiron që të kthehet në det. Unë do të përpiqem që të blej një shtëpi tonën. Ne kurrë nuk kemi pasur një shtëpi me llaç e tulla, gjithmonë kemi jetuar në strehim ushtarak të përkohshëm.

Por mendoj se do të ishte më mirë që të kishim një bazë të përhershme. Mendova, Dejvonin. Ne kemi miq këtu, rreth e rrotull. Diku në Njuton Abat ose Çagfort, që nuk është shumë larg gjyshërve të tu.

- Një shtëpi tënden private. Një perspektivë e mrekullueshme. Oh, merrni një në fshat! Dhe, atëherë edhe unë do të vija të qëndroja me ju.

- Në qoftë se dëshiron.

- Unë gjithmonë dua.

- Jo, kjo është e çuditshme. Ti nuk mundesh. Në moshën tënde, gjithçka ndryshon shumë shpejt dhe madje edhe një vit mund të të duket si një jetë e tërë. Mua më kujtohet. Dhe ti do të zësh miq të rinj, do të duash gjëra të ndryshme. Dhe në rastin tënd madje, është më e rëndësishme, sepse ti duhet të marrësh vendimet e tua se çfarë dëshiron që të bësh. Ti nuk do ta kesh mamanë tënde afër dhe sigurisht do të ndihesh pak si e pashpresë dhe e vetmuar, në njëfarë mënyre kjo është një gjë e mirë. Unë do të kisha dhënë botën që të kisha kujdesin e prindërve kur isha katërbëdhjetë, pesëmbëdhjetë vjeçe. Por, edhe ashtu siç ishte, nuk veprova keq, por kjo ndodhi sepse i zgjidha vetë problemet e mia.

- Nuk është shumë e lehtë që t'i zgjidhësh problemet kur je konviktore në një shkollë, - shtoi Xhudithi.

Ajo mendoi që teze Bidi e bëri atë që të mos dukej edhe aq e lehtë.

- Mendoj që ti duhet të mësosh që t'i shpejtosh situatat, të mos jesh pasive dhe thjesht t'i lësh gjërat që të të ndodhin. Duhet të mësohesh që të jesh selektive për sa i përket shokëve dhe shoqeve, si dhe librave që ti lexon. Një pavarësi e shpirtit. Unë e di se për çfarë po flas.

Ajo buzëqeshi:

- Xhorxh Bernard Shou ka thënë se rinia shkon dëm te të rinjtë. Dhe vetëm kur plakeni atëherë filloni që të kuptoni se për çfarë e kishte fjalën ai.

- Ti nuk je e vjetër.

- Ndoshta. Por, sigurisht, që nuk jam një zog pranvere.

Xhudithi futi një copë salsiçeje në gojë dhe e përtypi atë plotësisht duke bluar në mendje këshillën e teze Bidit.

- Gjëja që urrej me të vërtetë, - pranoi ajo më në fund, - është kur trajtohem sikur të kem të njëjtën moshë me Xhesin. Mua kurrë nuk më kanë pyetur për gjërat, dhe as m'i tregonin gjërat. Në qoftë se unë nuk do t'ju kisha dëgjuar ju të dyja duke i bërtitur njëra-tjetrës, kurrë nuk do ta dija se i kishit kërkuar që unë të qëndroja me ju. Mamaja kurrë nuk do të ma kishte treguar këtë gjë.

- E di, do të kishte qenë çmenduri. Dhe mendoj se ti do të ishe zemëruar shumë. Por, megjithatë, nuk duhet të jesh shumë e ashpër me nënën tënde, tani. Në këtë moment ajo është në një gjendje të trazuar, është si një pulë e lagur, prandaj askush nuk do ta fajësojë nëse fillon të ngacmojë, - ajo qeshi dhe i tha: - Gjithçka të jetë midis nesh. Unë mendoj se ajo e ka frikë Luizën.

- Po, unë e di.

- Po, ti?

- Unë jo.

- Vajzë e mirë.

- Ti e di teze Bidi, që unë gjithmonë kam pasur qejf që të jetoj me ty. Unë nuk do të të harroj kurrë.

Bidi u prek shumë.

- Edhe neve na pëlqente që të të kishim, veçanërisht Bobit. Ai më tha që të të thosha “mirupafshim”. Atij i erdhi keq që nuk të takoi dot. Tani... - ajo shtyu karrigen dhe u ngrit në këmbë. - Po dëgjoj mamanë tënde dhe Xhesin duke zbritur nëpër shkallë. Ha mëngjesin dhe mos bëj sikur kemi pasur një bisedë të përzemërt. Dhe, mos harro. Mbaje humorin lart. Tani duhet të shkoj të vishem...

Por, përpara se ajo të arrinte te dera, Mollli dhe Xhesi kishin hyrë në dhomë. Tashmë Xhesi ishte veshur me këmishë të shkurtër dhe me çorape të bardha, me flokët e saj kaçurrelë si mëndafsh, të krehur bukur. Bidi ndaloi për t'i dhënë Mollit një puthje në faqe.

- Mos u shqetëso për asgjë! - i tha së motrës, e cila ishte më e afërta që ajo mund të kërkonte ndjesë dhe, më pas, u largua me vrap nëpër shkallë te pragu i derës së dhomës së gjumit.

Dhe kështu, grindja pothuajse kishte kaluar, e kishin lënë aty dhe dita po ecte përpara. Xhudithi ishte e lehtësuar, sepse atmosfera ndërmjet mamasë dhe tezes së saj ishte e qetë dhe nuk kishte mendime të këqija, që qëndronin pezull në atmosferë. Vetëm kur ato ishin te stacioni dhe qëndruan në buzë të platformës, duke pritur që “Riviera” të vinte dhe t'i çonte në Kornuell, ndjenë keqardhje për mungesën e xhaxhi Bobit.

E tmerrshme, po iknin pa i thënë atij mirupafshim. Ishte gabimi i saj që erdhi kaq vonë për mëngjesin, por do të kishte qenë mirë sikur edhe

ai të priste vetëm pesë minuta dhe t'u thoshte “mirupafshim” si duhej. Dëshironte ta falënderonte atë kaq shumë, por nuk ishte e njëjta gjë, mund të shkruheshin në letër.

Gjëja më e mirë kishte qenë gramafoni i tij. Përveç dëshirës së zjarrtë të mamasë së saj për të dalë në skenë dhe për t'u bërë balerinë, as ajo dhe as babai i saj nuk kishin lidhje me muzikën, por ajo pasdite, që kishin kaluar me xhaxhi Bobin në studion e tij, kishte zgjuar një ndërgjegjësim, një vlerësim në ekzistencën e të cilit Xhudithi kurrë as nuk kishte dyshuar. Ai kishte shumë disqe dhe ajo kishte shijuar prej tyre shumë këngë të Gilbertit dhe Salivanit, me lirikat e tyre të mprehta dhe tonet tërheqëse, por kishte edhe të tjera, të cilat e kishin ngritur peshë zemrën e saj, ose kishin bërë që ajo mezi t'i mbante lotët, që i dilnin nga sytë: aria e Puçinit nga “La Bohema”, koncertet në piano të Rrahmanovit, muzika e Çajkovskit “Romeo dhe Zhuljeta”. Dhe magjia e tejudkshme e Rimski Korsakovit, “Sheherazade”, violina solo që të krijonte dridhje deri poshtë në shtyllën kurrizore.

Ishte edhe një regjistrim tjetër, nga i njëjti kompozitor, për të cilin xhaxhi Bobi, do t'i referohej si “Arratisja e Bletës” nga Rip Carsestof, një shaka e cila e bënte Xhudithin që të shpërthente në të qeshura. Ajo nuk e kishte fare idenë sesi një i rritur mund të ishte kaq shumë argëtues. Por një gjë ishte e sigurt, që ajo vetë, thjesht duhej të kishte një gramafon të sajën dhe më pas mund të grumbullonte disqe, ashtu si kishte bërë xhaxhi Bobi, dhe do ta ndizte atë sa herë që të dëshironte t'i dëgjonte, t'i shpërndante, dhe t'i transferonte sikur të ishin dhënë me dorë nga një vend tjetër, që nuk e kishte imagjinuar më parë. Ajo do të fillonte menjëherë t'i ruante ato.

Këmbët e saj kishin ngrirë. U përpoq t'u jepte gjallëri atyre duke ecur në platformën e lyer me graso. Teze Bidi dhe mamaja e saj po bisedonin gjëra pa rëndësi, si bëjnë zakonisht njerëzit duke pritur trenin. Ato, me sa duket, kishin mbaruar së thëni gjëra interesante.

Xhesi ishte ulur në një karrocë dhe tundte këmbët e saj të shëndosha dhe përqafonte kukullën prej lecke të zeze, të cilën e merrte çdo natë në shtrat. Xhudithi ishte e sigurt që kukulla ishte e qelbur, por meqenëse kishte fytyrë të zeze, kurrë nuk e tregonte pisllëkun. Ishte e pistë, plot me mikrobe.

Dhe, më pas, ndodhi diçka shumë e mirë. Teze Bidi, pushoi së foluri, pa përtej kokës së mamasë dhe foli më një zë krejt të ndryshëm:

- Oh, shikoni, ja tek është Bobi!

Zemra e Xhudithit filloi të rrihte fort. Ajo u rrotullua, i harroi këmbët e ngrira. Dhe ja tek ishte ai, një figurë e pagabueshme, e madhe, me ngrohtësinë e tij prej britaniku, duke zbritur poshtë në platformë drejt tyre, me kapelën e tij prej oficeri të lartë, sipas modës së fundit, mbi njërën vetull të trashë dhe shumë buzëqeshje në fytyrën e tij me tipare të spikatura. Këmbët e Xhudithit nuk ndiheshin më të ftohta dhe ajo vrapoi që të takonte Bobin.

- Bob, çfarë bën ti këtu?

- Kisha pak kohë të lirë dhe vendosa të vija që të takoja grupin tonë të vogël në bord, - ai i hodhi një vështrim Xhudithit. - Nuk mund të të lija që të largoheshe pa të thënë, “mirupafshim!”.

Ajo i buzëqeshi. Pastaj tha:

- Jam shumë e kënaqur që erdhe. Doja të të falënderoja për gjithçka. Veçanërisht për orën.

- Mos harro që ta kurdisësh.

- Oh, patjetër!

Ajo nuk e mbante dot buzëqeshjen. Xhaxhi Bobi tundi kokën e duke buzëqeshur tha:

- Më duket se tani erdhi treni.

Dhe me të vërtetë u dëgjua një zhurmë. Linjat hekurudhore po gumëzhinin dhe kur Xhudithi ngriti kokën, pa përtej kurbës së largët fundin e platformës, lokomotivën e madhe jeshile dhe të zezë, që doli në sfond me pajisjet e saj të ndritshme prej metali, pa shtëllungën e madhe të tymit të zi. Afrimi i saj ishte madhështor dhe frymëzues, ndërsa ai zvarritej gjatë platformës. Makinisti, me një fytyrë të nxirë blozë, ishte përkulur te timoni dhe Xhudithi i hodhi një vështrim ndriçimit të fortë të flakëve të kaldajës. Pistonat masivë vërtiteshin si krahët e një gjiganti gjithnjë e më ngadalë, derisa më në fund, me një fishkëllimë të avullit, kolosi gjigant ndaloi. Si gjithmonë, ishte i përpiktë në kohë.

Shpërtheu një rrëmujë e vogël. Dyert u hapën, pasagjerët së bashku me çantat dhe bagazhet e tyre u rreshtuan. Mbizotëronte njëfarë urgjence, shqetësimi i ndarjes. Më pas, hamallët ngritën valixhet dhe pasagjerët shkuan për të kërkuar vendet e tyre. Xhaxhi Bobi, me atë përpikëri si të detarëve, e ndoqi atë, për t’u siguruar se çdo gjë po shkonte si duhej. Mollu duke qenë në panik, e ngriti Xhesin në krahë dhe e hipi në tren, pastaj u përkul për ta puthur motrën e saj.

- Ke qenë shumë e mirë. Ne kemi kaluar Krishtlindje të mrekullueshme.

Bëja me dorë teze Bidit, Xhesi.

Xhesi e shtrëngoi kukullën e saj aq sa i doli një pupël e vogël e bardhë.

Teze Bidi, u kthye nga Xhudithi.

- Mirupafshim, fëmijë të dashur! Ti ke qenë një mrekulli, babaxhane, - ajo lëvizi dhe e puthi Xhudithin. - Mos harro. Unë jam gjithmonë këtu.

Molli e ka shkruar numrin tim të telefonit në bllokun e saj.

- Mirupafshim dhe faleminderit shumë!

- Shpejt, ngjitu shpejt, treni po niset, - ajo ngriti zërin e saj.

- Sigurohu që xhaxhi Bobi të zbresë, përndryshe do të vijë me ju.

Për një moment ajo dukej pak serioze, por tani ajo po qeshte përsëri. Xhudithi buzëqeshi, i bëri përshëndetjen e fundit dhe pastaj u fut brenda në korridor pas të tjerëve.

Kishin gjetur një vagon, ku ishte vetëm një djalë i ri, i cili ishte ulur me një libër të hapur te gjunjët e tij, ndërsa një punëtor po vendoste çantat dhe bagazhet në vendet e duhura sipër kokave të tyre. Kur gjithçka kishte mbaruar, xhaxhi Bobi i dha një bakshish punëtorit, dhe i duhej të largohej.

- Edhe ti duhet të nxitosh, shpejt, - i tha Xhudithi atij, - ose treni do të niset dhe do të mbetesh brenda.

Ai i buzëqeshi Xhudithit.

- Nuk ka ndodhur kurrë. Mirupafshim, Xhudith! - ata shtrënguan duart. Kur ajo tërhoqi dorën, në pëllëmbën e dorës së saj, mbi dorashkën e leshtë ishin dhjetë shilinga. Dhjetë shilinga fiks.

- Oh, xhaxhi Bobi, faleminderit!

- Shpenzoje me kujdes!

- Po, po. Mirupafshim!

Bobi u largua. Një moment më vonë, ai dhe teze Bidi, u rishfaqën, tek qëndronin në platformën poshtë dritares së tyre.

- Rrugë të mbarë! Treni filloi të lëvizte.

- Arrifshi shëndoshë e mirë!

Treni e mori shpejtësinë.

- Mirupafshim!

Treni dhe platforma, rrëshqitën prapa tyre. Teze Bidi dhe xhaxhi Bobi ishin larguar. Gjithçka kishte mbaruar. Tashmë ato ishin në rrugën e tyre.

Iu deshën edhe disa minuta të tjera derisa të zinin vend. Pasagjeri tjetër i vagonit, djali i ri, ishte ulur pranë derës, kështu që ata i kishin vendet te dritaret. Ishte shumë ngrohtë, kështu që fëmijëve ua hoqën dorashkat dhe kapelat. Molli e mbajti kapelën e saj. Xhesin e kishte vendosur pranë

dritares, e kishte ulur poshtë pelushit të trashë dhe ajo kishte puthitur hundën e saj mbi dritaren e ndotur. Xhudithi ishte ulur përballë saj, mamaja, më parë i kishte palosur pallton dhe e kishte vendosur në vendin e caktuar. Pastaj filloi që të rrëmonte në çantën e udhëtimit për librin me ngjyrosje të Xhesit dhe, më në fund, u ul pranë saj, lëshoi një psherëtimë lehtësimi, sikur i gjithë operacioni pothuajse kishte qenë i tepër për të. Mbylli sytë, por pas pak kohe i hapi përsëri dhe filloi t'i bënte fresk fytyrës me duart e saj.

- Oh, Zot, është nxehtë, - tha ajo, pa iu drejtuar askujt në veçanti.

Xhudithi tha:

- Mendoj se është shumë këndshëm.

Këmbët e saj nuk kishin filluar ende të mpiheshin.

Por mamaja e saj ishte e paepur. “Unë u habita...” Ajo i ishte drejtuar atij, burrit të ri, privatësia dhe qetësia e të cilit ishte prishur sadopak. Ai vështroi nga libri i tij dhe ajo buzëqeshi pa qejf.

- Nuk e di nëse e keni problem që ta ulim pak nxehtësinë? Ose të hapni pak dritaren.

- Natyrisht, që po.

Ai ishte shumë i edukuar. E la librin në një anë dhe u ngrit në këmbë.

- Cilën dritare dëshironi të hapni? Ose ndoshta të dyja?

- Jo, unë mendoj se pak ajër i freskët do ta bënte punën e vet.

- Mirë, - ai lëvizi te dritarja, Xhudithi lëvizi këmbët nga vendi dhe po e vështronte atë, ndërsa po çlironte rripin e trashë prej lëkure dhe e uli dritaren poshtë dy centimetra dhe më pas e fiksoi përsëri rripin.

- Po tani, si duket?

- Mrekulli.

- Por, kujdes që vajza e vogël të mos marrë mikrobe te xhami i ndotur.

- Shpresoj që jo.

Ai shkoi përsëri te vendi i tij dhe mori librin në dorë. Dëgjimi i bisedave të të tjerëve, vështrimi i të huajve, duke u përpjekur për të mësuar për jetët e tyre, ishin dy nga gjërat më të preferuara të Xhudithit. Mamaja e quante atë kureshtare.

- Mos vështro ashtu, Xhudith!

Por mamaja vazhdonte të lexonte revistën e saj, kështu që gjithçka ishte në rregull. E maskuar, ajo po e studionte atë. Libri i tij i dukej edhe i madh, edhe i mërzitshëm, dhe habitej se çfarë e tërhiqte, sepse ajo nuk e konsideronte atë si një tip studios, meqenëse kishte shpatulla të gjera

dhe trup solid. “Mjaft i fortë dhe i përshtatshëm”, mendoi ajo me vete. Ai kishte veshur një xhakëtë kadifeje me vija dhe një triko të trashë “Polo”, kishte varur rreth qafës një shall shumë të gjatë leshi me vija. Flokët e tij nuk kishin ndonjë ngjyrë të veçantë, as biond dhe as ngjyrëkafe, ishin të hallakatur dhe dukej sikur kishte nevojë që t’i priste. Ajo nuk po e dallonte dot ngjyrën e syve të tij, sepse ai po lexonte, kishte vënë syze me skelet briri dhe kishte një çarje të thellë, që ishte shumë mashkullore për ta quajtur gropëz, në mes të mjekrës së tij. Ajo pyeste veten se sa vjeç mund të ishte ai dhe mendonte se mund të ishte njëzet e pesë. Por ajo ndoshta gabohej. Nuk kishte shumë eksperiencë rreth djemve të rinj, ishte e vështirë që të ishte e sigurt.

Ajo u kthye nga dritarja. Për një moment ata do të kalonin mbi urën Saltosh dhe ajo nuk dëshironte që ta humbiste pamjen e ankorimit të anijeve të luftës e të marinarëve të tyre në port.

Por Xhesi kishte mendime të tjera. Ajo tashmë ishte mërztitur duke parë jashtë dritares dhe po kërkonte një çlodhje tjetër. Filloi të kërcente lart e poshtë dhe më pas zbriti me shpejtësi, me qëllim që të ngjitej lart përsëri.

Duke vepruar kështu me këpucën e saj goditi fort kërcirin.

- Oh, rri urtë Xhesi!

Xhesi u përgjigj duke ia flakëruar kukullën e saj, motrës. Xhudithi edhe mund ta kishte hedhur atë nga dritarja dhe kukulla e saj do të ishte larguar përgjithmonë, por ajo bëri të kundërtën.

Golli, kukulla e saj, e goditi Xhesin në fytyrë, Xhesi ulëriti:

- Oh, Xhudith! Mamaja mori Xhesin në prehër. Kur ulërimat e saj kishin kaluar, ajo i kërkoi të falur djalit të ri.

- Më falni! Ne ju kemi prishur qetësinë.

Ai ngriti kokën nga libri i tij dhe buzëqeshi. Ishte një buzëqeshje e veçantë, e bukur, që i zbuloi dhëmbët e tij të bardhë si një reklamë të pastës së dhëmbëve dhe kjo gjë i shndriti tiparet dhe fytyra i ndryshoi plotësisht, kështu që papritur ai u bë simpatik.

- Jo, fare, - e siguroi ai.

- Keni ardhur nga Londra?

Tashmë ajo dukej se ishte në humor për të biseduar. Po kështu edhe djaloshti i ri, me sa dukej, e kuptoi këtë gjë sepse mbylli librin dhe e vendosi anash.

- Po.

- Kishit shkuar me pushime për Krishtlindje?

- Jo, unë kam punuar për Krishtlindje dhe për Vitin e Ri. Tani do të marr pushimet e mia.

- Oh, Zot, sa keq! Imagjinojeni të punoni për Krishtlindje.

Xhudithi mendoi se ajo po bëhej e bezdisshme, por me sa dukej, ai ndihej mjaft i lumtur të bisedonte pasi ishte i lodhur nga leximi i librit.

- Unë punoj në Seint Tomas.

- Oh, je mjek?

- Po.

Xhudithi u çudit, ajo e shprehu mendimin e vet:

- Ti dukesh shumë i ri për të qenë mjek, - gjë që do të turpëronte çdo njeri, por jo atë. Dhe kjo gjë shpjegonte arsyen e atij libri të madh e solid. Ndoshta ai po studionte simptomat e ndonjë sëmundjeje të panjohur.

- Nuk ishte një Krishtlindje e bukur.

- Përkundrazi. Krishtlindjet në spital janë shumë të këndshme. Zbukurimet nëpër pavijone dhe infermierët duke kënduar.

- Dhe, tani ti po shkon në shtëpi?

- Po, në Truro. Prindërit e mi jetojnë atje.

- Ne do të udhëtojmë më larg se kaq. Deri në fund të linjës hekurudhore. Kemi qenë bashkë me motrën e mamasë dhe burrin e saj. Ai është kapiten në Kolegjin e Inxhinierisë.

Tingëlloi, pak sikur ajo po lëvdohej. Për të zhvendosur vëmendjen, Xhudithi tha:

- Kjo është ura.

Më tepër, për habinë e saj, djali i ri dukej po kaq i emocionuar sa ishte edhe ajo.

- Dua t'i hedh një sy, - tha ai, dhe u ngrit në këmbë, qëndroi pranë saj, duke mbështetur dorën te parvazi i dritares. I buzëqeshi asaj dhe ajo vuri re se sytë e tij nuk ishin as ngjyrë kafë, as jeshile, por me pikla, si sy të një trofte.

- Është shumë mirë që të të marrë malli për prindërit, apo jo?

Rrotat e trenit, nga zhurma që bënin, tregonin se ai po e ngadalësonte shpejtësinë. Tutje larg, shinat e hekurta dhe uji i ftohtë dimëror shndrisnin. Përreth vendi ishte mbushur me anije ngjyrë gri dhe destroyerë, barka shpëtimi, si dhe motobarka e anije të tjera; të gjitha mbanin flamurin e bardhë.

- Unë mendoj që kjo është një urë e veçantë, - tha ai.

- Pse? Sepse na çon mbi një lumë në një tokë të huaj?

- Jo vetëm kaq. Kryevepra e Brunelit.

- Më fal? Brunel?

- Ai e projektoi dhe e ndërtoi atë për hekurudhën e madhe perëndimore. Çudia më e madhe e ditës. Ajo akoma është tepër e mrekullueshme për këtë arsye.

Ata u ndjenë të qetë. Qëndruan atje derisa treni kishte kaluar urën dhe nxirrte avull në Santash, në anën e Kornuellit të Tamarit dhe më pas djali u kthye te vendi i tij dhe mori përsëri në dorë librin.

Pas pak, burri nga restoranti erdhi për t'iu thënë se ishte koha për servirjen e çajit. Mollë e pyeti mjekun e ri, nëse ai do të dëshironte që të shkonte me to, por ai me edukatë e kundërshtoi, kështu që ato e lanë vetëm dhe vazhduan rrugën e tyre nëpër korridoret e trenit, derisa arritën te vagoni i restorantit. Këtu u drejtuan te një tavolinë e mbuluar me një mbulesë të bardhë prej puplini dhe me një komplet çaji porcelani. Kishte pak drita ngjyrë rozë dhe të gjitha ishin ndezur, gjë që e bënte shumë luksoze dhe të rehatshme, sepse jashtë kishte filluar të errësohej.

Më pas, erdhi kamerieri për të sjellë çajin me një ibrik të bukur, një ibrik të vogël me qumësht si edhe një xhezve me ujë të nxehtë dhe një tas të vogël me kubikë sheqeri. Xhesi kishte ngrënë tre kubikë para se ta shihte mamaja. Dhe më pas një tjetër kamerier u shfaq dhe u shërbeu atyre sandviçë, kek të vegjël me gjalpë të nxehtë, copa të kekut “Dunati”, si dhe biskota me çokolatë të Xhakobit, të mbështjella me një letër argjendi. Mollë e zbraz nga ibriku çajin dhe Xhudithi e pui çajin e fortë e të nxehtë, hëngri edhe kekun me gjalpë. Ajo vështroi në errësirën e thellë dhe mendoi se në fund të fundit, nuk ishte një ditë kaq e keqe. Kishte filluar pak si e zyrtë, kur ajo u zgjua e ndërgjegjshme se pushimet kishin mbaruar dhe ishte ndier shumë keq gjatë kohës së mëngjesit, kur mamaja dhe teze Bidi ishin grindur keq me njëra-tjetrën. Por ato e kishin kaluar atë dhe ishin larguar me humor të mirë nga njëra-tjetra dhe, si rezultat i saj, kishin marrë lajmin e mirë se teze Bidi dhe xhaxhi Bobi, aktualisht dëshironin shumë që Xhudithi të shkonte tek ata përsëri për të qëndruar. Megjithëse ajo e dinte se nuk do të lejohej. Në mënyrë të veçantë teze Bidi kishte qenë shumë-shumë e mirë dhe mirëkuptuese, bisedoi me Xhudithin sikur ajo të ishte e rritur, e kishte këshilluar shumë dhe ajo kurrë nuk do t'i harronte ata.

Ardhja e xhaxhi Bobit në stacionin e trenit, për t'i përcjellë e për t'i thënë mirupafshim, si dhe dhënia e dhjetë shilingave Xhudithit, ishte një gjë e mrekullueshme, të cilën ajo do ta kujtonte gjithmonë. Fillimisht për

të kursyer, për të blerë një gramafon. Dhe, më në fund, biseda me mjekun e ri në vagonin e tyre. Do të kishte qenë akoma edhe më mirë sikur ai t'iu ishte bashkuar atyre për të pirë çaj, por ndoshta ato do t'i kishin konsumuar të gjitha gjërat që do t'i thoshin njëri-tjetrit.

Megjithatë, ai ishte i këndshëm me sjelljen e tij të çiltër. Ndërsa kaluan urën e Saltashit, mjeku kishte qëndruar shumë pranë Xhudithit dhe ajo e kishte ndier aromën e xhakëtës së tij, Harris, dhe të mbulesës që ai kishte vënë te gjunjët.

Brunel, i kishte thënë ai, asaj. Brunel e kishte ndërtuar këtë urë. Asaj iu duk se ai ishte personi i duhur që ajo do të kishte dashur ta kishte si vëlla.

Ajo mbaroi kekun dhe mori sandviçin me salmon dhe mendoi se mamaja dhe Xhesi nuk i përkisnin asaj, ajo ishte vetëm dhe po largohej me shpejtësi me trenin *Orient Ekspres*, me sekretet shtetërore në çantën e saj kineze dhe të gjitha aventurat e mundshme emocionuese në horizont.

Menjëherë, sapo ato u kthyen në vagonin e tyre, treni ndaloi në Truro dhe shoku i tyre pasagjer vendosi librin në çantën e tij me zinxhir, e hodhi çantën mbi shpinë dhe u tha atyre “mirupafshim”. Nëpërmjet dritares, Xhudithi e vështroi tek gjente rrugën e tij nëpër platformën e ndriçuar nga dritat.

Më pas, ai u largua.

Pas kësaj, ishte pak si bezdi, por nuk kishte mbetur shumë rrugë, ndërkohë Xhesin e kishte zënë gjumi. Te nyja hekurudhore Xhudithi gjeti një hamall, i cili po mbante valixhet e mëdha; ajo mbante çantat më të vogla, ndërsa Molli mbante Xhesin.

Kur po kalonin urën, që të çonte mbi platformën tjetër të trenit të Portkerrisit, ajo ndjeu erën që po frynte nga deti dhe, megjithëse ishte ftohtë, ishte një lloj ere nga Plajmurthi, atyre u dukej sikur udhëtimi i tyre i shkurtër i kishte sjellë në një tokë tjetër. Nuk kishte më acar dhe ngricë, por njëfarë ngrohtësie dhe lagështie, dhe natës i vinte aroma e kripës, e kanaleve dhe e drurëve të pishave.

Ato u grumbulluan në daljen e trenin të vogël dhe pas pak u gjendën në një rrugë, që nuk ishte edhe aq shumë e zhurmshme. Zbritën. “Krak-krak.” Ishte një zhurmë krejt tjetër nga e trenit të madh ekspres të Londrës. Pesë minuta më vonë, të gjithë ata ishin grumbulluar te stacioni Penmarrou dhe zoti Xhekson kishte ardhur në platformë me një fener në dorë për t'i kërkuar ato.

- A doni t'ju ndihmoj me valixhet tuaja, zonja Dunbar?

- Jo, mendojmë që t'i lëmë gjërat e mëdha këtu dhe do të marrim vetëm disa gjëra të vogla. Vetëm për një natë. Ne mund të rregullohemi. Ndoshta transportuesi mund t'i sjellë nesër në mëngjes me karrocën e tij.

- Do të jenë shumë të sigurta.

Ato ecën përmes sallës së pritjes, kaluan përmes korridorit të errët e të pistë, pastaj kaluan portën dhe dolën në kopsht. Xhesi ishte e rëndë dhe Mollit i duhej të ndalonte herë pas here për të marrë frymë. Por, më në fund, ato arritën, dritat ishin ndezur. Sapo mbërritën në krye të rrugës, u hap porta e brendshme prej xhami dhe Filisi ishte atje për t'i pritur.

- Shiko kush është këtu, - u kthyen përsëri. Ajo zbriti me nxitim poshtë nëpër shkallë.

- Ej, zonjë, ma jep mua fëmijën, duhet të jeni shumë e lodhur. Vështirë ta mbani fëmijën në krahë, në gjithë këto shkallë, ajo peshon më shumë sesa duket. Zëri i çjerrët i Filisit kishte zgjuar Xhesin. Ajo hapte dhe mbyllte sytë pa pasur idenë se ku ishte.

- Sa kek krishtlindjesh ke ngrënë Xhesi? Tani eja me ne. Unë do të jap më të mirin kur të dalim jashtë. Kam ujë të nxehtë dhe kam ndezur një zjarr bubulak në dhomën e ndenjjes, kam gatuar për drekë gjel deti të zier.

Molli mendoi se Filisi me të vërtetë ishte një thesar dhe jeta pa të nuk do të ishte e njëjtë përsëri.

Sapo iu tregoi atyre përmbledhtas për Krishtlindjet dhe me disa thashetheme të fshatit, pastaj e mori Xhesin poshtë për t'i bërë banjë, për ta ushqyer me bukë të ngrohtë dhe qumësht e, më pas, e vuri në shtrat. Xhudithi mbante në dorë kukullën e saj kineze, e cila akoma cicëronte.

- Filis, xhaxhi Bobi më ka dhuruar një orë, vendosur në një kuti lëkure. Do të ta tregoj?

Molli i vështroi ato që u larguan. Më në fund ishte çliruar nga përgjegjësia e Xhesit dhe nga udhëtimi që kishte lënë pas, por menjëherë u ndje tërësisht e lodhur. Zhveshi pallton prej peliçeje dhe e vendosi atë në varëse. Më pas, grumbulloi të gjithë postën që e priste mbi tavolinën e korridorit dhe u fut në dhomën e ndenjjes. Zjarri me qymyr digjej dhe për një moment ajo qëndroi përballë tij, duke ngrohur duart dhe duke u përpjekur që të largonte ngurtësimin e qafës dhe shpatullave të saj. Pas pak u ul në karrigen e saj dhe shfletoi të gjitha letrat. Njëra ishte nga Brusi, por ajo nuk do ta hapte tani. E vetmja gjë që dëshironte ishte të ulej, të qetësohej, të ngrohej në zjarr dhe të mblidhte kokcat.

Kishte lënë pas një ditë dërrmuese, grindja e papritur që kishte pasur me Bidin, e pasuar nga një natë pa gjumë, pothuajse e kishte rraskapitur Mollin.

- Mos u shqetëso për asgjë, - i kishte thënë Bidi asaj dhe e kishte puthur, a thua se ky ishte fundi i një ndjenje të keqe, por përsëri para dreke ajo kishte filluar bisedën me Mollin, ndërsa ato ishin vetëm duke pirë një gotë sheribrandi dhe duke pritur që Hobsi t'u thoshte se dreka ishte gati.

Ajo ia kishte thënë asaj mjaft qartë, pothuajse e kishte qetësuar, por mesazhi ishte alarmues dhe i qartë:

- Mbajti parasysh ato që të kam thënë. Është për të mirën tënde, si dhe për Xhudithin, gjithashtu. Ti nuk mund ta lësh atë për katër vite krejtësisht të papërgatitur për këtë kohë, që është mjaft e vështirë. E urreja moshën katërmbëdhjetëvjeçare - e ndieja gjithmonë se e urreja veten kur harrohesha. Unë nuk isha as peshk, as mish, apo as harengë e kuqe e mirë.

- Bidi, ajo nuk është totalisht e papërgatitur.

Bidi ndezi një nga cigaret e saj të përherëshme. Ajo e thithte tymin e cigares. Pastaj tha:

- A ka filluar ajo të shajë?

Çiltërsia e saj ishte për t'u admiruar, madje edhe nga motra e saj, por Molli refuzoi që të sfidohej.

- Po, natyrisht, gjashtë muaj më parë.

- Mirë, sido që të jetë, ky është një bekim, një gjë e mirë.

- Po për rrobat? Asaj i nevojiten rroba të bukura, tërheqëse dhe unë nuk e imagjinoj se Luiza do të bëjë shumë në këtë drejtim. A do të ketë ajo kufizim në veshje?...

- Po edhe këtë gjë e kam parashikuar.

- Fustani që ajo kishte veshur një natë më parë ishte i bukur, por pak si femënor. Dhe, më pas, ti më the se ajo dëshironte një libër të Artur Ramsones për Krishtlindje, kështu që unë shkova dhe e bleva atë.

- Asaj i pëlqente shumë Artur Ramsones...

- Po, por tani ajo duhet që të futet në botën e romaneve për të rritur... ose së paku të fillojë që t'i lexojë ato. Kjo është arsyeja që unë e ngrita zërin për Krishtlindje dhe bleva Xhein Er.

- Sapo ajo të futet në atë botë, kurrë nuk do të dalë prej saj derisa të mbarojë edhe faqen e fundit. Ndoshta, do të bjerë në dashuri me zotin Roçester, ashtu si ndodh me çdo adoleshente, ose ndoshta ti nuk ke qenë e dashuruar me të? Ti ndoshta e kishe ruajtur veten tënde për Brusin?

Molli e kuptoi se ajo po tallej me të, por refuzoi që ta nxiste më tej.

- Kjo është puna ime.

- Dhe më pas ti e pe atë për herë të parë dhe gjunjët e tua u lëkundën.

Nganjëherë ajo ishte shumë fyese, por edhe e këndshme dhe, pavarësisht kësaj, Molli do të qeshte. Madje edhe kështu, ajo i kishte marrë ato me gjithë zemër, por gjëja që e shqetësonte ishin kritikën e Bidit, të cilat Molli i kuptonte se ishin krejtësisht të justifikueshme, por tani ishte shumë vonë që Molli të bënte diçka për ta përmirësuar situatën, sepse, si zakonisht, ajo i linte gjërat për t'i bërë në minutën e fundit dhe kështu e shqetësuar kishte shumë gjëra për të bërë.

Gogësiu shumë. Ora mbi parvazin e oxhakut kishte shënuar gjashtë. Ishte koha për ritualin e darkës, të ngjitej lart, të bënte banjë dhe të ndërrohej për darkë. Molli, çdoherë i ndërronte rrobat e saj në darkë, e bënte këtë veprim qysh kur ishte martuar, megjithëse gjatë këtyre katër viteve të fundit nuk kishte pasur asnjë person përveç Xhudithit, që të darkonte me të. Ishte një nga ato traditat e vogla, që i ishte fiksuar nga jeta e tyre e vetmuar, që i siguronte një lloj riti dhe rregulli për t'i dhënë jetës së përditshme monotone, siç ishte ajo e saja, një lloj kuptimi. Kjo ishte diçka tjetër me të cilën Bidi do të tallej, sepse Bidi, kur mbetej vetëm, menjëherë sapo të bënte banjë, vishte pallton, ose edhe atë rrobdëshambrin e vjetër, fuste këmbët në një palë shapka dhe i kërkonte Filisit që t'i shërbente vezët e ziera në një tabaka në dhomën e ndenjjes.

Ajo e qeraste veten me uiski dhe ujë të gazuar. Në shtëpinë e Rivervjus, pija e darkës e Mollit ishte një gotë e vetme me lëng qershie, që shijohej ngadalë, por qëndrimi me Bidin kishte qenë një zbulim i ri, kishte pirë një gotë uiski, më të mirin prej tyre, pas një pasditeje të ftohtë te vizita e pasuksesshme, stresuese, e pantonimave. Pikërisht ideja e uiskit, tani kur ajo ndihej kaq e lodhur dhe bosh, ishte shumë tunduese. Debatoi për një moment me veten nëse duhej ta bënte, apo jo. Dhe nëse jo, ia vlente përpjekja për të kaluar në dhomën e ngrënies dhe të merrte shishen e uiskit, ujin e gazuar dhe gotën. Më në fund ajo vendosi që, për arsye mjekësore, ishte absolutisht themelore, kështu që ajo e ndaloi debatin me vetveten, u ngrit nga karrigia dhe shkoi të mbushte një gotë. Kishte ndër mend të pinte ujë, kështu që e bëri atë shumë të fortë. U kthye përsëri te zjarri dhe u ul në karrige, piu një gllënjë pije të shijshme të ngrohtë dhe qetësuese, më pas e uli gotën në tavolinë dhe zgjati dorën për të marrë letrën e burrit të saj.

Ndërsa Filisi po merrej me Xhesin, Xhudithi po rregullonte dhomën e saj të gjumit; hoqi nga valixhja rrobat e natës dhe më pas çantën kineze prej kashte me të gjitha sendet e saj. Nxori gjithçka nga çanta dhe i vendosi mbi tavolinë, kështu që kur Filisi të mbaronte punë me Xhesin, ajo mund t'ia tregonte të gjitha dhe t'i shpjegonte Filisit se çfarë i kishte dhënë dhe kush. Dhjetë shilingat e Bobit ajo i kishte vendosur në një sirtar privat, për të cilin kishte edhe çelësin e vogël, ndërsa orën e tij e kishte vendosur në tavolinën pranë krevatit të saj. Kur Filisi e futi kokën te dhoma, ajo ishte ulur në tavolinë dhe shkroi emrin e saj te kapaku i ditarit të ri.

- Isha te Xhesi, - i tha Filisi, - isha për të parë albumin e saj. Ajo do të flejë përsëri përpara se ta dijë se ku është.

Ajo hyri në dhomë dhe u lëshua te krevati i Xhudithit, të cilin e kishte bërë gati për të fjetur, ndërsa kishte tërhequr edhe perdet.

- Eja dhe më trego se çfarë ke marrë.

- Gjërat e tua janë më të mirat Filis, faleminderit, ti je shumë e mirë.

- Të paktën ti nuk do të vish që të më kërkosh gërshtë, herë pas here. Dhe unë dua të të falënderoj ty për ato kripërat e banjës. Mua më pëlqeu "Mbrëmja në Paris" më shumë sesa "Lulëkuqet e Kalifornisë". E përdora njëherë dje pasdite kur bëra banjë. M'u duk vetja si një yll kinemaje. Tani le të shohim...

Gjithçka i mori pak kohë, sepse Filisi ishte shumë zemërmirë nga natyra, ajo duhej që të kontrollonte gjithçka me imtësi dhe u habit me cilësinë e tyre. Preku trikon. Kaq e butë.

- Dhe ky është ditari yt, ka edhe kapak prej lëkure, ti do t'i shkruash sekretet e tua aty.

- A nuk është shumë e mirë hallë Luiza, sepse më ka premtuar një biçikletë? Unë kurrë nuk prisja prej saj dy dhurata.

- Dhe ora e vogël? Nuk ka më arsye për t'u bërë vonë për mëngjesin tani. Po nga babai yt, çfarë more?

- Unë i kërkova atij një kuti me lëkurë kedre, me një orë kineze, por nuk ka arritur ende.

- E po mirë, ajo do të vijë, - Filisi u ul më rehatshëm në krevat. - Tani... - ajo ishte e etur nga kureshtja. - Më thuaj, çfarë bëtë atje?

Kështu që Xhudithi i tregoi asaj gjithçka për shtëpinë e teze Bidit:

- Ishte tmerrësisht ftohtë, Filis. Kurrë nuk kisha qenë ndonjëherë në një shtëpi kaq të ftohtë, por kishte oxhaqe në dhomën e ndenjjes dhe, megjithatë, nuk ishte problem, sepse ne kaluam një kohë të mrekullueshme: pantonima, patinazhi, si dhe gramafoni i xhaxhi Bobit, makina e shkrimit, fotografitë interesante, si dhe mbrëmjet, pema e Krishtlindjeve dhe tavolina e darkës së Krishtlindjeve me një centro në mes, me degët e pishës dhe trëndafilat e Krishtlindjeve, biskota të thata, si dhe pjata të vogla prej argjendi, me çokollatë.

- Oh! - Filisi nxori një psherëtimë të thellë zilie. - Duket shumë bukur.

Kjo gjë e bëri Xhudithin që të ndihej pak fajtores, sepse Krishtlindja e Filisit kishte qenë fare e thjeshtë. Babai i Filisit ishte minator i kallajit dhe i teneqeve në Seint Xhast, ndërsa nëna e saj, një grua e madhe me trup e me zemër, një grua me përparëse, zakonisht me një fëmijë që e mbante te beli. Filisi ishte më e madhja e pesë fëmijëve dhe gjithë këta njerëz grumbulloheshin me vështirësi në një shtëpi të vogël guri me tarracë...

Njëherë Xhudithi e kishte shoqëruar Filisin në festën e Seint Xhastit, për të parë hapjen e sezonit të gjuetisë në fillim të stinës dhe, më pas, ato kishin shkuar për çaj në shtëpinë e tyre. Kishin ngrënë kuleç me shafran dhe kishin pirë çaj të fortë. Shtatë prej fëmijëve u grumbulluan rreth tavolinës së kuzhinës, ndërsa babai i Filisit ishte ulur në karrigen e tij, pranë sobës, e piu çajin e tij me një filxhan pudingu, ndërsa i kishte vendosur çizmet në rrjetën metalike të oxhakut.

- Çfarë bëtë ju, Filis?

- Në të vërtetë, jo shumë gjëra. Mamaja ime ishte pa qejf, kishte grip. Kështu që unë bëra shumicën e punëve.

- Oh, më vjen keq! A ndihet ajo më mirë?

- Është ngritur tani në këmbë, por ka një kollë ngacmuese.

- A morët dhurata për Krishtlindje?

- Unë mora një bluzë nga mamaja ime dhe një pako me shami hundësh nga Cirili.

Ciril Edi, ishte shoku i Filisit. Ajo e kishte njohur atë që kur shkolin në shkollë së bashku dhe kishin dalë herë pas here me njëri-tjetrin që nga ajo kohë. Ata nuk ishin tamam të fejuar, Filisi ishte e zënë duke punuar me grep disa centro për sirtarin e fundit. Ajo dhe Cirili nuk e shihnin shumë shpesh njëri-tjetrin, sepse Seint Xhasti ishte shumë larg dhe ai punonte me turne, por kur ata gjenin mundësinë për t'u bashkuar, bënë shëtitje me biçikletë ose uleshin, të mbërthyer në krahët e njëri-tjetrit në radhën

e fundit të kinemasë së Portkerrisit. Filisi kishte një fotografi të Cirilit në sirtarin e komosë në dhomën e gjumit. Ai nuk ishte shumë i pashëm, por Filisi i kishte thënë Xhudithit se ai kishte vetulla të bukura.

- Çfarë i dhe atij?

- Një qafore për qenin e tij. Ishte i kënaqur disi. Një shprehje e ndrojtur u duk në fytyrën e tij.

- Po ti, ke takuar ndonjë djalë të lezetshëm, apo jo?

- Oh, Filis, natyrisht që jo!

- Nuk ka nevojë që të flasësh me atë ton. Asgjë nuk është e pazakontë.

- Shumica e miqve të teze Bidit janë të rritur. Përveç kësaj, natën e fundit, dy lejtentantë të rinj erdhën pas darke për një pije. Por, ishte kaq vonë, sa që unë shkova për të fjetur menjëherë, kështu që nuk fola me ta shumë, sidoqoftë, - ajo shtoi, e vendosur për të qenë e sinqertë, - ata ishin shumë të zënë sa që nuk arritën t'i shprehnin kënaqësinë teze Bidit që po më shihnin mua.

- Kjo është tamam mosha jote. As më shumë e as më pak. Pas disa vitesh ti do të jesh e rritur, djemtë do të vijnë pas teje si mizat te një poçe me mjaltë. Ti do t'u biesh atyre në sy, - buzëqeshi Filisi, - ty, kurrë nuk të ka pëlqyer ndonjë djalë?

- Unë të thashë, se nuk njoh asnjë. Përveç...

Ajo hezitoi.

- Vazhdo! Tregomë mua!

- Ky djalë ishte në vagonin tonë, që vinte nga Plajmuthi. Ai ishte mjek, por dukej jashtëzakonisht i ri. Mamaja bisedoi me të dhe, më pas, ai më tha se ura Saltash ishte ndërtuar nga dikush që quhej Brunel. Ishte vërtet shumë i mirë. Nuk më kishte shkuar në mendje se do të takoja dikë si ai.

- Ndoshta, do ta takosh atë sërish.

- Por jo në "Seint Ursula".

- Ti nuk do të shkosh në atë shkollë për të takuar djem, ti do të shkosh që të arsimohesh. Dhe mos m'i përvesh buzët. Mua m'u desh që të lija shkollën kur isha më e re se ti, të shkoja për të punuar dhe tani nuk di më shumë sesa të lexoj, të shkruaj dhe të bëj mbledhje e zbritje. Kur ti të kesh mbaruar shkollën do të kalosh provimet dhe do të fitosh çmime. I vetmi çmim që kam fituar unë, ishte ai për mbjelljen e lakrave.

- Unë mendoj që me nënën e sëmurë dhe me të gjitha gjërat e tjera ti nuk kishe kohë për të kërkuar një punë tjetër?

- Në njëfarë mënyre nuk kisha dëshirë. E vërteta është se nuk dua të largohem nga ju të gjithë. S'ka gjë, zonja tha se do të më ndihmonte. Do të më jepte një rekomandim të mirë. Problemi është se nuk dua që të largohem shumë nga shtëpia. Ashtu siç është tani, pjesa më e madhe e ditës më duhet vetëm për të shkuar me biçikletë në Seint Xhast. Unë nuk mund të bëj më shumë.

- Ndoshta dikush në Portkerris kërkon një shërbëtoare.

- Kjo do të ishte më mirë.

- Ti mund të gjesh një punë shumë më të mirë; me njerëz të tjerë në kuzhinë për të biseduar dhe të mos kesh aq shumë punë për të bërë.

- Nuk e di. Nuk dua të përfundoj të bëj punë me ndonjë kuzhinier të vjetër bir kurve. Më mirë do ta bëja vetë gjithçka, megjithëse jam e ngathët për përgatitjen e ëmbëlsirave dhe kurrë nuk mësohem dot me atë rrahësen e vezëve. Madama gjithmonë thoshte: "Mjaft më".

Xhudithi ia priti:

- Çfarë nuk shkon?

- Është për të qeshur. Ajo akoma nuk ka ardhur për të bërë banjë. Shiko, ora është gjashtë e njëzet. Nuk e kam kuptuar se sa gjatë kam qëndruar këtu. Mendon se Mollit kujton se nuk i kam mbaruar punët në banjë me Xhesin?

- Nuk e di.

- E po mirë, zbrit poshtë si një vajzë e mirë dhe thuaji Mollit se banja është bosh. Mos u shqetëso për pulën, do të kujdesem derisa ajo të jetë gati. E gjora, ndoshta akoma nuk e ka marrë veten pas udhëtimit me tren, por nuk duhet të harrojë që të bëjë banjë... - ajo u ngrit menjëherë në këmbë. - Do të bëja mirë që të zbrisja poshtë dhe të kujdesesha për patatet.

Por kur ajo u largua, Xhudithi u vonua edhe për pak kohë, vuri gjithçka në vendin e duhur, drejtoi jorganin dhe vendosi ditarin e ri në mes të tavolinës. Që nga fillimi i janarit ajo kishte shkruar çdo ditë me shkrimin e saj më të bukur. Tani po vështronte fletët e bardha, Xhudith Dunbar mendoi që të shkruante adresën e saj dhe më pas ishte kundër kësaj ideje, sepse shumë shpejt nuk do të kishte një adresë fikse. Llogariti kohën se kur do të mbaronte ditarin, do të ishte dhjetor 1940. Dhe do të ishte nëntëmbëdhjetë vjeçe. Tani iu duk shumë e frikshme, kështu që e vendosi ditarin në një sirtar, kreu flokët dhe zbriti nëpër shkallë që t'i thoshte mamasë se në qoftë se nuk nxitonte, nuk do të kishte kohë për të bërë banjë.

Ndërkohë u fut me vrull në dhomën e ndenjjes.

- Mama, Filisi thotë se në qoftë se do të...

Ajo nuk e zgjati më tej. Sepse, dukej se diçka e keqe kishte ndodhur. Mamaja ishte ulur atje, në kolltukun e saj pranë zjarrit, por fytyra, të cilën ajo e kishte kthyer nga Xhudithi, dukej se ishte e shqetësuar shumë, ishte e dëshpëruar, e ënjtur dhe e shëmtuar nga të qarët. Një gotë pije, përgjysmë, ishte mbi tavolinë, në anën e saj dhe në dysheme, te këmbët, ishin shpërndarë fije-fije, faqet e një letre të shkruar.

- Mama! - instinktivisht ajo mbylli derën pas saj. - Çfarë ka ndodhur?

- Oh, Xhudith!

Ajo ishte në mes të tapetit, e ulur në gjuhë pranë mamasë së saj. Por, çfarë kishte ajo? Tmerri i pamjes së prindit të saj, me sytë me lot, ishte më e keqe sesa çdo gjë që ajo kishte për të thënë.

- Është një letër nga babai. Sapo e hapa. Unë nuk mund ta duroj atë...

- Çfarë i ka ndodhur atij?

- Asgjë, - Mollin e preku fytyrën e saj me një pjesëz të një shamie. - Puna është se... ne nuk do të qëndrojmë në Kolombo. Ai ka gjetur një punë të re... ne duhet të shkojmë në Singapor.

- Por, përse po qan ti?

- Sepse është një lëvizje tjetër... sapo të arrij unë atje, ne duhet të mbledhim plaçkat dhe të vazhdojmë rrugën përsëri. Të shkosh në një vend tjetër është e sikletshme. Dhe unë nuk njoh asnjëri. Ishte mjaft keq vajtja në Kolombo, por të paktën atje kisha shtëpinë time... dhe më e keqja është... se është shumë larg dhe unë kurrë nuk kam qenë atje... dhe mua më duhet... Oh, unë e di, po bëhem budallaçkë!... - lotët e saj nuk po reshtnin. - Por sido që të jetë, ky është kulmi. Unë ndihem shumë e lodhur dhe kaq shumë...

Por në këtë moment, ajo po qante me dënësë dhe ishte shumë vështirë që të thoshte ndonjë gjë. Xhudithi e puthi. Asaj i vinte era uiski. Ajo kurrë nuk kishte pirë uiski. Ngriti krahun e saj dhe i dha Xhudithit një puthje të vakët.

- Më duhet një pecetë e pastër.

- Po ta sjell.

Ajo e la nënën e vet dhe doli nga dhoma, vrapoi nëpër shkallë, te dhoma e saj e gjumit dhe mori nga sirtari njëren nga pecetat e saj më të mëdha të shkollës. E la sirtarin hapur, hodhi shikimin lart, pa reflektimin e saj në pasqyrë dhe vuri re se dukej po aq e lodhur dhe e rraskapitur, sa edhe mamaja e saj, që po qante poshtë shkallëve. Njëra prej tyre duhej të ishte e fortë dhe e ndjeshme, përndryshe çdo gjë do të shkatërrohej. Ajo mori frymë thellë një apo dy herë dhe e mblodhi veten. Çfarë i kishte thënë asaj teze Bidi? "Ti duhet të mësohesh që t'u bësh ballë situatave dhe të mos i

lësh ato që të të ndodhin ty.” E po ja, kjo ishte një situatë, nëse do të kishte ndonjë të tillë. Ajo drejtoi shpatullat dhe u kthye poshtë.

E gjeti Mollin, që kishte bërë të njëjtën përpjekje. Kishte grumbulluar copat e letrave dhe madje edhe u përpoq t’i buzëqeshte lehtë Xhudithit, ndërsa po kthehej në dhomë.

- Oh, e dashur, faleminderit!... - ajo e pranoi pecetën e pastër, duke e falënderuar dhe shfryu hundët. - Më vjen keq! Unë nuk e di sesi më erdhi. Kjo ka qenë një nga ditët e mia më të lodhshme. Mendoj se jam e lodhur...

Xhudithi u ul në stolin pranë oxhakut.

- A mund ta lexoj unë letrën?

- Sigurisht, që po. Ajo ia dha letrën.

Shumë e dashur, Mollie.

Shkrimi i tij ishte i qartë, i pastër dhe me bojë të zezë.

Kur ti ta marrësh këtë letër, Krishtlindjet do të kenë kaluar. Unë shpresoj që ti dhe vajzat keni kaluar shumë bukur. Unë kam disa lajme të momentit për ju. Kryetari më thirri dje në mëngjes në zyrën e tij dhe më tha se donin që unë të shkoj në Singapor, si menaxher i kompanisë “Uillson Mekkinon”. Është një ngritje në detyrë, e cila do të thotë, një pagesë më e mirë dhe bonuse të tjera, një shtëpi më e madhe, një makinë e kompanisë dhe një shofer. Unë shpresoj që edhe ti do të ndihesh e kënaqur dhe e vlerësuar po aq sa unë. Puna e re nuk fillon deri në muajin pasi ti dhe Xhesi të arrini këtu. Kështu që ti do të kesh mundësinë që të më ndihmosh për paketimin e gjërave, që do të marrim me vete, dhe ta lëmë shtëpinë gati për personin që do të më zëvendësojë dhe ne të tre do të nisemi për në Singapor, së bashku. Unë e di që ty do të të marrë malli për Kolombon, ashtu si dhe mua për gjithë bukuritë e këtij ishulli të dashur, por gjëja më e mirë është se ne do të udhëtojmë së bashku dhe do të jemi të gjithë kur të shkojmë në shtëpinë e re. Puna do të jetë e mirë dhe ka kërkesa dhe përgjegjësi të mëdha, por unë do të përpiqem që ta bëj mirë dhe besoj se i kam mundësitë për ta bërë atë. Mezi po pres t’ju takoj ty edhe Xhesin. Mendoj se asaj nuk do t’i dukem si i huaj dhe unë do të mësohem me idenë se jam babai i saj.

I thuaj Xhudithit se dhurata e saj e Krishtlindjes do të arrijë së shpejti. Shpresoj se të gjitha rregullimet për shkollën e “Seint Ursulës”, po bëhen sipas planit dhe kjo nuk do të jetë shumë e vështirë, nuk është për të një lamtumirë.

Unë takova Çarli Peitanin një ditë në klub. Ai më tregoi se Meri po priste një bebe në prill. Ata duan që ne të shkojmë për darkë me ta...

Dhe kështu me radhë. Ajo nuk kishte nevojë që të lexonte më shumë. I palosi faqet dhe ia ktheu nënës së saj.

Ajo tha:

- Mua më duket shumë mirë. Është mirë për babin. Mendoj se ti nuk duhet të jesh shumë e trishtuar për këtë gjë.

- Nuk jam e trishtuar. Jam vetëm... e humbur. E di që është egoizëm, por e ndiej se nuk dua të shkoj në Singapor. Është shumë nxehtë dhe shumë lagështirë atje dhe një shtëpi e re, dhe shërbëtorë të rinj... të zësh miq të rinj... gjithçka. Është shumë, shumë...

- Por nuk ke për t'i bërë vetë. Babi do të jetë atje.

- Këtë e di.

- Do të jetë shumë emocionuese.

- Unë nuk dua të emocionohem. Unë dua që çdo gjë të jetë e qetë dhe të mos ndryshojë. Dua një shtëpi, jo të lëviz gjatë gjithë kohës, dhe të mos hallakatem andej-këndeje. Nuk dua që çdo njeri të kërkojë gjëra prej meje dhe pastaj të më thonë se unë i bëj gjërat keq, se unë nuk jam e aftë...

- Por ti nuk je...

- Bidi mendon se unë jam idiote. Po kështu edhe Luiza.

Molli shfryu hundët përsëri dhe piu edhe një gllënjë nga gota e uiskit.

- Nuk e dija se ti pije uiski.

- Zakonisht nuk pi. Kisha nevojë vetëm për një. Ndoshta kjo ishte edhe arsyeja përse po qaja. Ndoshta jam e dehur.

- Nuk mendoj se je.

Mamaja e saj buzëqeshi pak si e turpshme, duke u përpjekur që të qeshte me veten. Dhe më pas tha:

- Më vjen keq për mëngjesin e sotshëm. Ajo grindja idiote që patëm, Bidi dhe unë. Nuk e dija që ti po na dëgjoje, por madje edhe kështu, ne nuk duhet të silleshim si fëmijë.

- Unë nuk isha duke përgjuar.

- Unë e di. Shpresoj që ti nuk mendon se unë jam e keqe dhe egoiste me ty. Desha të them, për Bidin, që kërkonte që ti të qëndroje, ndërsa unë nuk isha aq bashkëpunuese. Kjo ndodh vetëm sepse Luiza, po, po është e vërtetë që ajo nuk e pëlqen Bidin dhe dukej se ishte edhe një ngatërrësë tjetër, që unë duhej të merresha me të... por ndoshta nuk ia dola mbanë shumë mirë.

Xhudithi tha me sinqeritet:

- Mua nuk më intereson asgjë nga kjo, - dhe, më pas shtoi, iu duk një kohë e përshtatshme për ta thënë këtë, - nuk shqetësohem nëse shkoj te teze Bidi, apo qëndroj me hallë Luizën, ose për ndonjë gjë tjetër. Ajo çka më shqetëson është fakti që ti kurrë nuk bisedon me mua se çfarë do të ndodhë. Ti kurrë nuk shqetësohesh të më pyesësh mua se çfarë dua.

- Ja këtë gjë më tha edhe Bidi. Para dreke, ajo e filloi atë përsëri. Dhe unë ndihem kaq fajtores, sepse ndoshta ty të kam lënë shumë vetëm, kam bërë plane për ty, pa i diskutuar me ty, për shkollën, për gjithçka, për hallë Luizën. Dhe tani ndihem se i kam lënë të gjitha këto gjëra për t'i zgjidhur shumë vonë.

- Teze Bidi nuk të ka qortuar kurrë. Dhe tani është tepër vonë.

- Por ka shumë gjëra për të bërë, - ajo doli përsëri. - Kam lënë gjithçka për në momentin e fundit. Unë nuk kam blerë uniformën tënde. Dhe është Filisi që po merret me paketimin e çdo gjëje...

Ajo ishte kaq e tensionuar, kaq e pashpresë, saqë Xhudithi u ndje menjëherë se duhet t'i dilte në mbrojtje së ëmës, të organizohej dhe të bëhej e fortë. Ajo tha:

- Ne do të të ndihmojmë, unë do të të ndihmoj, do t'i bëjmë të gjitha së bashku. Ndërsa, për atë uniformën e dreqit, përse të mos shkojmë dhe ta marrim nesër? Ku duhet të shkojmë ne?

- Në "Meduej", në Penzancë.

- Shumë mirë, atëherë, do të shkojmë në "Meduej" dhe të marrim gjithçka menjëherë.

- Por do të na duhet që të blejmë shkopinj të hokeit, bilat dhe valixhet e lëkurës...

- Mirë, edhe ato do t'i blejmë. Nuk do të kthehem këtu, pa blerë gjithçka që na duhet. Do të marrim makinën. Ti do të bëhesh trime dhe do ta ngasësh, nuk mund t'i sjellim të gjitha gjërat me tren.

Molli menjëherë dukej më pak e trishtuar. I dukej se duke marrë një vendim, ndihej më shumë e gëzuar. Ajo tha:

- Mirë, në rregull, do ta lë Xhesin me Filisin, që ajo të mbushë ditën, dhe ne të bëjmë një shëtitje, vetëm të dyja. Pastaj do të hamë drekë te “Mitre”. E meritojmë që të qerasim veten.

- Si, edhe, - tha Xhudithi, me shumë vendosmëri, - të shkojmë me makinë te “Seint Ursula”, që unë ta shoh vendin. Nuk mund të shkoj në një shkollë, të cilën nuk e kam parë kurrë...

- Por, tani është kohë pushimesh. Nuk do të ketë asnjëri atje.

- Aq më mirë. Ne do të sillemi vërdallë dhe do të shohim nga dritaret. Tani çdo gjë u fiksua, pra, gëzohu. A ndihesh më mirë tani? A do të bësh një banjë? A do të shkosh në shtrat dhe Filisi, të ta sjellë darkën me tabaka?

Por Molli tundi kokën.

- Jo, jo, asnjërin nga ato. Tani jam mirë. Do ta bëj banjën më vonë.

- Atëherë, unë po shkoj t’i them Filisit se ne do ta hamë pulën kur ajo ta ketë bërë gati.

- Një moment, më jep kohë edhe dy minuta. Nuk dua që Filisi ta dijë se unë kam qarë. A dukem sikur kam qarë?

- Jo, vetëm je pak e skuqur në fytyrë nga zjarri.

Mamaja u përkul përpara dhe e puthi Xhudithin.

- Faleminderit! Më bëre që të ndihem krejt ndryshe. Ti je kaq e ëmbël.

- Në rregull, atëherë, - ajo u përpoq t’i thoshte diçka qetësuese, - ishe vetëm në një gjendje alarmi.

Molli hapi sytë dhe u përball me ditën e re.

Mezi kishte zbardhur dhe nuk kishte ardhur koha për t’u ngritur akoma. Kështu që ajo po qëndronte ngruhtë brenda çarçafëve të linosë dhe ishte e mbushur plot me mirënjohje, sepse kishte fjetur pa ëndrra, gjatë gjithë natës, e kishte zënë gjumi sapo kishte vënë kokën në jastëk, pa ndërprerje dhe pa u shqetësuar as nga Xhesi. Kjo në vetvete ishte një mrekulli, sepse Xhesi ishte një fëmijë që kishte nevojë për të.

Në qoftë se ajo zgjohej herët dhe nuk qante për mamane, atëherë futej në shtratin e Mollit.

Por edhe ajo, dukej po kaq e lodhur sa nëna e saj dhe në orën shtatë e gjysmë, as u pa dhe as u dëgjua. “Ndoshta, - mendoj Molli, - nga uiski. Ndoshta unë duhet të pi uiski çdo natë dhe kështu do të fle më mirë.” Ose ndoshta ishte edhe fakti i anktheve dhe i frikës, që kishte mbizotëruar gjatë netëve të mëparshme të krijuara nga lodhja e saj fizike.

Sido që të ishte, ajo kishte funksionuar. Kishte fjetur. Ndihej më e freskët, më e rinuar, gati për çdo gjë që do t’i sillte dita përpara.

Njëra nga këto ishte blerja e uniformës së shkollës. U ngrit nga shtrati, veshi rrobdëshambrin dhe shkoi që ta hapte dritaren, tërhoqi perdet. Molli pa se mëngjesi ishte i zbehtë dhe me mjegull, ishte i qetë, por jo me shumë dritë. Poshtë dritares së saj, ishte kopshti me tarracën e pjerrët, i qetë dhe i lagësht, dhe përtej bregut dëgjohej zhurma e trenave. Por qielli ishte i pastër dhe Mollit iu duk se mëngjesi do të kthehej në një nga ato ditët që pranvera i fsheh nga dimri i Kornuellit, kështu që gjithçka ishte mbushur me atë ndjenjën e sendeve që po rriten, që mbijnë nga toka e errët, sythat fillojnë të rriten dhe zogjtë rrikthehen për të kënduar përsëri. Ajo do ta mbante këtë ditë të veçantë si një identitet në vetvete, një ditë e vetme e kaluar me vajzën e saj të madhe, të lënë mënjanë. Do të kujtohet, ajo do të mbetet e gjallë dhe shqetësuese, si një fotografi e futur bukur në kornizë, pa asnjë ndërhyrje për ta prishur imazhin.

Ajo u kthye nga dritarja, u ul te tavolina dhe nxori nga njëri prej sirtarëve një zarf të mbushur, që kishte listën e rrobave të “Seint Ursulës” dhe udhëzime të shumta për prindërit.

Semestri i pashkëve fillon më pesëmbëdhjetë janar. Konviktorëve u kërkohet që të vijnë, jo më vonë se ora 14:30 e asaj pasditeje. Ju lutem sigurohuni që certifikata shëndetësore e vajzës suaj të jetë e firmosur. Sekretarja e zonjushë Katos do t’ju takojë në sallën kryesore dhe do t’ju tregojë juve dhe vajzës, konviktin. Në qoftë se dëshironi, zonjusha Kato do të jetë e kënaqur t’ju ofrojë çaj në studion e saj nga ora 15:30 e tutje. Konviktoleve u ndalohet që të sjellin ëmbëlsira, ose ushqime në konvikt. Racioni i ëmbëlsirave është një kilogram për semestër dhe këto duhet që t’i dorëzohen kryeinfermieres. Ju lutem, kujdesuni që të gjitha këpucët të kenë emrin e vajzës... dhe kështu me radhë.

Dukej që rregullat dhe rregullorja ishin kaq strikte për prindërit, pasi ato ishin për fëmijët e varfër. Ajo mori listën e rrobave dhe e kontrollloi të

gjithën. Tri faqe. Gjërat që kishin një yll mund të bliheshin në një dyqan të autorizuar “Meduej”. Tekstile dhe veshje për fëmijë, Penzancë.

Pothuajse gjithçka duhet të shënohej me yll. Rregullore kjo, rregullore ajo. Ah, sikur të blinin gjithçka në një dyqan! Atëherë e gjithë kjo procedurë nuk do të vazhdonte gjatë. Dhe ajo duhej bërë.

Molli vendosi gjithçka në zarf dhe shkoi të kërkonte Xhesin.

Gjatë mëngjesit ajo i jepte Xhesit vezë të zier, me një lugë gjelle (një për babin dhe një për Gollin) dhe lajmëroi se do të largohej gjatë ditës.

- Unë nuk dua, - tha Xhesi.

- Sigurisht, që po. Ti do të kalosh një ditë të bukur me Filisin.

- Unë nuk dua... - buza e saj e poshtme u mbyll si me dry.

- Dhe ti me Filisin mund ta nxirrni Gollin për një shëtitje dhe të blini çamçakëz me fruta nga zonja Berri...

- Ti po e mashtron, - i tha Xhudithi nga ana tjetër e tavolinës.

- Çdo gjë është më e mirë sesa një zënkë.

- Nuk dua.

- Me sa duket kjo nuk funksion.

- Por, ti, Xhesi, i pëlqen çamçakëzët me fruta?

- Nuk dua...

Lotët rridhnin çurkë në fytyrën e Xhesit dhe goja e saj mbeti hapur, ajo ulërinte, Xhudithi tha:

- Oh, Zot, tani ajo s’është në vete... - por në atë moment erdhi Filisi me një copë bukë të thekur, e vendosi mbi tavolinë, dhe thjesht tha:

- Çfarë është gjithë kjo zhurmë?

Ajo e mori Xhesin, që po ulërinte, në krahët e saj, e nxori nga dhoma dhe mbylli derën. Ndërkohë që arriti në kuzhinë, ulërimat dhe ankesat e saj pothuajse nuk dëgjoheshin.

- Falë Zotit, për këtë, - tha Xhudithi, - tani ne mund ta mbarojmë mëngjesin me qetësi. Dhe ti mama mos shko që t’i thuash, mirupafshim, përndryshe Xhesi do të fillojë të qajë përsëri.

Gjë të cilën edhe Molli do ta pranonte, ishte më se e vërtetë. Duke pirë kafënë, ajo po vështronte Xhudithin, e cila këtë mëngjes kishte zbritur poshtë me flokët e saj të krehur në një model të ri, të lidhur nga pas me një fjongo bojë qielli. Molli nuk ishte e sigurt nëse modeli i shkonte. Kështu, ajo dukej krejt ndryshe, jo më si një vajzë e vogël dhe veshët e saj, që tashmë ishin zbuluar, kurrë nuk kishin qenë tipari i saj më tërheqës. Por ajo, nuk tha asgjë dhe e dinte se Bidi do ta aprovonte qetësinë për taktin e saj.

Në vend të saj, ajo tha:

- Mendoj që ne do të bëjmë mirë që të nisemi menjëherë, sapo të mbarojmë mëngjesin. Përndryshe do të vonohemi shumë. Ti shiko vetëm sasinë e rrobave në listë. Dhe, pastaj, te të gjitha do të vendosen emrat në një copë letër. Vetëm mendo për gjithë ato qepje të bezdisshme. Ndoshta, Filisi do të më ndihmojë.

- Përse të mos përdorim makinën qepëse?

- Kjo është një ide e shkëlqyer, shumë më e shpejtë dhe më e pastër. Nuk më kishte shkuar mendja për një gjë të tillë.

Gjysmë ore më vonë ato ishin gati për t'u nisur. Mollu u pajis me lista, instruksione, çanta dore, me bllokun e çeqeve dhe u vesh mirë, sepse njeriu kurrë nuk e di si do të jeta koha, mund të jetë edhe me shi. Mori këpucët delikate, veshjen e saj "Bërberri", si dhe kapelën e saj "Henry Heath" me ngjyrë vishnjë.

Xhudithi veshi mushamanë e shiut ngjyrë blu dhe një shall stofi skocez. Mushamaja e saj ishte e shkurtër dhe këmbët i dukeshin të gjata pa fund.

- A ke marrë gjithçka me vete? - pyeti ajo.

- Mendoj se po.

Ato ndaluan për një moment për të dëgjuar, por nga kuzhina vinin vetëm tinguj të gëzuar, të bisedës së Xhesit me Filisin, e cila ndoshta do të ishte duke përgatitur krem karamel ose duke fshirë dyshemenë.

- Nuk duhet që t'i flasim Xhesit, sepse ajo do të na ngjitet.

Kështu, ato ecën shumë ngadalë, dolën nga dera kryesore, ecën në majë të gishtave nëpër oborrin me guriçka drejt derës së mbuluar me dru, ku ishte garazhi. Xhudithi hapi dyert e makinës dhe Mollu hyri brenda prapa timonit të makinës "Austin"-shtatë, dhe pas një apo dy lëvizjeve mekanike që bëri, makina u nis, e lëvizi marshin në të kundërt dhe gjithçka ishte në rregull. Më pas Xhudithi hyri brenda. Mollit iu deshën një, apo dy minuta, që ta merrte veten dhe pasi kaluan fshatin dolën pikërisht në rrugën e tyre, përpara se makina të arrinte shpejtësinë prej tridhjetë e pesë miljesh në orë.

- Unë nuk mund ta kuptoj se përse ke kaq shumë frikë kur e nget makinën. Ti e nget shumë mirë.

- Kjo ndodh sepse unë nuk e kam praktikuar shumë. Në Kolombo, gjithmonë kemi pasur shofer.

Po vazhdonin rrugën dhe, më pas, u ndeshën me një shtëllungë mjegulle, kështu që ishte e nevojshme të vinin në lëvizje fshirësen e xhamave të makinës, por në rrugë kishte shumë pak makina (si po thoshte edhe Xhudithi

me vete), Molli filloi që të qetësohej. Por në një moment, u doli përpara një karrocë e mbushur plot me panxhar, ajo arriti që ta shmangte këtë rrezik, i ra fort borisë, e uli pak shpejtësinë dhe e evitoi përplasjen e makinës.

- Shkëlqyeshëm! - tha Xhudithi.

Pak më pas megjulla ishte shpërndarë po aq lehtësisht sa kishte rënë dhe, tashmë, përpara tyre u shfaq deti ngjyrë perlë nën ndriçimin e diellit të mëngjesit. Ato panë pjesën më të madhe të malit Bej dhe Seint Majkëll si një kështjellë përrallash në majë të shkëmbit. Batica kishte ardhur, kështu që ajo ishte e izoluar nga uji. Më pas rruga vazhdonte ndërmjet linjës hekurudhore dhe ultësirave të buta të fermës, nga ku shiheshin disa fusha të gjelbra me brokoli dhe qyteti shtrihej përpara, porti ishte i mbushur plot me anije që po peshkonin. Kaluan pranë hoteleve, që ishin të mbyllura në dimër, dhe stacionit të trenit, përpara tyre u shfaq rruga e tregut të çifutëve. U ngjitën pak më lart, te statuja e Dejvid Hamfrit me kapelën e minatorit në kokë dhe në kubenë e lartë të ndërtesës së bankës “Lloid”.

E ndaluan makinën te “Grin Market” dyqani i frutave dhe zezave. Jashtë derës ishin dhjetë shporta të mëdha, të mbushura me tufa lulesh të freskëta, ndërsa brenda ndihej aroma e presheve dhe perimeve të tjera. Trotuaret ishin të mbushura plot me blerës, gra fshatare të ngarkuara me trasta të rënda, që qëndronin në grupe të vogla, duke shkëmbyer thashetheme.

- Bukur tani, apo jo?

- Si e ka këmbën Stenli?

- I është fryrë sa një balonë.

Do të ishte këndshëm t’i dëgjoje, por Molli tashmë ishte nisur për punë dhe nuk donte që të humbiste asnjë moment, prandaj kaloi rrugën për të shkuar te dyqani “Meduej”. Xhudithi po e ndiqte me vrap që ta arrinte.

Ishte një dyqan i modës së vjetër, i errët, me dritare qelqi që reklamnin veshjet, stofrat, të leshtat, kapelat dhe mushamatë për të dyja gjinitë, gra dhe burra. Brenda, gjithçka ishte vendosur në dërrasa të zeza dhe vinte era e ngrohësve të parafinës së materialeve të papërshekueshëm nga uji, si dhe asistentët. Njëri nga këta, i cili dukej sikur koka e tij ishte e ngjitur me trupin nga një jakë valvul, u doli përpara duke i respektuar.

- A mund t’ju ndihmoj, zonjë?

- Oh, faleminderit! Na duhet të blejmë një uniformë për shkollën “Seint Ursula”.

- Kati i parë, zonjë. Po të doni mund të përdorni edhe shkallët.

- E ku do të na çojnë shkallët? - pyeti Xhudithi, ndërsa po ngjiteshin.
- Qetësohu, ai të dëgjon.

Shkalla ishte e gjerë dhe hijerëndë, kishte një parmak të fryrë me dru të kuq, të lustruar, një shul të fortë që ishte i mrekullueshëm në çdo rrethanë për të zbritur poshtë. Departamenti i fëmijëve kishte zënë të gjithë hapësirën e katit të parë me banakë të lustruar në çdo anë dhe dritare të mëdha që shiheshin në rrugë. Këtë herë ishte një grua asistente, që do t'i ndihmonte. Ajo kishte veshur një fustan të zi dhe ishte mjaft e moshuar, ecte sikur e vrisnin këpucët, ndoshta edhe mundet, pas shumë vitesh qëndrimi në këmbë.

- Mirëmëngjesi, zonjë! A doni ndihmë?

- Po, duam, - Mollli po kërkonte në xhep listën e rrobave. - Uniformën e “Seint Ursulës” për vajzën time.

- Gjë e bukur, apo jo? Do të shkoni në “Seint Ursula”? Çfarë ju nevojitet?

- Gjithçka.

- Do t'ju kërkojë pak kohë.

Dy karrige druri të përkulura ishin prodhuar dhe rregulluar në vend dhe Mollli, duke hequr dorashkat e saj, gjeti stilografin dhe u ul te dyqani i madh.

- Nga do të donit që t'ia fillonit, zonjë?

- Që nga fillimi i listës, mendoj unë. Një pallto stofi ngjyrë jeshile.

- Palltot janë bërë me material të mirë. Dhe unë do të të sjell pallton, si edhe fundin. Ato janë për t'u veshur të dielave. Për të shkuar në kishë...

Xhudithi, e ulur me kurriz nga banaku, dëgjoi zërat e tyre, por nuk po dëgjonte se çfarë po thoshin, sepse vëmendja e saj ishte përqendruar diku tjetër, në diçka më të habitshme. Në anën tjetër të dyqanit, te banaku tjetër, një nënë dhe vajza e saj po bënë pazar së bashku, jo sikur blerja të ishte një biznes serioz, por diçka si shaka, sepse po bisedonin dhe bënin humor. Po ashtu, shitësja e dyqanit ishte një grua e re gazmore dhe që të tria dukeshin sikur po kalonin kohën më të bukur të jetës së tyre. Gjë e cila ishte e jashtëzakonshme, sepse edhe ato gjithashtu po blinin uniformën për në “Seint Ursula”. Ose, më saktësisht, e kishin blerë atë dhe kishin dalë në fund të maratonës për një mori veshjesh origjinale, shumica prej tyre në atë ngjyrën e vdekur të shisheve jeshile, ato ishin paketuar, mbështjellë me letër të hollë, të bardhë, i kishin vendosur në kuti kartoni dhe më në fund i kishin lidhur me spango të bardhë.

- Unë mund t'jua dërgoj në shtëpi, në qoftë se dëshironi, zonja Kerri Ljuis. Furgoni vjen te rruga juaj të martën tjetër.

- Jo, do t'i marrim vetë. Meri do që të vendosë emrin tek ato. Dhe unë kam makinë. Dua vetëm një njeri që të më ndihmojë poshtë në rrugë dhe që t'i ngarkoj gjërat në bagazh.

- Do të të sjell Uillin nga magazina. Ai do t'ju ndihmojë.

Ato u ulën duke ia kthyer kurrrizin Xhudithit, por nuk ishte problem, sepse ishte një pasqyrë e madhe në murin më tutje dhe në këtë mënyrë ajo i shihte fytyrat më mirë atje, i shihte ato pa u vënë re.

“Seint Ursula”. Vajza do të shkonte në “Seint Ursula”. Kjo gjë rriste mundësitë dhe e bëri Xhudithin që t'i këqyrte me kujdes më të madh dhe shumë më personal. Duke bërë llogaritje, ajo mendoi se vajza tjetër, ishte rreth dymbëdhjetë vjeçe, ose ndoshta trembëdhjetë, shumë e dobët, me këmbë të gjata dhe me një gjoks të sheshtë si të një djali. Kishte veshur sandale “Klark” dhe çorape të gjata deri te gjuri, një shall leshi, një bluzë të vjetër ngjyrë blu, që dukej se dikur i përkiste ndonjë mashkulli. Një veshje tmerrësisht e vjetër, me një palë të kthyer dhe të qepur me pe deri te bërryli. Por, nuk kishte problem, sepse ajo ishte jashtëzakonisht e bukur, me një qafë të gjatë delikate, flokë të zinj kaçurrelë, të prerë shkurt, që Xhudithit i sillte në mendje kokën e një luleje të vendosur në kërcell, ndoshta një lule krizanteme me push të ashpër; sytë e saj poshtë vetullave të errëta, ishin ngjyrë blu në ngjyrë vjollcë, lëkura e saj kishte ngjyrën e mjaltit (ose ndoshta saktësisht hijen dhe përbërjen e një veze bojë kafë) dhe kur ajo buzëqeshte, ishte tamam si e qeshura e një djali çapkën. Ishte ulur dhe kishte mbështetur bërrylat mbi banak, me shpatulla të përkulura dhe këmbët të holla, si kunja shkrepëseje, ishin futur te këmbët e karriges. E pahijshme, por jo dhe aq e pahijshme, sepse ajo nuk kishte fare ndrojtje. Kishte besim të tepërt në vetvete, saqë njerëzit e kuptonin atë instinktivisht, pasi asnjëri në jetën e saj nuk i kishte thënë se ajo ishte e ngathët, budallaqe apo e mërzitshme.

Gjithçka kishte mbaruar, ishte gati. Nyja e fundit ishte lidhur, peri i fortë ishte prerë me një palë gërshërë të mëdha.

- Si do të paguani sot, zonja Kerri Ljuis?

- Oh, do t'i fus në llogarinë time, kjo është më e thjeshta!

- Mama, ti e di që Popsi tha se ju duhet të paguani për gjithçka, menjëherë, sepse ti gjithmonë i hedh faturat në koshin e letrave.

U dëgjuan shumë të qeshura, aty rrotull.

- E dashur, ti nuk duhet që të nxjerrësh sekretet e mia.

Zëri i zonjës Kerri Ljuis ishte i thellë dhe i mbushur me kënaqësi dhe ishte e vështirë të bije në ujdë me faktin se ajo ishte mamaja e dikujt tjetër. Dukej si një aktore, apo yll kinemaje, apo motra më e madhe joshëse, madje një teze energjike e pashme. Gjithçka shumë delikate për një nënë, fytyra e saj kishte zbehtësinë e porcelanit, me vetulla të holla, të bukura, me buzë flakë të kuqe. Flokët e saj kishin ngjyrën e artë të misrit dhe ishin të drejtë si fijet e mëndafshit, të prerë në mënyrë të thjeshtë dhe që nuk kishte të bënte fare me modën, apo me stilin. Ajo kishte veshur... një palë pantallona të tjera, të holla prej fanellate gri, të rehatshme për vithet e saj të ngushta dhe pastaj zgjeroheshin plotësisht te kyçi i këmbës, si te çantat e nxënësve të Oksfordit. Mbi shpatullat e saj kishte hedhur një xhakëtë të shkurtër peliçeje, ngjyrë kafë të errët; ishte veshja më e butë dhe më elastike që mund të imagjinohej. Dora e saj, me thonj të lyer me të kuq, mbante lirshëm një rrip qensh prej lëkure, ngjyrë alle, fundi i të cilit, lidhej me një si jastëk me qime ngjyrë krem dhe që nuk lëvizte.

- E po mirë, mendoj kaq ishte, - ajo i futi krahët te mëngët e xhakëtës prej peliçeje dhe duke vepruar kështu lëshoi rripin.

- Eja tani, e dashur, ne duhet të largohemi. Jemi vonuar aq shumë sa më zuri frika. Do të shkojmë të pimë kafë dhe ty do të të blej një akulllore, apo një kek, ose ndonjë gjë tjetër të këndshme.

Jastëku me qime ra në dysheme, nuk mbahej më, vendosi që të gjallërohej, u fut te katër këmbët e kadifenjta, hungëriti shumë dhe u kthye te Xhudithi me sytë të errët dhe të fryrë, të ngulitura si gurët e çmuar në një sipërfaqe të sheshtë. Një bisht i plotë u përdrodh mbi shpinën e tij. Pasi kishte gogësitur, ai u shkund pak, mori erë, kërciti nofullën e poshtme dhe pastaj për kënaqësinë e Xhudithit, vazhdoi me më shumë solemnitet të ecte mbi tapet në drejtim të saj, duke tërhequr nga pas rripin e kuq si një tren mbretëror.

Një qen! Xhudithi i adhuronte qentë, por kurrë nuk kishte parë një të tillë, për një numër arsyesh objektive, nuk i ishte lejuar që të kishte një qen. Një qen pekinez. I pazezistueshëm. Për momentin gjithçka ishte harruar. Ndërsa ai po afrohej, ajo rrëshqiti nga karrigia dhe u përkul që ta përshëndeste atë.

- Tungjatjeta!

Vendosi dorën e saj mbi kokën e lëmuar të tij dhe iu duk sikur po prekte lesh Kashmiri. Ai ngriti fytyrën te fytyra e saj dhe nuhati përsëri, ajo i

rrëshqiti gishtat e saj nën mjekrën e tij dhe me butësi po ia përkëdhelte qafën e butë.

- Pekoe. Çfarë kërkon të bësh? - zonja e qenit erdhi pas tij dhe Xhudithi u drejtua dhe u përpoq që të mos ndihej e turpëruar.

- Ai e urren vajtjen në dyqane, - i tha zonja Kerri Ljuis asaj, - por ne nuk donim që ta linim atë vetëm në makinë, - ajo ndaloi dhe mori rripin e qenit; Xhudithi nuhati pak parfumin, i cili ishte i mirë, por i rëndë si aroma e luleve në Kolombo, në tempullin e luleve, që lëshonin aromën e tyre në errësirë, pasi dielli kishte perënduar. - Faleminderit, që ju u sollët mirë me të! A ju pëlqejnë pekinezët?

- Më pëlqejnë të gjithë qentë.

- Ai është shumë i veçantë. Një qen, luan. Apo jo, e dashura ime?

Sytë e saj ishin hipnotizues, bojë qielli të ndritshëm, nuk u dridhej qerpiku dhe që kufizoheshin me qerpikë të zinj e të dendur. Xhudithi u habit nga dendësia e tyre, i vështronte, pa qenë në gjendje të thoshte ndonjë gjë. Por, zonja Kerri Ljuis buzëqeshi sikur ta kishte kuptuar dhe u kthye, që të largohej si një mbretëreshë me qenin e saj, me vajzën e saj dhe me shitësen, e cila u habit nga rreshti i kutive, që kishte formuar një varg të madh pas saj.

Ndërsa e kaloi Mollin, ndaloi për një moment.

- A po e përgatisni edhe ju vajzën për në “Seint Ursula”?

Molli, e kapur në befasi, u duk pak si e habitur.

- Po, po. Këtë po bëj dhe unë.

- A kishit parë ndonjëherë në jetën tuaj kaq shumë veshje të tilla, - ajo qeshte dhe nuk priti për përgjigje. Ngriti krahun e saj si një gjest i vakët lamtumire dhe vazhdoi rrugën me grupin e saj të vogël, zbriti poshtë shkallëve dhe kështu u zhduk.

Molli dhe Xhudithi po e vështronin atë tek po largohej. Për një moment askush nuk foli. Largimi i tyre la pas një lloj boshllëku të jashtëzakonshëm. U duk sikur ishte fikur një dritë, ose sikur dielli kishte humbur prapa një reje. Iu duk Xhudithit se kjo gjë ndoshta gjithmonë ndodhte kur zonja Kerri Ljuis dilte nga dhoma. Ajo mori me vete magjepsjen dhe la pas vetëm monotoninë dhe mërzinë.

Ishte Molli që e theu heshtjen. Pastroi grykën dhe pastaj tha:

- Kush ishte ajo?

- Ajo? Ajo është zonja Kerri Ljuis e Nançerrout.

- Ku është Nançerrou?